

GMINA ŚWIEKATOWO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Świekatowo, 2009 r.

„Metropolia-Satini s.c.”, ul. Chelmińska 1, 86-300 Grudziądz
tel. 0 8888 304 09, tel./fax 056 46 130 44, www.metropolia.info.pl

WÓJT GMINY ŚWIEKATOWO

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XXX/143/09
Rady Gminy Świekatowo
z dnia 18 września 2009 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Świekatowo 2009 r.

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	7
PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE	7
ZESPÓŁ AUTORSKI	7
CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA	8

CZĘŚĆ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚWIEKATOWO	11
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ŚWIEKATOWO.....	11
1.1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ORAZ STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY.....	11
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA	17
3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	19
3.1. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	19
3.1.1. Rzeźba terenu	19
3.1.2. Hydrografia	20
3.1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne	22
3.1.4. Warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne	24
3.1.5. Warunki klimatyczne	25
3.1.6. Gleby	27
3.1.7. Fauna i flora	29
3.2. STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	32
3.3. STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	36
3.4. STAN PRAWNY GRUNTÓW	38
3.5. OCHRONA ŚRODOWISKA I PRZYRODY	39
3.6. Schemat kartograficzny – uwarunkowania przyrodnicze	43
4. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKI.....	44
4.1 KRAJOBRAZ KULTUROWY	44
4.2. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	45
4.3 Schemat kartograficzny – uwarunkowania kulturowe i zabytki	52
5. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY	53
5.1 SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY	53
5.1.1. Demografia	53
5.1.2. Rynek pracy	56
5.1.3. Mieszkalnictwo	59
5.1.4. Infrastruktura społeczna	60
5.2. SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY	61
5.2.1. Rolnictwo	61
5.2.3. Turystyka	65
6. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	67
6.1 Uwarunkowania komunikacyjne i transportowe	67
6.2 Schemat kartograficzny – uwarunkowania komunikacyjne	70

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	71
7.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ I KANALIZACJA	71
7.2. Schemat kartograficzny – wodociągi i kanalizacja	77
7.3. ENERGETYKA, GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO	78
7.3. Schemat kartograficzny – energetyka i gazownictwo	79
7.4. TELEKOMUNIKACJA I TELEFONIA KOMÓRKOWA.....	80
7.5. MELIORACJE	82
7.6. USUWANIE ODPADÓW	85
8. UWARUNKOWANIA INNE	87
8.1. ŹRÓDŁA NIEKORZYSTNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	87
8.2. ZAGROŻENIA NADZWYCZAJNE	87
8.3. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO.....	88
8.4. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH..	88
8.5. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	88
8.6. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN I ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH.....	88

CZĘŚĆ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	91
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.	91
2. Strefy funkcjonalne polityki przestrzennej gminy.	92
3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy.....	95
4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	102
5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	104
6. Polityka gminy w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku.....	108
7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	109
7.1 Komunikacja.....	109
7.2 Gospodarka wodno-ściekowa.	110
7.3 Elektroenergetyka	111
7.4 Ciepłownictwo	112
7.5 Gazownictwo.....	112
7.6 Telekomunikacja	112
7.7 Odpady	113
8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	113
9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy.....	114
10. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej.....	114
11. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zgody na zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne.	115
12. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.	116
13. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.	117
14. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopalin filar ochronny.	117
15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).....	117
16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.	118
17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	118

**CZĘŚĆ III. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA
PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ STUDIUM 120**

1. Cel, zakres i metoda opracowania.	120
2. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy – synteza.	120
3. Wpływ uwarunkowań na ustalanie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.	123
4. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy – synteza.	124
5. Uzasadnienie zawierające przyjęte rozwiązania.	128

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

Pierwsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo przyjęło uchwałą Nr XI/71/99 Rady Gminy Świekatowo z dnia 27 października 1999 r. W zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej Gminy Świekatowo uznano, iż dokument wymaga aktualizacji i dostosowania zapisów studium do obowiązujących przepisów prawa. W tym celu Gmina Świekatowo przystąpiła do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Potrzeba opracowania zmiany studium wynika także z analizy zmian zagospodarowania przestrzennego gminy, której dokonał Wójt Gminy Świekatowo przed podjęciem uchwały w sprawie sporządzenia zmiany studium. W dniu 28 czerwca 2007 roku Rady Gminy Świekatowo podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świekatowo

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Świekatowo zostało opracowane na podstawie:

- art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.),
- art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- uchwały Rady Gminy Świekatowo z dnia 28 czerwca 2007 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świekatowo.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Wykonawcą „studium” została firma „Metropolia-Satini s.c.” z siedzibą w Grudziądzu przy ul. Chełmińskiej 1. Skład zespołu autorskiego przedstawia się następująco:

- Główny projektant: mgr inż. arch. Edward Morczyński – wpis na listę członków Północnej Okręgowej Izby Urbanistów pod nr G-148/2002,
- Asystent gł. projektanta: Piotr Morczyński,
- Asystent gł. projektanta i koordynator prac: mgr Rafał Łucki,
- Współpraca: mgr Waldemar Gregus,
- Specjalista z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego: mgr Zofia Domżańska.

CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA

Głównym celem opracowania studium jest aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo przyjętego uchwałą Nr XI/71/99 Rady Gminy Świekatowo z dnia 27 października 1999 r., która polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczeniu infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej.

Ustalenia *Studium* winny być rozumiane, jako świadome działanie władz gminy Świekatowo, zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju gminy. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny być reguły określające rozwój zrównoważony. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi ograniczając jednocześnie degradację przyrody i nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Zakres przestrzenny *Studium* obejmuje cały obszar gminy Świekatowo.

Pierwszym etapem opracowania było inwentaryzacja oraz aktualizacja uwarunkowań przyjętych w *Studium* w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz infrastruktury technicznej i społecznej.

Następnym etapem było uwzględnienie ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, uchwalonego uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. oraz rozpatrzenie wniosków do zmiany *Studium*.

Ostatnim etapem było określenie zmian dotychczasowych ustaleń *Studium* poprzez wyznaczenie aktualnych kierunków rozwoju przestrzennego gminy Świekatowo.

Na *Studium* składa się:

1) tekst studium, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały i składający się z trzech części:

- uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo,
- kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo,
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium,

2) rysunek studium w skali 1: 10 000, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały,

Uchwaleniu nie podlegają:

- opracowanie ekofizjograficzne,

- prognoza oddziaływania na środowisko,
- część formalno-prawna, dokumentująca tryb sporządzania i uchwalenia zmiany *Studium*, określona w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

(część pierwsza)

UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY

„Metropolia-Satini s.c.”, ul. Chełmińska 1, 86-300 Grudziądz
tel. 0 8888 304 09, tel. /fax 056 46 130 44, www.metropolia.info.pl

CZĘŚĆ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚWIEKATOWO

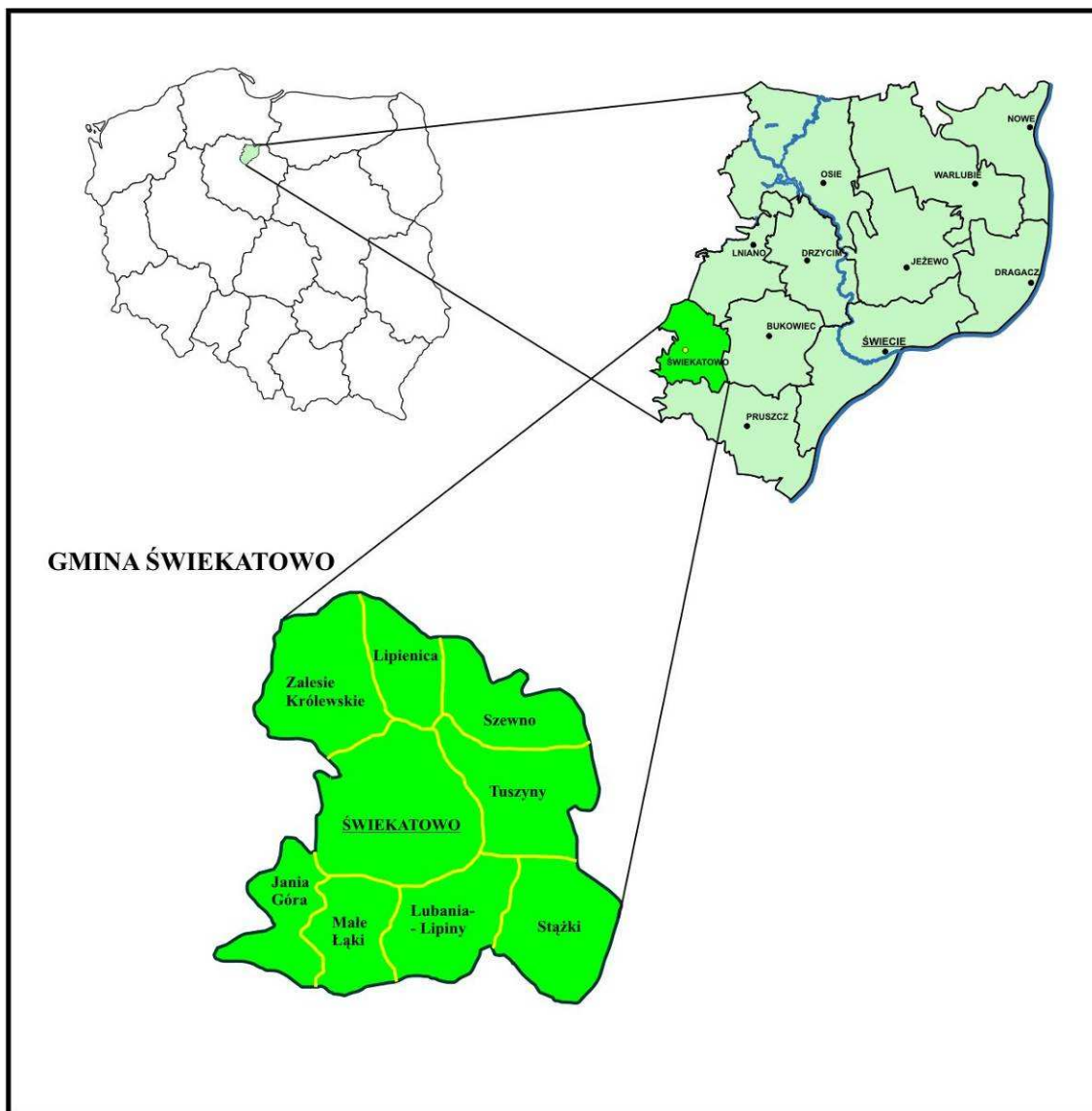
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ŚWIEKATOWO

1.1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ORAZ STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY.

Gmina Świekatowo zajmuje powierzchnię 6383 ha, położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie świeckim i składa się z 9 sołectw: Świekatowo, Zalesie Królewskie, Lipienica, Szewno, Tuszyny, Stażki, Lubania-Lipiny, Małe Łąki, Jania Góra. Graniczy z 5 gminami: Lniano, Bukowiec i Pruszcz w powiecie świeckim, Koronowo w powiecie bydgoskim oraz Lubiewo w powiecie tucholskim. Pod względem zajmowanej powierzchni i liczby mieszkańców gmina Świekatowo należy do najmniejszych gmin województwa kujawsko-pomorskiego. W grudniu 2007 roku w gminie Świekatowo mieszkało 3562 osób.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest w obszarze mezoregionu Wysoczyzny Świeckiej. Jej rzeźba terenu ma charakter młodoglacialny i charakteryzuje się niewielkimi deniwelacjami terenu. Obszar ten ma dosyć duży, jak na tę część województwa, wskaźnik jeziorności (4,2%). Gmina ma charakter typowo rolniczy, 82, 5% jej powierzchni stanowią użytki rolne. Wśród użytków rolnych przeważają gleby niższych klas bonitacyjnych (IV-VI klasa). Niewielką część zajmują lasy (8,6%). W obszarach leśnych dominują lasy sosnowe, w rynnach jezior występuje bór wilgotny, bagienny oraz olsy.

Gmina Świekatowo jest gminą wiejską o korzystnym położeniu komunikacyjnym (linia kolejowa relacji Bydgoszcz-Kościerzyna oraz droga wojewódzka 240), z dynamicznie rozwijającym się sektorem usług i dobrze rozwiniętym rolnictwem. Posiada sprzyjające warunki naturalne w postaci rzeźby terenu, wysokiej, jakości środowiska przyrodniczego, w tym zasobów wód powierzchniowych i gruntowych. Ponadto charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną. Uwarunkowania te są korzystne dla rozwoju osadnictwa i działalności gospodarczej.

Ryc.1 Położenie administracyjne gminy Świekatowo

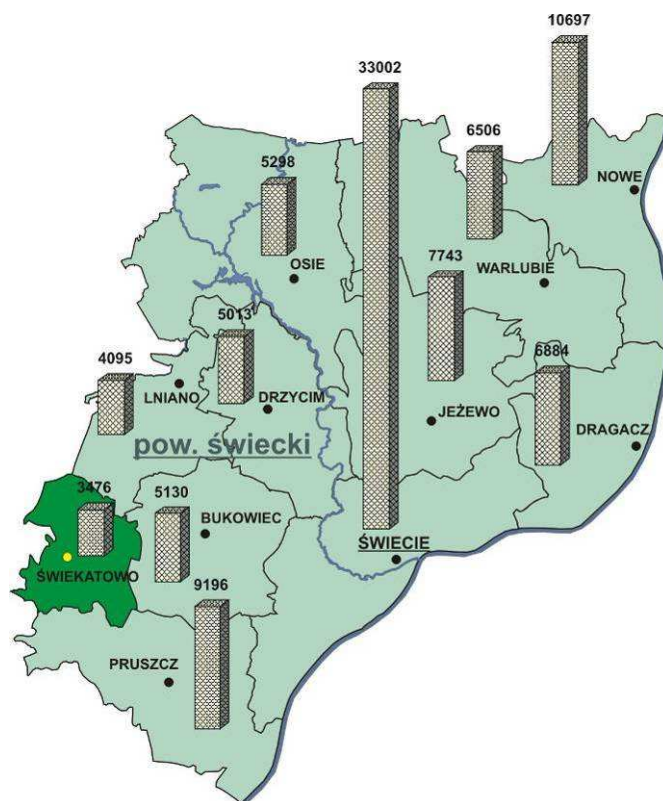
Bliżej sytuację społeczno-gospodarczą gminy na tle powiatu świeckiego charakteryzują dane umieszczone w poniższych tabelach i na wykresach. Na tej podstawie można wysunąć m.in. następujące wnioski:

- ✓ liczba ludności gminy należy do najmniejszych spośród wszystkich gmin powiatu świeckiego,
- ✓ dochody budżetu gminy są również najniższe,
- ✓ mimo ograniczonych dochodów budżetu gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę (wodociągi i kanalizację).

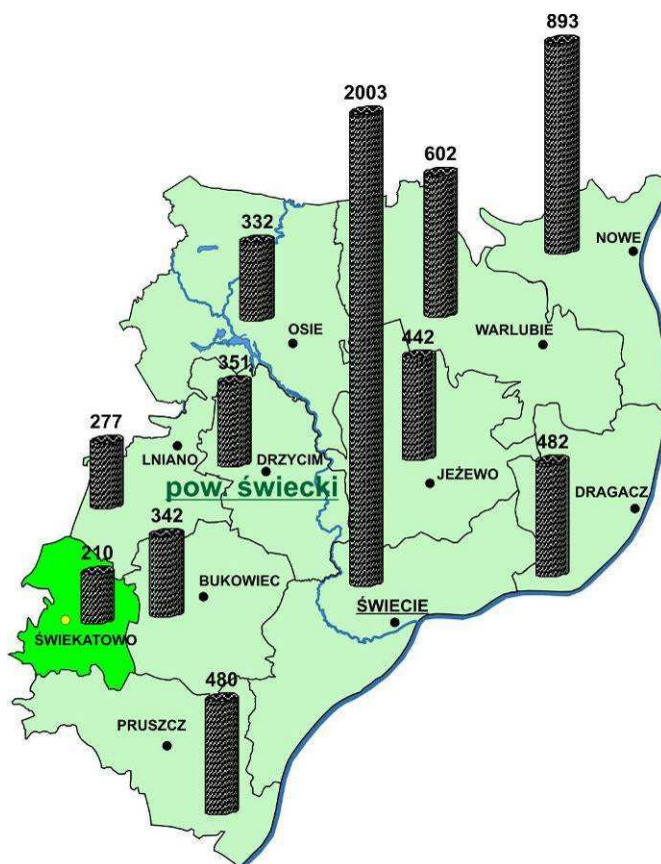
Tab. 1 Miejsce gminy Świekatowo na tle gmin powiatu świeckiego w roku 2006

Lp.	Główne wskaźniki	Powiat świecki	Gmina Świekatowo
1	Powierzchnia ogółem (km ²)	1474	63,8
2	Ludność (tys. os.)	97,0	3,48
3	Gęstość zaludnienia (osób/km ²)	66	54
4	Ludność w wieku przedprodukcyjnym (os.)	21680	865
5	Ludność w wieku produkcyjnym (os.)	62684	2144
6	Ludność w wieku poprodukcyjnym (os.)	12676	467
7	Lasy i grunty leśne (ha)	52047	532
8	Zużycie wody (m ³) w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	30,4	32,5
9	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dm ³	2950,5	113,0
10	Przeciętna liczba osób w jednym mieszkaniu	3,31	3,77
11	Powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	71,3	76,7
12	Pracujący poza rolnictwem w os.	17593	179
13	Bezrobotni w os.	7491	259
14	Dochody budżetu w tys. zł	207007,9	7751,7
15	Dochody na jednego mieszkańca w zł	2135,4	2229,4
16	Wydatki budżetu na jednego mieszkańca w zł	2263,7	2316,3
17	Biblioteki publiczne	31	1

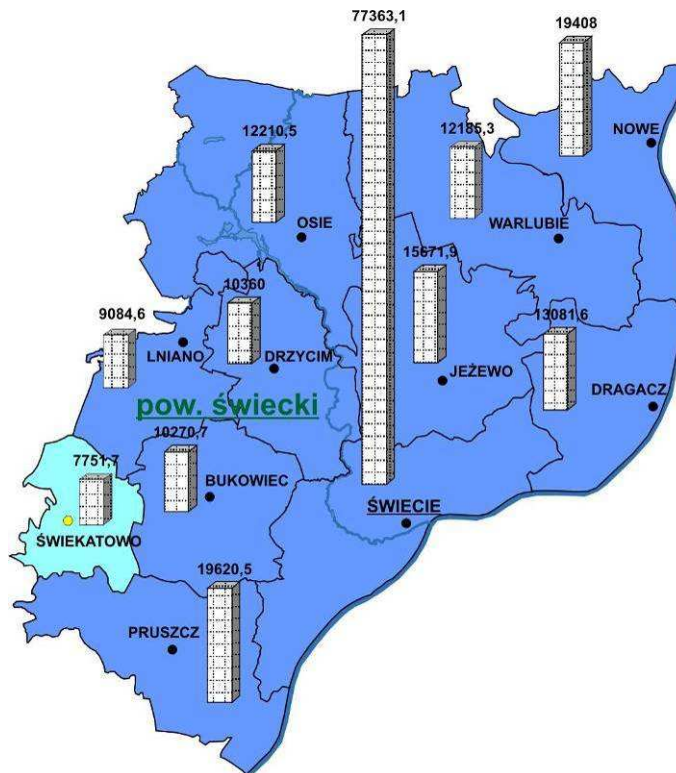
Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

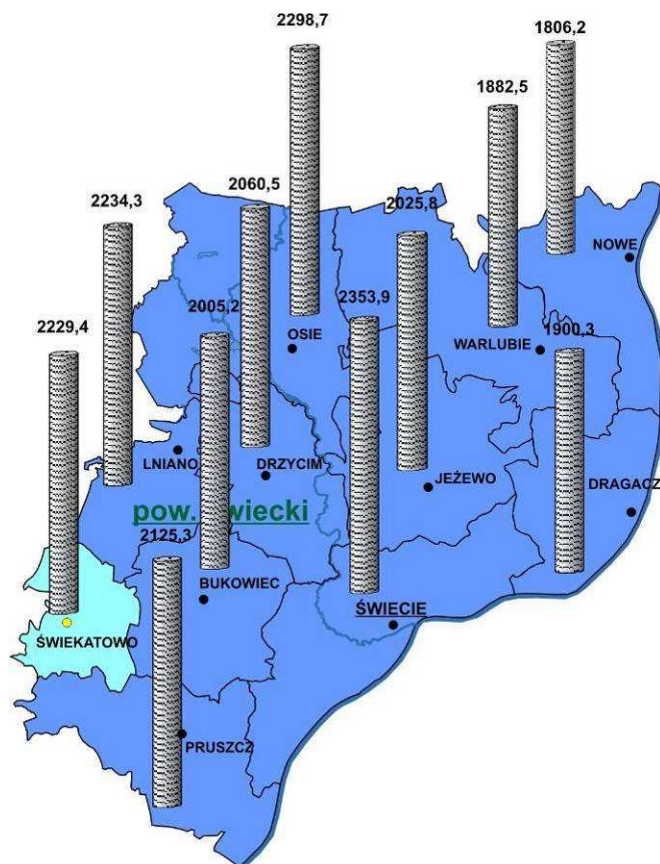
Ryc. 2 Liczba ludności gminy Świekatowo w 2006 r. na tle gmin powiatu świeckiego.

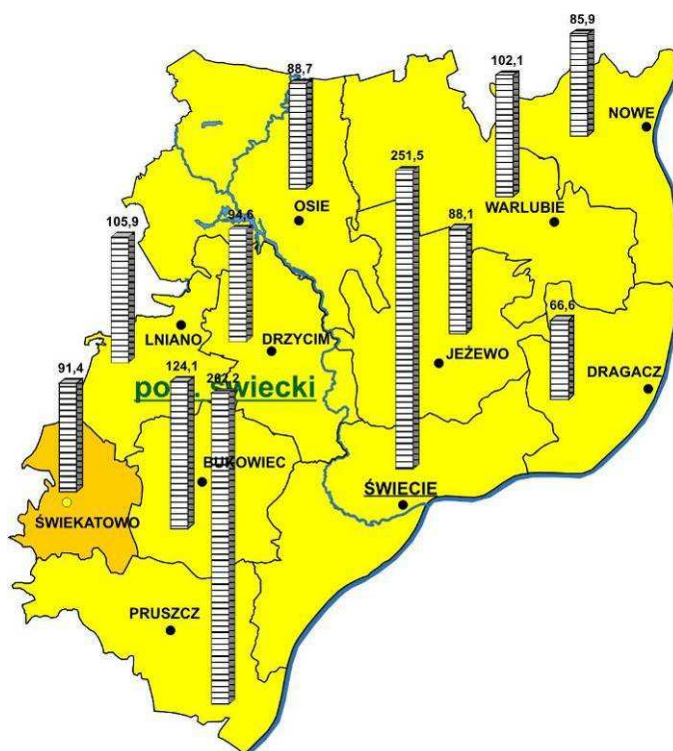
Ryc. 3 Liczba bezrobotnych gminy Świekatowo w 2007 r. na tle gmin powiatu świeckiego.

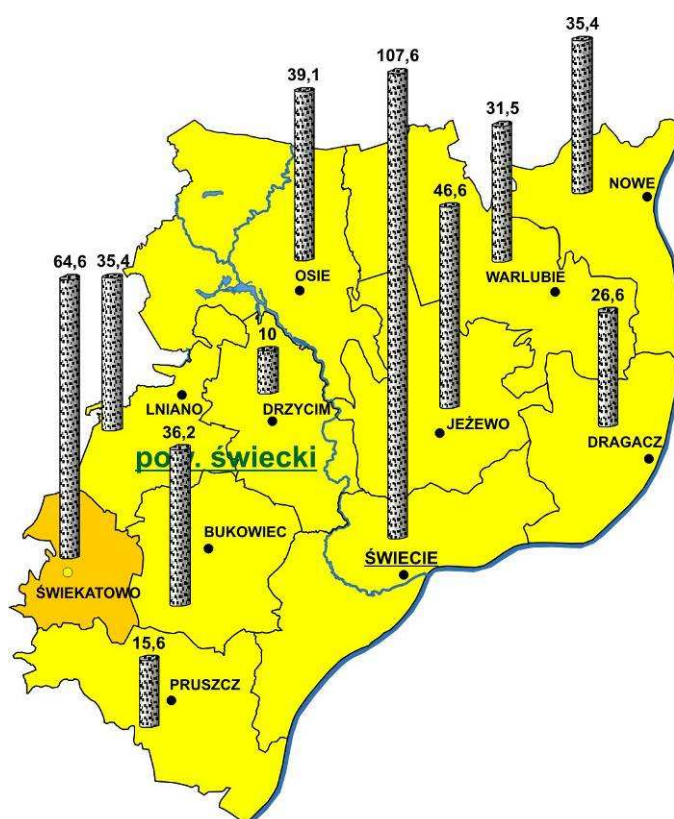
Ryc. 4 Dochody budżetu gminy Świekatowo w 2006 r. na tle gmin powiatu świeckiego w tys. zł.

Ryc. 5 Dochody budżetu gminy Świekatowo w 2006 r. w tys. zł na 1 mieszkańca na tle gmin powiatu świeckiego.

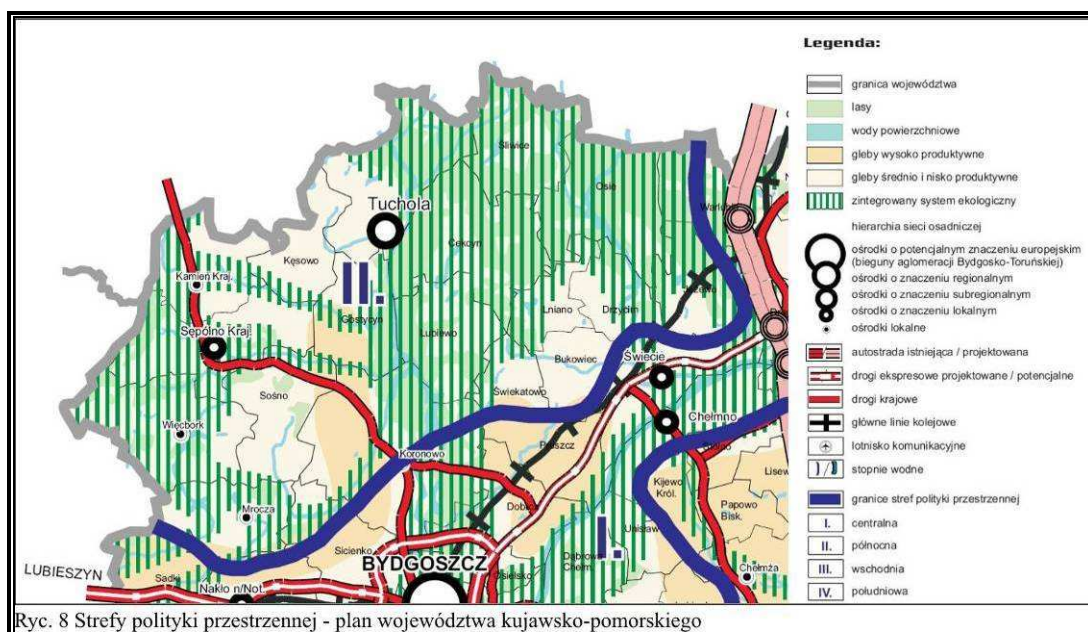
Ryc. 6 Wodociągi w km gminy Świekatowo w 2006 r. na tle gmin powiatu świeckiego.

Ryc. 7 Kanalizacja w km gminy Świekatowo w 2006 r. na tle gmin powiatu świeckiego

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego zatwierdzonego Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.

Zgodnie z polityką przestrzenną województwa kujawsko-pomorskiego, określoną w w/w planie gmina Świekatowo należy do północnej strefy zagospodarowania przestrzennego, która obejmuje obszar 3166, 08 km². Użytki rolne zajmują tu 53, 1%, a lasy 37, 4% powierzchni strefy. Obszar ten zamieszkuje ok. 7, 5% ogółu ludności województwa kujawsko-pomorskiego.

Według planu nadrzędnym celem zagospodarowania województwa kujawsko-pomorskiego jest zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia jego mieszkańców. Plan zakłada przede wszystkim zwiększenie koncentracji potencjału ludzkiego i gospodarczego, wzrost atrakcyjności warunków życia i inwestowania oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej województwa.

Konkretne działania mające wpływ na kształt polityki przestrzennej gminy Świekatowo wynikające z założeń Planu Zagospodarowania Województwa Kujawsko-Pomorskiego przedstawiają się następująco:

- ✓ przebudowa drogi wojewódzkiej nr 240 w klasie technicznej G, która przebiega na północ od granic gminy Świekatowo w zakresie zwiększenia dostępności komunikacyjnej gminy,
- ✓ poprawa zagospodarowania szlaków turystycznych, szczególnie Międzynarodowej Ścieżki Rowerowej, EuroRoute 1 (Liszkowo – Mrocza – Janowo k/Bydgoszcz – Koronowo – Świekatowo – Gruczno – Świeci n/Wisłą – Chełmno – Grudziądz – Rusinowo) w zakresie wzrostu atrakcyjności turystycznej,
- ✓ rekultywacja terenów po zlikwidowanym mogilniku w miejscowości Lubania-Lipiny w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- ✓ przystosowanie gospodarstw rolnych do funkcji agroturystycznej,
- ✓ zmianę użytkowania gruntów o niskiej przydatności dla produkcji rolniczej pod zalesienia,
- ✓ budowę stacji transformatorowej 110 kV wraz z dwutorową linią wysokiego napięcia z kierunku Świecia,

Realizacja polityki przestrzennej strefy północnej jest ukierunkowana na rozwój gospodarki leśnej i użytkowanie rekreacyjne. Generalnie nie zakłada koncentracji procesów urbanizacyjnych. Chodzi głównie o poprawę infrastruktury, komunikacji, poprawę, jakości środowiska przyrodniczego oraz uporządkowanie zagospodarowania turystycznego.

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

3.1. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1.1. Rzeźba terenu

Obszar gminy Świekatowo charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem form geomorfologicznych, których geneza związana jest z akumulacyjną i erozyjną działalnością lodowca i wód lodowcowych zlodowacenia bałtyckiego. Rzeźba powierzchni tych form została przekształcona w wyniku procesów akumulacyjnych i erozyjnych zachodzących w holocenie. Generalnie powierzchnia terenu nie wykazuje dużych deniwelacji, maksymalna wysokość wynosi 115,0 m n.p.m. (pagórek morenowy na północnym krańcu gminy), a minimalna – 87,0 m n.p.m., na dnie rynny na brzegu jeziora Piaseczno.

Główną jednostką geomorfologiczną jest morena denna płaska i falista, która zajmuje południową, zachodnią i środkową części gminy, o rzędnych najczęściej wynoszących 100-105 m n.p.m. Wzdłuż zachodniej granicy gminy, od okolic Zalesia Królewskiego na północy, po Piaseczno na południu, występuje ciąg niewielkich wzgórz moren czołowych ostatniego etapu recesji lądolodu, o wysokościach względnych kilku metrów. Wysokości bezwzględne wahają się od około 104,0 do 107,0 m n.p.m. W rejonie Świekatowa występują również ozy. Są to drobne formy akumulacji lodowcowej, szczelinowej o długości 200–300 m, szerokości i wysokości kilku metrów.

Północną i środkowo-wschodnią część gminy tworzy równina wodnolodowcowa, związana genetycznie z ciągiem rynien. Dość płaską, piaszczysto – żwirową powierzchnię o rzędnych około 102,0-106,0 m n.p.m., urozmaicają pojedyncze pagórki morenowe rozrzucone po całym terenie, najwyższe o rzędnych 115,0 (na północnym skraju), 113,6 (na południowy wschód od Świekatowa) i 111,3 m n.p.m. (na północ od Świekatowa Wybudowania). W rejonie Świekatowa występują również formy eoliczne. Są to niewielkie wydmy rozwinięte głównie w północnej i środkowej części równiny sandrowej, powstałe w dwóch głównych fazach wydymotwórczych: późnoplejstoceńskiej i wczesnoholoceńskiej.

W obrębie moreny dennej i równiny sandrowej (w granicach gminy), oprócz wypukłych, zaznaczają się formy wklęsłe: rynny subglacialne oraz zagłębienia po martwym lodzie.

Zachodnią część gminy przecina rynna subglacialna o przebiegu południkowym, wypełniona wodami jezior: Zaleskiego, Świekatowskiego, Małego Łąckiego, Dużego Łąckiego i Piaseczno. Rynna ta zaznaczona jest w terenie łagodnymi zboczami, najczęściej o spadku 4–5%, a tylko lokalnie dochodzi do 10%. Nie jest ona głęboka, jej zbocza wznoszą się (ponad powierzchnię

wody w jeziorach) od około 4-5 m w rejonie jeziora Zaleskiego, do 10,0 – 14,0 m w sąsiedztwie jezior Świekatowskiego i Dużego Łąckiego.

W części północno-wschodniej, biegnie rynna o przebiegu równoleżnikowym, którą wykorzystują jeziora Szewieńskie, Branickie Duże i Branickie Małe (w granicach gminy leży tylko J. Szewieńskie i część Jeziora Branickiego Dużego).

Licznie występujące, na całym terenie, zagłębienia wytopiskowe po martwym lodzie mają zazwyczaj nieregularny kształt, średnicę od kilku do kilkunastu metrów, głębokość od 1-2 m.

Wypełnione są one wodą lub stanowią tereny podmokłe, równiny torfowe.

Największe takie wytopisko znajduje się w północno-zachodniej części gminy, na zachód od wsi Zalesie Królewskie. Na podmokłej równinie torfowej występuje kilkanaście małych oczek wodnych, drobne cieki i rowy, które odprowadzają wody do Kanału Trutnowskiego, płynącego poza granicą gminy.

3.1.2. Hydrografia

Sieć hydrograficzną tworzą średnie i małe jeziora oraz niewielkie rzeczki. W podziale hydrograficznym powierzchnia gminy Świekatowo leży w dorzeczu Wisły. Przez jej teren przebiega wyraźnie zaznaczający się w terenie dział wodny II rzędu między zlewniami Brdy na zachodzie i Wdy na wschodzie. Przeważająca część gminy znajduje się w zlewni Brdy, a tylko część północno-wschodnia leży w zlewni rzeki Wdy. Zlewnia Brdy dzieli się tu na dwie zlewnie III rzędu: Kręgla i Strugi Granicznej. Dział wodny między tymi zlewniami niezbyt wyraźnie zaznacza się w terenie. Środkową i południowo - zachodnią część gminy odwadnia rzeka *Kręgiel*, która bierze początek z jeziora Świekatowskiego i płynie dalej na południe przez jeziora: Małe Łąckie, Duże Łąckie, Piaseczno (i poza granicami gminy), Pluszno, po czym skręca na zachód, przepływając przez zaporowe jezioro Nowojasinieckie i uchodzi do Zalewu Koronowskiego.

Wody powierzchniowe z południowo – wschodniej części gminy spływają do *Strugi Granicznej*. Płynie ona od miejscowości Tuszynki w kierunku południowym, skręcając na zachód powyżej Brzeźna. W pobliżu Nowego Jasieńca przepływa przez jezioro Zamkowe i uchodzi do Zalewu Koronowskiego.

Północną-wschodnią część obejmuje zlewnia trzeciego rzędu *Potoku Młyńskiego* - prawobrzeżnego dopływu Wdy. Potok Młyński wypływa z jeziora Zaleskiego płynąc na wschód przez jeziora: Szewieńskie i Branickie. W dolnym biegu, począwszy od dopływu z jeziora Lubodzież, nazywany jest *Wyrwą* (w niektórych opracowaniach na całej długości posiada tę nazwę).

Ponadto na terenie gminy występuje szereg drobnych cieków bez nazwy, będących dopływami wyżej opisanych rzek, a także gęsta sieć rowów melioracyjnych, odwadniających tereny podmokłe. Największa sieć występuje w północno-zachodniej części gminy, na zachód od wsi Zalesie Królewskie (największy Rów Graniczny), na zachodzie w rejonie miejscowości Jania Góra oraz na południu w rejonie wsi Lubnia Lipiny i Stażki.

Ważny element układu hydrograficznego stanowią jeziora i oczka jeziorne dość licznie występujące na obszarze gminy. Geneza jezior związana jest z głównymi formami geomorfologicznymi. Najczęściej występują jeziora rynnowe i wytopiskowe.

W granicach administracyjnych gminy Świekatowo znajduje się 7 jezior, których powierzchnia przekracza 10,0 ha, co daje wskaźnik jeziorności 4,2 %.

Dane dotyczące powierzchni, objętości masy wody, głębokości oraz nazw niektórych jezior gminy Świekatowo są rozbieżne według różnych źródeł i winny być geodezyjnie uporządkowane.

W niniejszym opracowaniu, przyjęto dane z Atlasu jezior Polski pod redakcją J. Jańczaka (IM i GW Poznań 1997r.)

Tab. 2. Charakterystyka morfometryczna jezior gminy Świekatowo.

Nazwa jeziora	Zlewnia	Powierzchnia (ha)	Długość (m)	Szerokość (m)	Głębokość m		Objętość tys. m ³
					maks.	średnia	
Zaleskie	Wdy	63,0	2 200	500	3,1	1,7	1 069
Branickie Duże	Wdy	79,0	2 900	510	8,4	4,3	3 419
Świekatowskie	Brdy	56,0	2 750	320	11,5	5,0	2 844
Piaseczno	Brdy	30,3			11,3	5,9	1 787
Duże Łąckie (Łąskie)	Brdy	20,5			27,1	8,3	1 702

Źródło: Atlas jezior Polski pod redakcją J. Jańczaka (IM i GW Poznań 1997r.)

Uwaga! Jezioro Branickie Duże tylko częściowo leży w gminie Świekatowo, pozostała część należy do gminy Bukowiec.

Z tabeli wynika, że największym jeziorem leżącym w całości na terenie gminy jest Jezioro Zaleskie (63 ha), a najgłębszym Świekatowskie (11,5m). Ponadto z większych jezior należy wymienić Szewińskie (Szewińskie – 14,7 ha) w zlewni Wdy oraz Małe Łąckie w zlewni Brdy.

Poza jeziorami, na terenie gminy Świekatowo występuje dość duża ilość niewielkich zbiorników wodnych pochodzących z wytopienia brył martwego lodu w obniżeniach morenowych czy równin

sandrowych, są to tzw. "oczka wytopiskowe". Powierzchnia tych zbiorników rzadko przekracza 0,5 ha. Z elementów antropogenicznych, oprócz rowów melioracyjnych, należy wymienić stawy (2 stawy na zachód od Zalesia Królewskiego) oraz zbiornik retencyjny we wsi Stażki (na rowie melioracji szczegółowej „A” – prawostronnym dopływie Strugi Granicznej).

3.1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne

Gmina Świekatowo, pod względem tektonicznym leży na obszarze niecki Pomorskiej, stanowiącej część dużej jednostki geologicznej - synklinorium brzeżnego. Starsze podłoże niecki stanowią skały paleozoiczne, na których zalega gruba warstwa osadów mezozoicznych i kenozoicznych: trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Budowę geologiczną rozpoznano na podstawie głębokich wierceń badawczych (Świekatowo i Małe Łąki) oraz wierceń studziennych (Świekatowo, Małe Łąki, Szewno, Tuszyny). Najstarszymi poznanymi osadami są utworu *triasu*, reprezentowane przez iłowce, mułowce, piaskowce, wapienie szare, krystaliczne. Maksymalna miąższość osadów wynosi 800 m. Zalegające wyżej osady jury, to piaskowce przechodzące ku górze w mułowce jury dolnej. *Jura środkowa* to piaskowce, iłowce, wapienie, a *jura górna* to wapienie z przewarstwieniami iłowców i mułowców. Miąższość osadów jurajskich wynosi 850-1700 m. *Kredę* reprezentują mułowce czarne, mikowe, piaszczyste, przewarstwione iłowcami z wkładkami sydereytów *kredy dolnej* oraz margle piaszczyste, mułowce margliste, piaski kwarcowe z wkładkami margli i ilów marglistych *kredy górnej*. Strop tych utworów stwierdzono na głębokości od 158 m do 171 m p.p.t.

Utwory trzeciorzędowe występują w sposób ciągły, na całym terenie. Ich strop zalega na głębokości 42,0 m (około +60 m n.p.m.) w okolicach Świekatowa i 45,0 m (około +67 m n.p.m.) w Szewnie.

Na omawianym terenie najlepiej rozpoznane są utwory czwartorzędowe. Wykonano około 10 wierceń studziennych o głębokości od 27,0 m (Tuszyny) do 112,0 m (Świekatowo). Osady czwartorzędowe tworzą zwartą pokrywę o zmiennej miąższości od 5 – 100 m. Plejstocenijskie utwory polodowcowe związane są ze zlodowaceniami środkowopolskimi i północnopolskimi Wisły. Wykształcone są one głównie w postaci dwóch poziomów glin polodowcowych, przewarstwionych dwiema seriami piaszczystymi. Pierwszy górny poziom glin zwałowych, o miąższości 5,0 – 20,0 m nie tworzy w obrębie gminy zwartej powierzchni, brak jej w północnej i środkowo-wschodniej części, gdzie na powierzchni występuje piaszczysto-żwirowa równina wodnolodowcowa. Pod warstwą gliniastą, występuje seria piasków i żwirów wodnolodowcowych, zalegająca na różnych głębokościach i mająca różną miąższość. W rejonie Świekatowa i Szewna

miąższość jej jest zredukowana, nie tworzy jednej serii lecz składa się z kilku drobnych warstw przedzielonych mułkami, glinami. Seria piaszczysta podścielona jest glinami zwałowymi. Najmłodszy okres czwartorzędu - holocen reprezentują piaski humusowe i namuły organiczne obniżeń bezodpływowych, gytie i kreda jeziorna oraz torfy w sąsiedztwie jezior zagłębieniach wytopiskowych. Torfy mają bardzo zmienną miąższość, od poniżej jednego do kilku metrów. Na równinie piaszczysto żwirowej, w północnej i środkowo-wschodniej części gminy występują piaski eoliczne w wydmach i równinach piasków przewianych.

Wykształcenie utworów czwartorzędowych ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego. Od nich bowiem, między innymi, zależą typy genetyczne i wartość użytkowa gleb oraz warunki budowlane, możliwość zaopatrzenia w wodę i występowanie surowców mineralnych.

Z budową geologiczną ściśle związane jest występowanie surowców mineralnych. Z analizy materiałów geologicznych Archiwum Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego wynika, że na terenie analizowanej gminy, nie ma udokumentowanych złóż żadnej kopaliny. W terenie istnieją ślady dawnej (niekoncesjonowanej) eksploatacji torfu w rejonie Świekatowa oraz kruszywa naturalnego (piasków) na południe od Świekatowa i w okolicach Zalesia Królewskiego. Na obszarze gminy nie ma większych perspektyw i prognoz na występowanie kopaliny. Wynika to ze zmiennych warunków geologicznych i słabego rozpoznania surowcowego terenu. Według objaśnień do mapy geologiczno-gospodarczej Polski w skali 1:50000 ark. Lubiewo, wytypowano jeden niewielki obszar prognostyczny występowania torfu, na południe od Świekatowa na powierzchni 4,5 ha, gdzie występują torfy mszarno-brzezinowe, typu wysokiego o średniej miąższości 2,14 m, zawartości popiołu około 8,0% i stopniu rozkładu 30%. Zasoby prognostyczne w kat D₁ wynoszą około 102 tys. m³ (mapa geologiczno-gospodarcza).

W ramach prac poszukiwawczych wykonanych za kruszywem naturalnym w północnej części byłego województwa bydgoskiego, w granicach gminy Świekatowo (A. Marciniak 1990), przebadano dwa rejon: Zalesie Królewskie i Świekatowo. W rejonie Zalesia Królewskiego przebadano dwa obszary: południowy i północno-wschodni. Odwiercono łącznie 14 sond i stwierdzono w profilach występowanie gliny zwałowej z przewarstwieniami piasków. Podobne wyniki badań uzyskano na południe od Świekatowa.

3.1.4. Warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne

W analizowanej gminie przeważają tereny o warunkach korzystnych dla budownictwa. Warunki korzystne dla budownictwa związane są z występowaniem na powierzchni gruntów spoistych – glin zwałowych (zwartych, twaroplastycznych) oraz towarzyszącym ich powierzchniom piasków i żwirów wodnolodowcowych w stanie zagęszczonym lub średniozagęszczonym oraz zaleganiem wód gruntowych głębiej niż 2,0 m. Rejony o warunkach utrudniających budownictwo związane są z występowaniem gruntów słabonośnych, w których zwierciadło wody zalega do 2,0 m od powierzchni terenu, zalewane w czasie wysokich stanów wód powierzchniowych. Grunty o niekorzystnych dla budownictwa warunkach występują licznymi płatami głównie: w sąsiedztwie jezior, na terasach zalewowych cieków, w zagłębieniach bezodpływowych. Do utworów słabonośnych należą głównie osady holocenijskie: grunty organiczne, grunty niespoiste w stanie luźnym oraz grunty spoiste w stanie plastycznym i miękoplastycznym i występują głównie w północno-zachodniej części gminy (na zachód Zalesia Królewskiego), na północy (Lipienica), na południowy-zachód o wsi Tuszyny i Stażki. Młode nieskoligowane osady rzeczne: mady i piaski mają niewielkie rozprzestrzenienie ze względu na brak większych dolin rzecznych.

Warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo, występują także lokalnie na wysoczyźnie morenowej, w obszarach wydmowych, zbudowanych z niezagęszczonych średnioziarnistych i drobnoziarnistych piasków eolicznych. Rzeźba powierzchni terenu gminy Świekatowo jest mało zróżnicowana i dlatego spadki są niewielkie (najczęściej do kilku 5%). Spadki utrudniające budownictwo tj. >12% występują sporadycznie na brzegach jezior Świekatowskiego i Zaleskiego.

Analizując warunki hydrogeologiczne należy zaznaczyć, iż na obszarze gminy występują dwa użytkowe poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy. Wody **w utworach trzeciorzędowych** występują w mioceńskich piaskach drobnoziarnistych i pylastych często przewarstwionych mułkami i węglami brunatnymi, najczęściej tworząc kilka warstw wodonośnych. W obrębie gminy poziom mioceński eksploatowany jest na ujęciach w Świekatowie i Szewnie. Warstwa użytkowa występuje na głębokościach od 45,0-79,0 i 40-89,7m w Szewnie oraz 92-112 i 98,0-118,0 m w Świekatowie. Miąższość utworów wodonośnych jest znaczna i maksymalnie wynosi od 20,0 m (Świekatowo) do 49,7 m (Szewno). Ciśnienia piezometryczne są wysokie, w granicach 36,0-78,0 m. Wydajności eksploatacyjne pojedynczych studni wynoszą od 11,0-60,0 m³/h, przy depresji 8,6-16,0 m, współczynnik filtracji jest mały i waha się od 0,4 do 7,0 m/dobę.

Zasilanie poziomu trzeciorzędowego następuje przez przesączenie się wód z nadległego poziomu czwartorzędowego przez warstwy słabo przepuszczalnych mułków i glin morenowych. Główny poziom wodonośny o charakterze użytkowym, występuje w utworach czwartorzędowych. Poziom ten związany jest z szeroko rozprzestrzenioną serią piasków i żwirów wodnolodowcowych i rzecznych, zalegających między glinami morenowymi i pod glinami prowadzącymi wody naporowe. Występuje na różnych głębokościach, najczęściej w postaci warstw o zmiennej miąższości i zróżnicowanych parametrach hydrogeologicznych. Miąższość tej warstwy wodonośnej wynosi od 9,5 m (Małe Łąki) do 11,0 m (Szewno), ciśnienia piezometryczne wynoszą od 10,7-22,9 m. Wydajności eksploatacyjne pojedynczej studni wynoszą od 14,0 (Tuszyny) do 42,0 m³/h (Małe Łąki), przy depresji 4,2–6,5m, współczynnik filtracji waha się od 4,1-16,8 m/dobę. Zasilanie poziomu następuje z infiltracji wód opadowych, a tylko lokalnie z drenażu poziomów niżej leżących. Podstawę drenażu stanowią ciekły powierzchniowe i jeziora. Poziom gruntowy jest pierwszym użytkowym poziomem wodonośnym o znaczeniu lokalnym. Związany jest z osadami piasków i żwirów dolin rzecznych, tarasów jeziornych, piasków pokrywy wodnolodowcowej. Poziom ten przykryty jest kilkumetrową warstwą namułów, torfów lub glin. Wody te mają charakter swobodny, a jego głębokość zależy od warunków geomorfologicznych, sieci rzecznej, warunków pogodowych. Z poziomu tego czerpią wodę tylko studnie gospodarskie. Woda z poziomu plejstoceńskiego i mioceńskiego zawiera się ponadnormatywną ilość żelaza (do 4,5 mg/dm³ –Małe Łąki –2006 r.), manganu (0,27 mg/dm³-Świekatowo-2006 r.) i często amoniaku (0,59 mg/dm³-Świekatowo-2006 r.) oraz posiada wysoką barwę. Do celów spożywczych, wody te wymagają uzdatniania. Stan bakteriologiczny nie budzi większych zastrzeżeń. Eksploatowane w gminie ujęcia wód podziemnych nie mają ustanowionych stref ochrony pośredniej. Północna część gminy (na północ od Świekatowa i Szewna) leży w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Brdy „Czyszkówko” w Bydgoszczy.

3.1.5. Warunki klimatyczne

W podziale Polski na dzielnice rolnicze – klimatyczne, dokonany przez R. Gumińskiego (1948) a zmodyfikowany przez J. Kondrackiego, gmina Świekatowo leży w Dzielnicy Bydgoskiej, której klimat ma cechy przejściowe między chłodną i obficie zraszaną dzielnicą pomorską, a cieplejszą i suchszą dzielnicą środkową.

Według regionalizacji klimatycznej A. Wosia leży ona w Regionie Wschodniopomorskim (R-VIII). O pogodzie, a następnie klimacie danego obszaru decyduje wzajemny układ wielu zjawisk meteorologicznych. Omawia się je tutaj na podstawie danych ze stacji w Chojnicach

(dane z lat 1951-80 zestawione w opracowaniu „Klimat Polski”- A. Woś) jako najbliższej od omawianej gminy, jednak położonej w podobnych warunkach morfologicznych (na wysoczyźnie morenowej).

Na podstawie danych z tej stacji wynika, że średnia roczna temperatura wynosiła $6,8^{\circ}\text{C}$ (najwyższą średnią roczną zanotowano w 1975 r. - $7,9^{\circ}\text{C}$, a najniższą w 1956 - $5,6^{\circ}\text{C}$). Najzimniej było w styczniu (średnia - $3,7^{\circ}\text{C}$), a najcieplej w lipcu (średnia - $16,5^{\circ}\text{C}$).

Sumy roczne opadów wynoszą średnio 573 mm, natomiast dni z opadem $\geq 0,1$ mm jest w ciągu roku 168. Największe sumy opadów notowane były w lecie - 231 mm (VI-VIII), a najniższe w zimie - 90 mm (XII-II). W okresie wegetacyjnym, tj. od początku kwietnia do końca września - 368 mm.

Średnie roczne zachmurzenie wyrażone w procentach powierzchni całego nieba wynosiło 70. Najmniejsze (59%) notowano we wrześniu, a największe (83%) w listopadzie. Liczba dni pogodnych wynosiła średnio w roku 33,5 dni pogodnych (średnia dobową wielkość ogólnego zachmurzenia nieba była $\leq 20\%$). Najwięcej dni pogodnych było w marcu - 4,1, najmniej w listopadzie - 1,1.

Dla wielu dziedzin, zwłaszcza rolnictwa, komunikacji, itp. ważna jest znajomość częstości występowania dni przymrozkowych, to jest takich, w których temperatura powietrza może wynieść 0°C . Na liczbę dni, w których maksymalna temperatura powietrza osiąga wartość powyżej 0°C , a minimalna spada poniżej 0°C w znacznym stopniu wpływ wywierają czynniki lokalne. Częściej pojawiają się w obniżeniach terenowych, mniejszą ich liczbę notuje się na wzniesieniach. Najwcześniejsze przymrozki na tym obszarze występują przez średnio 73,5 dni w roku, najwięcej dni z przymrozkami wystąpiło w marcu (16,7), a najmniej we wrześniu. Najwcześniejsze przymrozki jesienne pojawiają się 15 IX, a ostatnie wiosenne nawet 31 V. Dni mroźne (z ujemną temperaturą powietrza w ciągu całej doby) występowały w miesiącach od I-III i od IX-XII. Najwięcej dni mroźnych wystąpiło w styczniu -16,4, a w średnia w roku - 49,8. Dni mroźnych notuje się tu średnio w roku 23, gorących 39. Zima na tym obszarze pojawia się w pierwszej dekadzie grudnia, trwa przez 90 dni, do pierwszej dekady marca.

Dla rolnictwa i sadownictwa ważna jest znajomość możliwości wystąpienia przymrozków w warstwie przygruntowej powietrza. Spadki temperatury powietrza poniżej 0°C na wysokości 5,0 cm nad powierzchnią gruntów są szkodliwe szczególnie dla wielu upraw polowych. Najwcześniejsze jesienne przymrozki przygruntowe pojawiają się już 31 VIII, a najpóźniejsze wiosenne między 10 a 20 VI. Ważną charakterystyką termiczną bardzo przydatną dla rolnictwa jest długość okresu bezprzymrozkowego, który w analizowanym terenie wynosił 130 dni oraz długość okresu wegetacyjnego ($t \geq 5^{\circ}\text{C}$) - 225 dni.

W gminie Świekatowo, podobnie jak całej Polsce, kierunki wiatru nawiązują do kierunku przepływu mas powietrza. Udział wiatrów z poszczególnych kierunków nie jest jednakowy w ciągu całego roku. Ogólnie biorąc, na całym obszarze Polski wiatry sektora zachodniego (SW,W i NW–40-55%.) osiągają największą przewagę nad wiatrami pozostałych sektorów w lipcu, sierpniu i wrześniu. Latem przeważają wiatry z kierunku zachodniego i północno-zachodniego, jesienią z kierunku S i SE, w zimie południowo-zachodniego. Wiosną i jesienią zwiększa się udział wiatrów północnych. W ciągu roku na poszczególne kierunki przypada: N-15-20%, W-30-35%, E-10-20%, S–20-25%.

Ważnym parametrem poziomego ruchu powietrza, obok kierunku, jest jego prędkość. Ogólnie biorąc, średnia prędkość wiatrów w Polsce jest stosunkowo mała. Przeważają wiatry określane mianem słabych, których prędkość nie przekracza 5 m/s. Największe prędkości wiatru są notowane w miesiącach zimowych (największe w styczniu).

3.1.6. Gleby

Obszar gminy pokrywają utwory akumulacji lodowcowej, wykształcone głównie w postaci gliny zwałowej, miejscami w wierzchnich partiach spiaszczone, piasków wodnolodowcowych oraz eolicznych. Dna rynien polodowcowych i wytopisk oraz dolin rzecznych wyścielają utwory zastoiskowe (namuły, mułki, ropy) i organiczne (torfy, mursze).

Z analizy map glebowych wynika, że na terenie gminy Świekatowo występują następujące typy gleb:

- brunatne wylugowane i brunatne kwaśne,
- bielicowe i pseudobielicowe,
- czarne ziemie zdegradowane i szare,
- murszowo-mineralne i murszowate,
- gleby organiczne (torfowe i murszowo-torfowe.)

Gleby brunatne powstały w warunkach umiarkowanego oceanicznego klimatu oraz umiarkowanego kontynentalnego ze skał różnego pochodzenia geologicznego i różnym uziarnieniu, pod lasami liściastymi i mieszanymi. Są to gleby bogate w glinokrzemiany, a często również w węgiel wapnia. Na terenie gminy Świekatowo występują podtypy gleb brunatnych kwaśnych i brunatnych wylugowanych. Gleby te, w porównaniu z glebami brunatnymi właściwymi, są uboższe w wierzchnich warstwach w związki zasadowe. Wytworzone są one z glin morenowych lub piasków gliniastych. Gleby brunatne wylugowane wytworzone z gliny zwałowej charakteryzują się dużą żyznością i zaliczane są głównie do klasy bonitacyjnej IIIa i IIIb

oraz IVa, należą do kompleksu przydatności rolniczej pszennego wadliwego (3). Część gleb brunatnych wytworzona jest z piasków całkowitych, są to gleby słabe i bardzo słabe, zaliczane do klasy bonitacyjnej IVb i V.

Gleby tych podtypów dominują w gminie Świekatowo, występując na całym terenie gminy są tłem dla innych typów gleb.

Gleby bielicowe i pseudobielicowe wytworzone są z glin najczęściej spiaszczonych lub z piasków gliniastych oraz piasków rzecznych, pod lasami iglastymi. Żyzność i produktywność tych gleb jest uzależniona przede wszystkim od składu mineralnego, związanego z ich pochodzeniem geologicznym. Gleby bielicowe wytworzone z piasków zwałowych, ze względu na większą zawartość glinokrzemianów, są urodzajniejsze w porównaniu z glebami wytworzonymi z piasków teras akumulacyjnych lub piasków wydmowych. Cechują się słabo wykształconym poziomem próchnicznym, z charakterystycznym poziomem wymywania. Gleby tych podtypów występują płatami na powierzchni całej gminy, pod względem powierzchni zajmują drugie miejsce po brunatnych. Największe powierzchnie tworzą w sołectwie Lubania Lipiny, a następnie Lipienica i Świekatowo. Wytworzone na piaskach rzecznych i wydmowych, zaliczane są do V i VI klasy bonitacyjnej, porośnięte lasem iglastym.

Czarne ziemie zdegradowane są glebami powstałymi z zasobnych w substancję organiczną utworów mineralnych zawierających najczęściej węglan wapnia lub będących pod wpływem wód gruntowych bogatych w kationy wapnia. Występują w obniżeniach terenu, gdzie na ogół jest wysoki poziom wód gruntowych, pod wpływem roślinności darniowo-łąkowej lub bagiennnej. Gleby te posiadają czarny lub ciemno-szary kolor, głęboki poziom próchniczny sięgający 30-60 cm i wytworzone są z glin, charakteryzując się wysoką urodzajnością, często obniżaną nadmiernym zwilgoceniem. Na obszarze gminy występują *czarne ziemie zdegradowane* zajmując niewielkie powierzchnie wśród gleb brunatnych, wytworzyły się z na podłożu glin lekkich i średnich, w obniżeniach bezodpływowych i z utrudnionym odpływem.

Gleby pobagienne powstają w wyniku odwodnienia (osuszenia) gleb zabagnionych i bagiennych. Na skutek obniżenia się poziomu wód gruntowych, następuje przerwanie procesu akumulacji substancji organicznej a rozpoczyna się proces jej mineralizacji. Proces ten nazywa się murszeniem. W zależności od miąższości i procentowej zawartości substancji organicznej wyróżnia się gleby *murszowo-mineralne i murszowate*.

Na terenie gminy Świekatowo znaczne powierzchnie zajmują gleby organiczne - *gleby torfowe* są to gleby powstałe w warunkach bagiennych, w których zawartość materii organicznej przekracza 20% suchej masy, a miąższość profilu w stanie naturalnym jest nie mniejsza niż 30 cm. Gleby te występują w obrębie mokradeł i bagien, rozrzuconych po terenie gminy. W obrębie

omawianej gminy stwierdzono występowanie gleb torfowo-mułowych, torfowo-mułowych i torfowych, które rozwinęły się w dnach rynien i zagłębieniach bezodpływowych, głównie w okolicach wsi Zalesie Królewskie i Tuszyny.

3.1.7. Fauna i flora

Szata roślinna gminy Świekatowo związana jest z jej rolniczym charakterem. Dominują w niej rośliny uprawne, wśród których występują: lasy, zadrzewienia i zakrzewienia przydrożne i śródpolne, łąki i pastwiska, roślinność lądowo-wodna, zieleń cmentarna, szpalery drzew, roślinność segetalna i ruderalna.

Według *regionalizacji przyrodniczo-leśnej*, na podstawach ekologiczno-fizjograficznych (T. Trampler i inni, 1990), gmina Świekatowo należy do Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej (III), Dzielnicy Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego (III.3), Mezonegonu Wysoczyzny Świeckiej (III.3.a).

Według *regionalizacji geobotanicznej* (W. Szafer, 1972), leży ona w Dziale: Bałtyckim (A), Poddziale: Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn (A₁), Krainie: Pomorski Południowy Pas Przejściowy (6), Okręgu: Borów Tucholskich (c).

Region ten cechuje się korzystnymi warunkami do rozwoju lasów mieszanych i sosnowych. Gmina Świekatowo charakteryzuje się niskim stopniem lesistości. Lasy zajmują 547,0 ha (powierzchnia geodezyjna wg stanu z dnia 01.1.2008 r.), co stanowi 8,6 % powierzchni całej gminy.

Na terenie gminy występują wszystkie główne typy siedliskowe lasu właściwe dla terenów nizinnych. Dominującymi typami siedliskowymi lasu pod względem żyznościowym są siedliska borowe, zaś pod względem uwilgotnienia – siedliska świeże. Najliczniej występujące typy siedliskowe lasu to bór mieszany świeży, las mieszany świeży i bór świeży.

Po całym terenie gminy rozsięte są zadrzewienia i zakrzewienia przydrożne oraz śródpolne funkcjonujące najczęściej jako nieużytki. Pełnią one ważne funkcje: ochronne, klimatyczne oraz estetyczne. Najczęściej spotykanymi gatunkami drzew i krzewów są: topola biała, jesion pospolity, klon zwyczajny, samosiejki brzozy, sosny, topole osiki, dziki bez, dzika róża, głogi. Drzewom towarzyszą zbiorowiska zielne z licznymi gatunkami traw oraz bylic.

Nieodłączną częścią ekosystemów wodnych są zbiorowiska wodne i bagienne. Są one istotnym elementem krajobrazu ponieważ towarzyszą jeziorom, stawom, oczkom wodnym oraz sieci rowów melioracyjnych. Na brzegach jezior występuje pas szuwaru wysokiego o różnej szerokości, w którym dominują trzcina pospolita, pałka szerokolistna, manna mielec, tatarak

zwyczajny. W strefie szuwarów występują liczne gatunki bagienne: karbieniec pospolity, turzyca zaostrowana, mięta nadwodna, wierzbownica kosmata, palka, szczaw, kozłek lekarski i inne. Szuwary najczęściej otoczone są zaroślami łożowymi lub olszyną bagienneą. W wodach jezior oraz stawach i oczkach wodnych pływają powszechnie zbiorowiska rzęsy drobnej i spirodeli wielokorzeniowej.

Łąki (502 ha) i pastwiska trwałe (120 ha) zajmują łącznie 622 ha, co stanowi 9,7 % powierzchni gminy. Występują one głównie wzdłuż cieków, w rynnach, zagłębieniach terenu i nad jeziorami. Przeważają łąki bagienne, które powstają w miejscach o utrudnionym odpływie wody w północnej części gminy - na zachód od Zalesia Królewskiego, na wschód od Lipienicy, a w części południowej w okolicach wsi Tuszyny i Stażki. Roślinność w tych kompleksach składa się głównie z turzyc, mchów, welnianki, rzeżuchy łąkowej.

Polom uprawnym, nieużytkom, osadom ludzkim, drogom towarzyszy roślinność segetalna i ruderalna. Są to synantropijne zbiorowiska roślin jednorocznych i wieloletnich. Zbiorowiska segetalne (towarzyszące uprawom na terenie całej gminy), występujące zwykle na obrzeżach pól, przydrożach i miedzach, reprezentowane są głównie przez: komosy, wierzbówki, babki i bylice.

W uprawach zbożowych najczęściej występuje mak piaskowy i chaber bławatek.

Najbardziej rozpowszechnionymi zbiorowiskiem ruderalnym jest zespół bylicy pospolitej i wytrocza zwyczajnego. Jego płaty wykształcają się na zasobnych w biogeny nieużytkach, przydrożach, gruzowiskach, przypłociach i zbudowane są przeważnie z: bylicy pospolitej, wytrocza zwyczajnego, perzu właściwego i krwawnika pospolitego. Na żyznych zasobnych w próchnicę siedliskach śmietników i pod płotami rosną: pokrzywa zwyczajna, śláz, rdest ptasi, szarłat biały i inne. Na podwórkach i pastwiskach dominuje babka zwyczajna.

Wokół zabudowań gospodarskich, prywatnych posesji, instytucji, a także wzdłuż ulic rosną: świerk pospolity i srebrny, cyprysy, żywotniki, wierzby, topole, bez lilak, kasztanowce zwyczajne, brzozy, klony zwyczajne i jawory, jesiony pospolite, jarzębiny zwyczajne oraz drzewa owocowe. Żywopłoty najczęściej wykonane są z: ligustru pospolitego, śnieguliczki oraz cyprysów. W ogrodach są różne kwiaty ozdobne. Wartościowy element krajobrazu gminy Świekatowo, zarówno jako składnik szaty roślinnej i ostoja fauny jak również część zasobów kulturowych, stanowią parki wiejskie, aleje, starodrzewy przykościelne i cmentarne.

Parki dworskie znajdują się we wsiach: Lipienica i Stażki – z drugiej połowy XIX w., o powierzchni 4,5 ha ze starodrzewem 80-100 letnim i aleją lipową. Zieleń cmentarna występuje na czynnym cmentarzu katolickim w Świekatowie oraz nieczynnych cmentarzach ewangelickich znajdujących

się w miejscowościach: Świekatowo, Zalesie Królewskie, Lubanie-Lipiny, Małe Łąki, Jania Góra-Rudzianek, Jania Góra, Tuszyny i Świekatówko.

W gminie Świekatowo w związku z istniejącą dużą różnorodnością siedlisk, istnieje znaczna różnorodność gatunków zwierząt.

Większość gatunków zwierząt podlega ochronie gatunkowej, łowieckiej i rybackiej, a część znalazła się na liście Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.

W zbiornikach wodnych żyją pospolite krajowe ryby. Ich liczebność i skład gatunkowy zależy od głębokości i typu troficznego zbiornika. Większe i głębsze jeziora, o średniej żyzności, zasiedlają takie gatunki jak: szczupak, karp, leszcz, płoć, karaś złocisty, węgorz, miętus, sandacz i okoń.

Z form mniejszych bez gospodarczego znaczenia pospolity jest kielb, krąp, ukleja, wzdręga, piskorz, śliz i ciernik. W małych zbiornikach takich jak stawy i doły potorfowe przeważa szczupak, lin, karaś złocisty i srebrzysty, piskorz.

Wśród płazów ogoniastych najliczniejsza jest traszka zwyczajna. Spotkać ją można we wszystkich płytszych, zarośniętych fragmentach zbiorników, zwłaszcza dołach potorfowych, stawach i rowach. Z ropuch najliczniej występuje ropucha szara, a zielona i paskówka, występuje nielicznie. Mniejsze zbiorniki wodne: stawy i rowy zasiedla kumak nizinny. Żaby są reprezentowane przez dwa gatunki żab brunatnych: żaba trawna, żyjąca na wilgotnych łąkach, olsach i łęgach oraz żaba moczarowa, zasiedlająca łąki i bory sosnowe świeże. Spośród gadów najliczniej występuje jaszczurka zwinka oraz jaszczurka beznoga – padalec (w wilgotnych partiach lasów i borów świeżych). Na śródleśnymi zbiornikami wodnymi, zwłaszcza na torfowiskach, podmokłych łąkach, skrajach lasów występuje zaskroniec zwyczajny, rzadko można spotkać żmiję zygzakowatą.

Najliczniejszą grupę kręgowców stanowią ptaki. Na terenie Nadleśnictwa Zamrzenia stwierdzono łągi około 133 gatunków oraz kilkunastu regularnie pojawiających się na przelotach. Skład gatunkowy ornitofauny nie odbiega od innych obszarów północnej Polski. Charakterystyczną cechą jest natomiast duża przewaga dominantów, to jest gatunków najpospolitszych, będąca pochodną monotonnego środowiska.

Występowanie ssaków w większości związane jest z borami świeżymi, olsami i łęgami. Najliczniejszym w gatunki rzędem ssaków są gryzonie, a wśród nich takie gatunki jak: wiewiórka, piżmak, szczur wędrowny, mysz domowa, nornica ruda i mysz leśna.

Bogata w gatunki grupę stanowią nietoperze zamieszkujące zarówno w lasach, jak i w pobliżu siedzib ludzkich.

Z punktu widzenia gospodarki leśnej, najistotniejszą rolę odgrywają gatunki łowne ssaków, będące przedmiotem gospodarki łowieckiej – jeleń i sarna.

3.2. STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina Świekatowo należy do gmin o charakterze rolniczym. Grunty orne stanowią 3613 ha, czyli 56% całkowitej powierzchni. Decydujące znaczenie w produkcji rolnej ma jakość gleb. W gminie Świekatowo dominują gleby klasy IV, które stanowią 52,8% (IVa-28,26% i IVb-24,54%), a następnie klasy V– 33,46%. Gleby klasy III stanowią tylko 6,73%. Na tej podstawie należy stwierdzić, iż gleby średniej wartości łącznie stanowią ponad połowę powierzchni gruntów ornych- 59,53%, co jest zjawiskiem korzystnym dla gospodarki rolnej gminy. Wśród użytków zielonych największą powierzchnię zajmują gleby klasy IV- 48,16%, a następnie V-43,28%. Szczegółowy udział poszczególnych klas gruntów przedstawia się następująco:

Tab.3 Klasy bonitacyjne użytków rolnych w gminie Świekatowo wg stanu na 01.04.2008 r.

Klasa bonit.	Grunty orne			Użytki zielone			Lasy			Inne grunty w ha	Pow. gminy w ha
	Pow. w ha	%		Pow. w ha	%		Pow. w ha	%			
		a	b		a	b		a	b		
III				13,34	2,12	0,21	7,13	2,57	0,11		
IIIa	30,81	0,67	0,48								
IIIb	307,59	6,73	4,76								
IV				296,44	47,16	4,59	48,83	17,63	0,75		
IVa	1291,12	28,26	20,00								
IVb	1120,64	24,54	17,36								
V	1528,52	33,46	23,69	272,01	43,28	4,59	150,85	54,46	2,33		
VI	289,74	6,34	4,49	46,74	7,43	0,72	70,19	25,34	1,10		
ogółem	4568,42	100,00	70,78	628,53	100,0	9,73	277,00	100,0	4,29	979,83	6453,78

Źródło: Opracowanie na podstawie wg danych Starostwa Powiatowego w Świeciu.

Uwaga! a-procentowy udział klas, w stosunku do poszczególnych użytków
b- procentowy udział klas w stosunku do powierzchni całej gminy

Tab. 4. Bonitacja gleb użytków rolnych w gminie Świekatowo z podziałem na sołectwa, stan na dzień 01.04.2008 r.

Nazwa sołectwa powierzchnia w ha	Klasy bonitacyjne										Lasy w ha	Pozostałe grunty w ha
	Grunty orne w ha i %						Użytki zielone w ha i %					
	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	III	IV	V	VI		
Małe Łąki 548,25	3,27	41,66	142,07	95,01	95,63	5,19	0	10,54	29,32	5,40	12,25	107,81
Lipienica 417,32	1,38	5,52	45,12	56,95	122,88	39,0	0	6,39	28,92	7,77	43,26	60,11
Świekatowo 1167,32	2,28	55,22	345,48	255,74	201,72	7,06	1,00	47,48	22,11	9,34	12,25	207,64
Zalesie Królewskie 886,62	0	1,88	50,90	113,55	236,24	77,57	0	43,61	108,72	6,29	62,17	185,69
Lubania-Lipiny 747,71	0	13,67	111,72	156,80	205,79	45,21	0	24,16	11,03	0,73	35,14	143,46
Jania Góra 465,70	0	5,52	37,75	86,21	172,56	24,65		27,77	19,86	12,91	14,47	64,0
Tuszyny 1385,87	6,59	55,80	295,28	234,03	396,61	59,23	8,45	82,42	30,11	2,12	51,68	163,55
Stążki 833,99	17,3	128,31	262,79	122,35	97,09	31,81	3,89	54,07	21,94	2,18	45,69	47,57

Źródło: Opracowanie na podstawie wg danych Starostwa Powiatowego w Świeciu.

Uwaga! klasę dominującą w danym sołectwie podano tłustym drukiem.

Analizując geografie klas bonitacyjnych w gminie stwierdza się, że w sołectwach Świekatowo Małe Łąki i Stążki przeważa klasa IVa, a w pozostałych - klasa V. Gleby klasy IIIa i IIIb, największe powierzchnie zajmują we wsiach Stążki (145,61) i Tuszyny (62,39 ha), a najmniejszą we wsiach Zalesie Królewskie (1,88 ha) i Jania Góra (5,52 ha).

Wśród użytków zielonych we wsiach: Zalesie Królewskie, Małe Łąki i Lipienica przeważa klasa V w pozostałych klasa IV.

Przydatność rolniczą gleb określają kompleksy glebowe. Dany kompleks tworzą gleby, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. Nazwy

kompleksów rolniczej przydatności pochodzą od zbóż ozimych – pszenicy i żyta, które są najlepszymi roślinami wskaźnikowymi. Wyróżnia się 9 kompleksów gruntów ornych (1-9) i 3 użytków zielonych (1–3z).

Tab. 5. Kompleksy rolniczej przydatności gleb w obrębie sołectw

Nazwa sołectwa	Numery kompleksów									Nie-użytki rolne ha	Inne grunty w ha	Pow. całkowita w ha
	Grunty orne w ha i %								Użytki Zielone w ha i %			
	3	4	5	6	7	8	9	2z	3z			
Małe Łąki	2,1 0,6	56,3 14,0	182,8 45,3	95,3 23,6	66,7 16,5			15,4 29,3	37,1 70,7	2,9	91,3	549,9
Lipienica		19,1 6,6	66,7 22,9	50,5 17,4	153,1 52,6	1,6 0,5		24,6 50,4	24,2 49,6	2,8	72,4	417,0
Świekatowo	3,4 0,4	85,3 9,0	460,1 48,5	225,2 23,8	171,7 18,1		2,4 0,2	51,8 79,3	13,5 20,7	17,2	130,1	1160,7
Zalesie Królewskie		4,0 0,7	134,9 24,9	83,2 15,3	318,1 58,5		3,1 0,6	119,4 73,9	42,1 26,1	1,1	143,6	882,44
Lubania-Lipiny		17,6 3,1	251,2 44,0	189,2 33,2	75,7 13,3		36,6 6,4	22,2 75,2	7,3 24,8	3,0	144,9	747,7
Jania Góra	2,0 0,5	20,6 5,7	58,8 16,1	231,1 63,4	52,0 14,3			48,7 72,3	18,7 27,7	2,0	27,8	461,7
Tuszyny		71,3 6,6	440,9 40,9	333,9 31,0	220,3 20,5		11,2 1,0	71,2 59,2	49,1 40,8	14,1	122,5	1394,5
Stążki		142,9 21,6	335,6 50,6	99,0 14,9	42,1 6,3	16,7 2,5	26,8 4,1	42,8 63,4	24,7 36,6	32,8	70,7	834,1

Źródło: Opracowano na podstawie mapy glebowo-rolniczej z 1973 r. Wojewódzkiego Biuro Geodezji i Urzędzeń Rolnych w Bydgoszczy.

Oznaczenie kompleksów gruntów ornych: 1- pszeniczny bardzo dobry, 2-kompleks pszeniczny dobry, 3- pszeniczny wadliwy, 4- żytni bardzo dobry, 5- żytni dobry, 6- żytni słaby, 7- żytni najslabszy czyli żytnio-łubinowy, 8- zbożowo-pastewny mocny, 9- zbożowo-pastewny słaby. Kompleksy użytków zielonych: 1z- użytki zielone bardzo dobre i dobre, 2z- użytki zielone średnie, 3z- użytki zielone słabe i bardzo słabe. Z zamieszczonego zestawienia wynika, że na terenie gminy Świekatowo nie występują kompleksy: 1- pszeniczny bardzo dobry, 2- pszeniczny dobry oraz 1z- użytki zielone bardzo dobre i dobre, przeważają natomiast - 5 żytni dobry (Małe Łąki,

Świekatowo, Tuszyny, Lubania Lipiny, Tuszyny i Stażki) oraz 2z - użytki zielone średnie (we wszystkich wsiach poza Małymi Łąkami).

Ważnym czynnikiem rolniczej przestrzeni produkcyjnej gm. Świekatowo jest zasobność gleb w składniki pokarmowe. Analizy takiej dokonano na podstawie „Syntezy wyników badań gleb w latach 1994-2004” opracowanej przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Bydgoszczy.

Tab. 6 Zasobność gleb w makroskładniki

Zawartość przyswajalnych makroskładników w % powierzchni użytków rolnych														
Fosfor					Potas					Magnez				
BN	N	Ś	W	BW	BN	N	Ś	W	BW	BN	N	Ś	W	BW
9	27	36	18	10	17	39	28	11	5	24	32	29	9	6

BN-niska, N- niska, Ś-średnia, W-wysoka, BW-bardzo wysoka

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy

Z danych w tabeli wynika, że dominują gleby o średniej zawartości fosforu (36%), niskiej potasu (39%) i niskiej magnezu (32%). Dla porównania, w całym województwie kujawsko-pomorskim, największe powierzchnie zajmują gleby o średniej zawartości: fosforu (29%), potasu (31%) i magnezu (31%). Uzupełnienie braków makroskładników gleb wymaga stosowania odpowiednich nawozów mineralnych.

Dla upraw roślin specjalnych, o dużych wymaganiach nawozowych, szczególne znaczenie ma zawartość mikroelementów. Ponadto mikroelementy spełniają bardzo istotną rolę w przemianach i metabolizmie roślin, ludzi i zwierząt.

Tab. 7 Zasobność gleb w mikroskładniki

Zawartość przyswajalnych mikroelementów w % powierzchni użytków rolnych														
Bor			Miedź			Mangan			Cynk			Żelazo		
N	Ś	W	N	Ś	W	N	Ś	W	N	Ś	W	N	Ś	W
93	7	0	64	16	20	0	96	4	4	32	64	64	36	0

N-niska, Ś-średnia, W-wysoka

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy

Pod względem zasobności w mikroelementy przeważają gleby o niskiej zawartości boru, miedzi i żelaza oraz średniej manganu i wysokiej cynku. W województwie - o niskiej zawartości boru (83%) i miedzi (52%) oraz średniej manganu (97%), cynku (56%) i żelaza(54%).

Odczyn jest bardzo ważną właściwością gleby. Decyduje on w dużej mierze o rozpuszczalności i przyswajalności składników mineralnych oraz wpływa bezpośrednio na rozwój roślin i drobnoustrojów glebowych. Znajomość odczynu ma istotne znaczenie dla oceny jakości i przydatności rolniczej oraz dla racjonalnej uprawy i nawożenia roślin.

Na terenie gminy Świekatowo odczyn gleb użytków rolnych przedstawia się następująco:

- a) gleby bardzo kwaśne (pH 4,5)-17% powierzchni użytków rolnych
- b) gleby kwaśne (pH 4,6-5,5)-27% powierzchni użytków rolnych
- c) gleby lekko kwaśne (pH 5,6-6,5)-33% powierzchni użytków rolnych
- d) gleby obojętne (pH 6,6-7,2)-21% powierzchni użytków rolnych
- e) gleby zasadowe (pH > 7,3)-2% powierzchni użytków rolnych

Z powyższego zestawienia wynika, że dominują gleby o odczynie lekko kwaśnym (33%) i kwaśnym (27%). Wapnowanie konieczne jest na 15%, potrzebne na 12%, a wskazane na 15% użytków rolnych. Natomiast ograniczenie wapnowania wskazane jest na 15%, a zbyteczne na 44% powierzchni użytków rolnych. Najbardziej zakwaszone są gleby lekkie i bardzo lekkie wytworzone z piasków.

Reasumując stwierdza się, że gleby w gminie Świekatowo charakteryzują się średnią i niską przydatnością dla rozwoju rolnictwa.

3.3. STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Lasy zajmują 547,0 ha (powierzchnia geodezyjna wg stanu z dnia 01.1.2008 r.), co stanowi 8,6 % powierzchni całej gminy. Jest to wskaźnik kilkakrotnie niższy od wskaźnika lesistości całego kraju, który na koniec roku 2000 wynosił 28,4%, jak również województwa kujawsko-pomorskiego (22,4%). Należy podkreślić, że wskaźnik lesistości gminy nieznacznie wzrósł (o 0,3%), w związku z zalesieniem gruntów prywatnych.

W strukturze własnościowej przeważają lasy niebędące własnością Skarbu Państwa - 289 ha (52,8%), które w większości przypadków należą do osób fizycznych, rzadziej do spółdzielni i wspólnot gruntowych. Pozostały obszar – 258 ha (47,2%) to Lasy Państwowe, stanowiące własność Skarbu Państwa, w zarządzie Nadleśnictwa Zamrzenica. W obrębie gminy większe kompleksy lasów leżą na południe od Zalesia Królewskiego, na południe od Świekatowa oraz w okolicach wsi Lubnia-Lipiny, Tuszyny i Stążki. Lasy prywatne niewielkimi płatami występują we wszystkich sołectwach. Największe powierzchnie (wg stanu na dzień 30.06.2006 r.) zajmują w sołectwach: Zalesie Królewskie (64,87 ha), Tuszyny (46,35 ha) i Lipienica (41,95 ha), najmniejsze we wsiach: Świekatowo (10,85 ha) i Małe Łąki (11,95 ha).

Na terenie gminy występują wszystkie główne typy siedliskowe lasu właściwe dla terenów nizinnych. Dominującymi typami siedliskowymi lasu pod względem żyznościowym są siedliska borowe, zaś pod względem uwilgotnienia – siedliska świeże. Najliczniej występujące typy siedliskowe lasu to bór mieszany świeży, las mieszany świeży i bór świeży.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita – 95% obszaru leśnego. Niewielką domieszkę stanowi brzoza - 1,8% udziału, dąb – 1,1 %, olsza czarna - 1,0% i świerk - 5%. Fragmentarycznie rozwija się podszyt z jarzębiną, jałowcem i kruszyną. Runo leśne dobrze rozwinięte, a tworzy je m.in. borówka, wrzos, gruszycki, kokoryczka, widłak i konwalia. Warstwa mszysła jest dobrze rozwinięta i pokrywa prawie całkowicie powierzchnię fitocenozy. W tych rejonach można spotkać bór bagienny z sosną pospolitą i brzozą omszoną. W podszyciu boru występuje kruszyna. W runie bagno zwyczajne, welnianka, mchy torfowce oraz widłak. W obniżeniach rynnowych niewielkie powierzchnie zajmują siedliska lasów łągowych i olsów jesionowych, na których rosną: dąb szypułkowy, jesion wyniosły, wiąz polny i szypułkowy, klon polny, topole czarna i biała, wierzba krucha. Bezodpływowe obniżenia terenowe – zabagnione, tzw. olsy są siedliskiem olszy szarej oraz czarnej.

Lasy liściaste występują przede wszystkim w dolinach rzek. Wśród nich na plan pierwszy wysuwa się grąd subkontynentalny w północnej części gminy, w leśnictwie Bukowiec i Branica. W lasach tych drzewostan tworzą: dąb, grab, lipa, klon, jawor, osika, wiąz. W podszyciu rosną: leszczyna, trzmielina, suchodrzew i dereń. W runie występują: lilia złotogłów, podklon biały, listera. W obniżeniach przy ciekach rosną lasy łągowe: jesionowo - olszynowy i olsowy. Przeciętny wiek drzewostanów na terenie gminy Świekatowo wynosi 55 lat, jednak największy udział w strukturze wiekowej mają drzewa 60-70 letnie.

Lasy pełnią szereg różnych funkcji, które można podzielić na zasadnicze grupy: funkcje naturalne i kształtowane. W grupie funkcji naturalnych wyróżnia się:

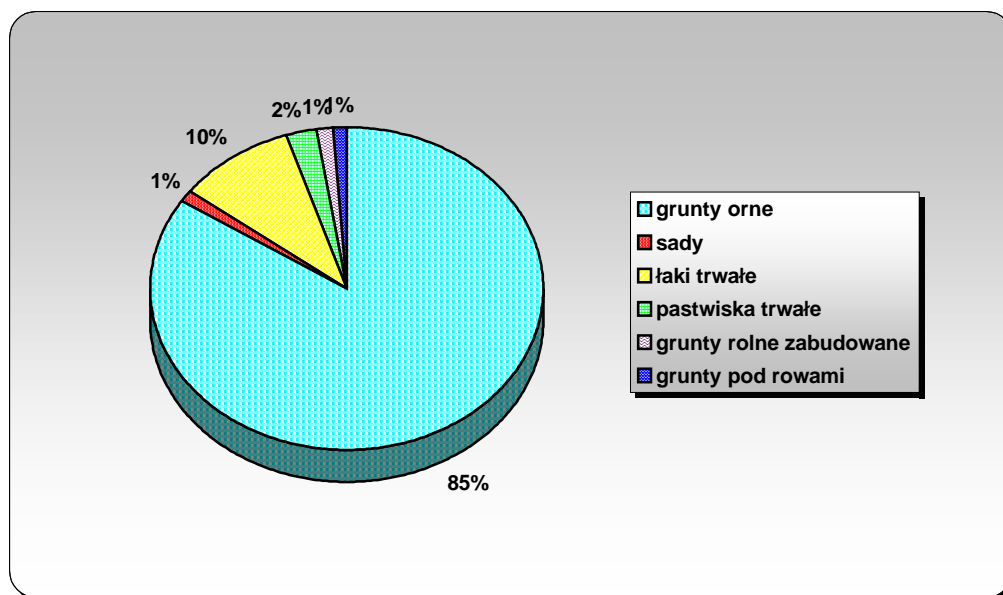
- funkcje biotyczne wynikające z życiowych procesów lasu, polegające na wiązaniu węgla atmosferycznego i tlenków azotu w masie organicznej, uwalnianie tlenu, pary wodnej fitoncydów i zapachów, a przez to pełnią funkcje klimatyczne, retencyjne, rekreacyjne i turystyczne.
- funkcje ochronne polegające na ochronie leśnych i nieleśnych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych przed degradacją, zanieczyszczeniem lub szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych. Spełniają one zadania zwłaszcza glebochronne (ochrona przed erozją), wodochronne, klimatyczne i rekreacyjno-zdrowotne i krajobrazowe.
- funkcje produkcyjne i reprodukcyjne zapewniające tworzenie i odnawialność materii organicznej oraz trwałość lasu jako ekosystemu.

Lasy na terenie gminy Świąkatowo pełnią głównie funkcje biotyczne i produkcyjno-reprodukcyjne, a z funkcji ochronnych, chronią tylko wody powierzchniowe. Niewielkie powierzchnie lasów wodochronnych występują: na południowo-zachodnim brzegu jezior Świąkatowskiego i Piaseczno, południowo-wschodnim brzegu i na północ od jeziora Szewieńskiego oraz na terenach podmokłych leżących na północ (2 obszary) i na południe od miejscowości Lubania-Lipiny.

3.4. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Według danych ewidencji gruntów Starostwa Powiatowego w Świeciu ogólna powierzchnia użytków rolnych gminy Świecie na dzień 01.01.2008 r. wynosiła 6383 ha. Struktura użytków rolnych, w ha, przedstawia się następująco:

- grunty orne – 4381 ha wieś;
- sady – 32 ha wieś;
- łąki trwałe – 502 ha wieś;
- pastwiska trwałe – 120 ha wieś;
- grunty rolne zabudowane – 94 ha wieś;
- grunty pod rowami – 34 ha wieś.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Świeciu
Ryc.15 Struktura użytków rolnych gminy Świąkatowo w 2008 r.

Struktura własnościowa użytków rolnych położonych na terenie gminy przedstawia się następująco:

- ✓ grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 681 ha;
- ✓ grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste – 8 ha;
- ✓ grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 115 ha;
- ✓ grunty osób fizycznych – 4965 ha;
- ✓ grunty spółdzielni – 331 ha;
- ✓ grunty kościołów i związków wyznaniowych – 97 ha;
- ✓ grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 47 ha;
- ✓ grunty innych własności, niewymienione w wyszczególnieniu – 207 ha.

3.5. OCHRONA ŚRODOWISKA I PRZYRODY

Obszar gminy Świekatowo charakteryzuje się niezbyt dużym urozmaiceniem krajobrazu. Brak jest rozpoznanych interesujących zbiorowisk i osobliwości florystycznych oraz faunistycznych, w związku z czym obszary prawnie chronione zajmują zaledwie 13,0 ha, co stanowi 0,20% ogólnej powierzchni gminy - wg ewidencji gruntów i 11,8 ha (0,18%) - według danych Nadleśnictwa Zamrzenica. Jest to jeden z najniższych wskaźników pośród gmin województwa kujawsko pomorskim.

Z istniejących form ochrony, na terenie gminy Świekatowo występują jedynie pomniki przyrody ożywionej (13) i nieożywionej (2) oraz 14 użytków ekologicznych. 8 pomników znajduje się na terenach pod zarządem Nadleśnictwa Zamrzenica (projektowane są dwa pomniki przyrody ożywionej), a pozostałe na gruntach prywatnych.

Pomniki przyrody

W myśl ustawy o ochronie przyrody pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je z pośród innych tworów, w szczególności okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, głazy narzutowe, jary oraz jaskinie.

Tab. 8 Pomniki przyrody ożywionej na gruntach pod zarządem Nadleśnictwa Zamrzénica

Lp.	Nr rejestru. woj.	Nr zarządzenia data	Dz. Urz. woj. poz.	Położenie		Opis					Uwagi
				oddz. poddz.	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	obwód (cm)	wysokość (m)	stan zdrowotny	
Obręb Wierchlas											
1	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Lp drob.	140	355	25	2	
2	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Lp drob.	140	365	27	2	
3	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Lp drob.	140	380	26	2	
4	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Bk zwycz.	140	320	27	2	
5	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Bk zwycz.	140	290	28	2	
6	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Db szyp.	140	314	29	2	
7	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	Db czerw.	140	314	27	2	Wg. Zarząd z. Db szyp.
8	1443	13/97 14.04.97	D.U.16 Woj. Byd. poz.78	306j	Świekatowo Bukowiec	So zwycz.	140	275	22	3	
Pomniki projektowane-obręb Świekatowo											
1				125j	Świekatowo Branica	Wz	140	376	28	2	
2				126c	Świekatowo Branica	Bk zwycz.	140	320	35	2	

Źródło: Opracowano na podstawie danych Nadleśnictwa według stanu na dzień 16.05.2001 r.

Tab. 9 Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na gruntach prywatnych

Lp.	Miejscowość	Rodzaj	Obręb	Numer działki	Właściciel	Obwód (cm)	Numer rejestru wojew.
1	Jania Góra	Dąb szypułkowy	Jania Góra	285	Zenon Grzeca	304	60
2	Lipienica-przy brzegu Jeziora Zaleskiego	źródło	-	-	Urząd Gminy Świekatowo	-	1293
3	Małe Łąki	Dąb szypułkowy	Małe Łąki	46/6	Lucyna Klejbor	330	1442
4	Szewionek (Jezioro Szewionek)	glaz narzutowy	Tuszyny	35		około 1000	63
5	Szewno (zabytkowy park dworski)	dąb szypułkowy dąb szypułkowy lipa drobnolistna	Tuszyny	26/3	Gospodarstwo Rolne s.c. C. Zawislak, S. Sliż	350 305 280	64
6	Tuszyny (zabytkowy park dworski)	aleja złożona z 60 grabów	Tuszyny	26/3	Gospodarstwo Rolne s.c. C. Zawislak, S. Sliż	od 195 do 47	65
7	Zalesie Królewskie	dąb szypułkowy	Zalesie Królewskie	39	Wiesław Łysek	472	66

Źródło: Bydgoskie Centrum Edukacji Ekologicznej

Użytki ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej- naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew,

bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skał, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Użytki ekologiczne uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w ewidencji gruntów. Użytki ekologiczne ustanawia się w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwałą rady gminy.

Na terenie gminy Świekatowo, obszary uznane za użytki ekologiczne to śródleśne bagna, zadrzewione lub zakrzaczone, które ze względu na swoją odmienność środowiskową stanowią ważny element większych ekosystemów, dając schronienie różnym gatunkom zwierząt.

Tab.10 Wykaz użytków ekologicznych wg danych Nadleśnictwa Zamrzenia

Lp.	Nr zarządzenia data	Dz. Województwa Urz. pozycja	Położenie		Powierzch. ha	Opis obiektu kategoria, walory przyrodni- cze	Uwagi
			oddział pododdział	gmina leśnictwo			
Obręb Wierzchlas							
1	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	290j	Świekatowo Bukowiec	0,34	E/N	
2	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	290k	Świekatowo Bukowiec	0,41	E/N	
3	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	290l	Świekatowo Bukowiec	1,88	E/N	
4	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	306h	Świekatowo Bukowiec	0,51	E/N	
5	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	306i	Świekatowo Bukowiec	1,48	E/N	
Obręb Świekatówko							
6	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	24b	Świekatowo Bruchniewo	0,47	E/N	

7	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	24c	Świekatowo Bruchniewo	0,29	E/N	
8	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	24d	Świekatowo Bruchniewo	0,50	E/N	
9	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	113i	Świekatowo Bruchniewo	0,24	E/N	
10	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	113n	Świekatowo Bruchniewo	3,12	E/N	
11	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	124d	Świekatowo Branica	0,79	E/N	
12	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	124m	Świekatowo Branica	1,05	E/N	
13	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	124p	Świekatowo Branica	0,40	E/N	
14	1/2004 19.01.04	Dz. U.8. Woj. Kuj.-Pom. poz. 76	125p	Świekatowo Branica	0,32	E/N	
Ogółem					11,80 ha		

Źródło: Opracowano na podstawie danych Nadleśnictwa

W roku 2008 Nadleśnictwo Zamrzenica nie zamierza projektować nowych użytków ekologicznych.

Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym sieci EKONT-PL, łączący obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym (Bory Tucholskie) z korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym (Doliny Wisły i Noteci). Położenie w korytarzu ekologicznym nie wiąże się jednak z prawnym usankcjonowaniem zasad rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie korzystania z zasobów środowiska.

3.6. Schemat kartograficzny – Uwarunkowania przyrodnicze.

4. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKI

4.1 KRAJOBRAZ KULTUROWY

Pierwsze udokumentowane ślady osadnictwa w rejonie Świekatowa pochodzą z III okresu neolitu, tzn. z lat 2500-1700 p.n.e. Najstarszym znaleziskiem archeologicznym w tym rejonie jest odkryty w Świekatowie grób, który pozostawili przedstawiciele tzw. kultury amfor kulistych wyrosłej na podłożu ugrupowań kultury pucharów lejkowatych. Inne ślady pobytu człowieka w tym rejonie pochodzą z epoki żelaza (650-400 p.n.e.), które dokumentują dwa stanowiska archeologiczne w Janiej Górze.

Najstarszy zapis nazwy Świekatowo występuje w łacińskim dokumencie z 1277 r. „Villam Sechotou”. W XIII w. okolice Świekatowa należały do biskupów włocławskich. Sytuacja ta zmieniła się po zagarnięciu przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego w 1309 r. Na początku XV wieku część tych ziem ponownie trafiła w ręce biskupów włocławskich (kapituły włocławskiej). Natomiast pozostałe tereny stanowiły własność szlachecką i królewską (starostwo jasienieckie). W XVI wieku kapituła włocławska często dzierżawiła Świekatowo. W tym okresie funkcjonowały folwarki w Lipienicy i Świekatowie. W 1728 r. w Świekatowie i Zalesiu było po 16 zagród chłopskich. Chłopi dzielili się na zaciężnych i czynszowych. Ci pierwsi, których była większość, użytkowali swoje gospodarstwo będące własnością kapituły i odrabiali pańszczyznę na folwarku w Świekatowie i Zalesiu. Chłopi czynszowi płacili za użytkowanie swojego gospodarstwa czynsz. W 1771 r. uwłaszczono chłopów w wyniku podziału i rozdysponowania ziem folwarków.

W wyniku I rozbioru Polski w 1772 r. okolice Świekatowa weszły w skład państwa pruskiego. W skutek migracji ludności zmieniła się jej struktura. W 1852 r. w Świekatowie mieszkało 336 osób wyznania rzymskokatolickiego (56,9% ogółu mieszkańców), natomiast ewangelicy liczyli 247 osób (41,8%). We wsi zamieszkiwało wówczas 8 Żydów (1,3%).

W pierwszej połowie XIX wieku przeprowadzono reformę rolną, która polegała na nadaniu chłopom dziedzicznego prawa własności do uprawianej dotąd na różnych warunkach ziemi.

W okresie zaboru pruskiego nastąpił w Świekatowie dynamiczny rozwój osadnictwa. Liczba mieszkańców w ciągu XIX wieku wzrosła czterokrotnie.

Na mocy traktatu wersalskiego ziemie Świekatowa zostały przejęte przez władze polskie i weszły w skład powiatu świeckiego.

W latach 1939-1945 obszar znalazł się pod okupacją niemiecką. Druga wojna światowa pozostawiła na tym terenie wiele śladów. 1 września 1939 r. toczyły się zaciekle walki na linii Sępólno-Pruszcz-Bagienica-Świekatowo-Bukowiec. 3 września 1939 r. niemieckie oddziały

dokonały w Świekatowie trzech egzekucji na ludności cywilnej. Do 1945 r. obszar gminy Świekatowo pozostawał w rękach niemieckich.

W dniu 31 stycznia 1945 r. pierwsze oddziały radzieckiej armii wkroczył do Świekatowa.

W marcu 1945 r. powołano Gminną Radę Narodową stanowiącą organ samorządowy gminy Świekatowo, która obejmowała wówczas obszar 11 311,7 ha. W 1954 r. zlikwidowano gminne rady narodowe i wprowadzono gromady i gromadzkie rady narodowe. Po reorganizacji administracyjnej w 1973 r. gromadę Świekatowo włączono do gminy Bukowiec. Taka sytuacja trwała do roku 1991.

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1990 r. z dniem 2 kwietnia 1991 r. gmina Świekatowo została reaktywowana.

4.2. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

Na terenie gminy Świekatowo znajduje się niewiele zabytków o wysokiej wartości artystycznej. Do najważniejszych z nich należą:

- kościół pw. Św. Marcina o cechach neogotyckich, który został zbudowany w 1852 r. Wzniesiony na rzucie prostokąta, pięcioprzęsłowy. Korpus podzielony słupami na trzy nawy. Chór muzyczny drewniany. Na zewnątrz podział ścian lizenami. Szczyty trójkątne, z ostrołukowymi okienkami. Dach siodłowy, kryty dachówką. Wewnątrz barokowa rzeźba Św. Wojciech XVII/XVIII w. Plebania została wniesiona w połowie XX w.,
- chałupy drewniane w Zalesiu Szlacheckim z ok. połowy XIX w o konstrukcji drewnianej na podmurówce, usytuowane szczytowo, z dachami siodłowymi krytymi strzechą,
- zespół folwarczny w Lipienicy złożony z dworku parterowego z 2 połowy XIX w. z mieszkalną przybudówką oraz kamiennej obory z 1910 r. i zespołu budynków gospodarczych,
- założenie dworsko-parkowe w Stążkach, w skład którego wchodzi pałac z końca XIX w. zbudowany w stylu neoklasycystycznym, park o pow. 1,90 ha z 2 połowy XIX w., dwie stajnie, magazyny, cielętnik, budynek kołodzieja,
- park dworski w miejscowości Lipienica-Żuławy o powierzchni 2,5 ha,
- założenie pałacowo-dworskie w Szewnie.

Obiektami o znacznej wartości kulturowej są cmentarze rzymsko-katolickie i ewangelickie, które oprócz wartości historycznej mają również duże walory krajobrazowe, dzięki okazałemu drzewostanowi na ich terenie. W obrębie gminy jest 10 cmentarzy ewangelickich, nieczynnych od 1945 r.

- cmentarz ewangelicki w Zalesiu Królewskim, założony w 2 połowie XIX w., o powierzchni 0,17 ha,
- dwa cmentarze ewangelickie w miejscowości Lubania-Lipiny, pierwszy z początku XX w., na planie zbliżonym do trójkąta o pow. 0,48 ha, drugi z I połowy XX w., o pow. 0,06 ha,
- cmentarz ewangelicki w Małych Łąkach założony ok. 1920 r. o pow. 0,21 ha,
- dwa cmentarze ewangelickie Jania Góra – Rudzianek z XX w., o pow. 0,06 ha i końca XX w., o pow. 0,5 ha,
- cmentarz ewangelicki w Janiej Górze z początku XX w., o pow. 0,12 ha,
- dwa cmentarze ewangelickie w Tuszyńkach, założone w I połowie XX w., o pow. 0,06 ha i 0,15 ha,
- cmentarz ewangelicki w Tuszyńkach, założony na początku XX w., o pow. 0,14 ha,
- cmentarz ewangelicki w Świekatówku, założony na początku XX w., o pow. 0,08 ha,

Prace nad ewidencją stanowisk archeologicznych na terenie gminy doprowadziły do ujawnienia 60 stanowisk, które oznaczono na mapie zasobów kulturowych z numeracją jak w przedstawionym poniżej wykazie. Są to stanowiska niemające ekspozycji w terenie, o zróżnicowanej chronologii od neolitu przez epokę brązu i żelaza po średniowiecze i czasy nowożytności.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- **Lipienica** - park dworski, nr rej. 200/A,
- **Lipienica-Żuławy** - park dworski, nr rej. A/1291,
- **Stążki** - założenie dworsko-parkowe, nr rej. A/1324/1-8,
- **Szewno** - założenie pałacowo-parkowe, nr rej. A/202/1-7,
- **Świekatowo** - zespół kościoła par. p.w. św. Marcina Bpa: 1. kościół par., 2. plebania, 3. murowane elementy ogrodzenia, 4. teren przykościelny z założeniem zieleni, nr rej. A/40,

Obiekty ujęte w ewidencji zabytków:

- **Lipienica**
 - zespół dworski: dwór, chlew
 - pozostałości zespołu dworskiego: oficyna, obora
 - budynek dworca
 - dom nr 8
 - dom nr 2
 - dom nr 1
- **Jania Góra**
 - szkoła z bud. gosp.
 - dom nr 22
 - dom nr 2
 - dom nr 25
 - dom nr 28
 - dom nr 55
 - dom nr 57
 - dom nr 58 z bud. gosp.
 - dom nr 66
- **Lubania Lipiny**
 - dom nr 30
 - dom nr 29
 - dom nr 20
 - dom nr 18
- **Małe Łąki**
 - dom nr 12
 - dom nr 32
 - dom nr 31
 - dom nr 34
 - dom nr 35
- **Stążki**
 - piwnica, ziem. zespole dworskim
 - dom nr 33
 - dom nr 47

- Szewno
 - zespół dworca kolejowego: dworzec, wodociągowa wieża ciśnień
 - dom nr 34
 - dom nr 20
 - dom nr 21
 - dom nr 13
 - dom nr 49
 - 3 czworaki w zespole pałacowym, ob. domy nr 13, 20 i 21
- Świekatowo
 - kapliczka, ul. Dworcowa
 - kapliczka, ul. Koronowska
 - szkoła z bud. gosp.
 - dom nr 6, ul. Dworcowa
 - dom nr 10, ul. Dworcowa
 - dom nr 9, ul. Koronowska
 - mleczarnia, ul. Koronowska
 - obora w zagrodzie nr 19, ul. Bohaterów września
 - dom nr 13, ul. Bohaterów Września
 - dom nr 32, ul. Leśna
 - dom nr 30, ul. Leśna
 - dom nr 27, ul. Leśna
 - dom nr 26, ul. Leśna
 - dom nr 1, ul. Leśna
 - dom nr 2, ul. Leśna
 - dom nr 2 ul. Jeziorna
 - dom nr 5 z bud. gosp., ul. Jeziorna
 - dom nr 2, ul. Łąkowa
 - dom nr 5, ul. Łąkowa
 - dom nr 13, ul. Wybudowanie
 - bud. gosp. przy domu nr 55, ul. Wybudowanie
 - Leśniczówka z bud. gosp. , ul. Leśna

- Tuszyny
 - szkoła
- Zalesie Królewskie
 - Kapliczka
 - szkoła z bud. gosp.
 - zagroda nr 20: dom, obora
 - zagroda nr 62: dom, obora
 - dom nr 8
 - dom nr 27
 - dom nr 69
 - dom nr 72
 - dom nr 73
 - dom nr 70
 - dom nr 76
 - dom nr 17
 - dom nr 90
 - dom nr 99
 - dom nr 17
 - dom nr 82
 - dom nr 81
 - dom nr 80
 - dom nr 18
 - dom nr 34
 - dom nr 23
 - dom nr 43a

Wykaz stanowisk archeologicznych:

- Zalesie Królewskie stanowiska nr 6 i 7: osady z wczesnego średniowiecza
- Zalesie Królewskie stan. 9 i 10: ślad osadnictwa kultury łużyckiej/pomorskiej, osady z okresu rzymskiego
- Zalesie Królewskie stan. 11: osada z okresu rzymskiego
- Tuszyny stan. 1: ślad osadnictwa neolitycznej kultury pucharów lejkowatych, osada kultury łużyckiej/pomorskiej

- Tuszyny stan. 3: ślad osadnictwa z epoki kamienia, ślad osadnictwa kultury łużyckiej/pomorskiej
- Tuszyny stan. 5: ślad osadnictwa z neolitu schyłkowego, osada wczesnego średniowiecza
- Tuszyny stan. 6: ślad osadnictwa z epoki kamienia, osada kultury łużyckiej/pomorskiej, osada z wczesnego średniowiecza
- Tuszyny stan. 8, 10 i 11: osada kultury łużyckiej, pomorskiej, ślad, osadnictwa z okresu rzymskiego, osady z późnego średniowiecza
- Tuszyny stan. 12: osada z neolitu schyłkowego
- Tuszyny stan. 13 i 14: ślad osadnictwa kultury łużyckiej/pomorskiej, osada z okresu rzymskiego, osada z wczesnego średniowiecza
- Tuszyny stan. 16: osada kultury łużyckiej/pomorskiej , osada z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego
- Tuszyny stan. 17: osada z okresu rzymskiego
- Tuszyny stan. 19: osada neolitycznej kultury pucharów lejkowatych, osada z okresu rzymskiego
- Tuszyny stan. 22: osada z późnego średniowiecza
- Tuszyny stan. 35: osada kultury łużyckiej/pomorskiej
- Tuszyny stan. 36: osada z neolitu schyłkowego
- Tuszyny stan. 41: osada z I okresu epoki brązu
- Tuszyny stan. 43: osada neolitycznej kultury amfor kulistych, osada z wczesnego średniowiecza
- Tuszyny stan. 45: osada neolitycznej kultury pucharów lejkowatych
- Tuszyny stan. 46: osada kultury pucharów lejkowatych
- Świekatowo stan. 12: ślad osadnictwa neolitycznego, osada z wczesnego średniowiecza
- Świekatowo stan. 15: ślad osadnictwa kultury łużyckiej/pomorskiej, ślad osadnictwa z wczesnego średniowiecza, ślad osadnictwa z późnego średniowiecza
- Świekatowo stan. 24: osada kultury pucharów lejkowatych, ślad osadnictwa z okresu rzymskiego
- Świekatowo stan. 31: osada kultury amfor kulistych, osada nowożytna
- Świekatowo stan. 32: osada ze schyłkowego neolitu
- Świekatowo stan. 33: osada z okresu rzymskiego, ślad osadnictwa z późnego średniowiecza

- Lubania-Lipiny stan. 5: osada kultury łużyckiej/pomorskiej, osada z wczesnego średniowiecza
- Lubania -Lipiny stan. 6: obozowisko mezolityczne, osada kultury pucharów lejkowatych
- Lubania -Lipiny stan. 9: osada kultury amfor kulistych
- Lubania -Lipiny stan. 10:osada ze schyłkowego neolitu, ślad osadnictwa z późnego średniowiecza
- Lubania -Lipiny stan. 13:osada kultury pucharów lejkowatych
- Lubania -Lipiny stan. 14:osada kultury pucharów lejkowatych, osada ze schyłkowego neolitu i wczesnej epoki brązu
- Lubania -Lipiny stan. 17 i 18:osady kultury pucharów lejkowatych, osady ze schyłkowego neolitu/wczesnej epoki brązu, ślad osadnictwa z okresu rzymskiego
- Lubania -Lipiny stan. 24:osada neolitycznej kultury ceramiki sznurowej
- Lubania -Lipiny stan. 25 i 26: ślad osadnictwa z epoki kamienia, osada kultury łużyckiej/pomorskiej, osada z okresu rzymskiego
- Lubania -Lipiny stan. 36 i 37: osady kultury pucharów lejkowatych, ślad osadnictwa z okresu rzymskiego
- Lubania -Lipiny stan. 40: osada kultury pucharów lejkowatych
- Stażki stan. 5: osada kultury pucharów lejkowatych, osada ze schyłkowego neolitu/wczesnej epoki brązu
- Stażki stan. 6: osada kultury pucharów lejkowatych
- Stażki stan. 10, 11 i 12: ślad osadnictwa z epoki kamienia, osada ze schyłkowego neolitu, osada kultury amfor kulistych, osada kultury łużyckiej/pomorskiej, osada z okresu rzymskiego, ślad osadnictwa nowożytnego
- Stażki stan. 13, 14 i 15: osada kultury amfor kulistych, osada ze schyłkowego neolitu/wczesnej epoki brązu, osada kultury łużyckiej/pomorskiej, ślad osadnictwa z późnego średniowiecza
- Stażki stan. 21: obozowisko z epoki kamienia, osada kultury łużyckiej/pomorskiej
- Stażki stan. 25: ślad osadnictwa mezolitycznego, osada wczesnośredniowieczna
- Stażki stan. 26 i 27: ślad osadnictwa z paleolitu schyłkowego, osada kultury amfor kulistych, osady z wczesnego średniowiecza
- Stażki stan. 33: osada z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych
- Stażki stan. 36: osada kultury pucharów lejkowatych, osada kultury łużyckiej, ślad osadnictwa z wczesnego średniowiecza
- Stażki stan. 37: osada z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych

- Jania Góra stan. 10: osada z późnego średniowiecza
- Jania Góra stan. 11: osady z wczesnego i późnego średniowiecza
- Jania Góra stan. 12: ślad osadnictwa z mezolitu, osada z wczesnego średniowiecza, osada nowożytna
- Jania Góra stan. 18: osada kultury łużyckiej/pomorskiej
- Jania Góra stan. 22: ślad osadnictwa ze schyłkowego neolitu/wczesnej, epoki brązu, osada kultury pomorskiej
- Małe Łąki stan. 12: ślad osadnictwa mezolitycznego, osada kultury łużyckiej, osada z okresu rzymskiego, osada nowożytna
- Małe Łąki stan. 7 i 8: ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, osada z okresu rzymskiego, osady z późnego średniowiecza i nowożytności
- Małe Łąki stan. 5: obozowisko mezolityczne, osada z późnego średniowiecza
- Małe Łąki stan. 1: osada ze schyłkowego neolitu/wczesnej epoki brązu
- Małe Łąki stan. 10: osada z późnego średniowiecza
- Małe Łąki stan. 18: osada z późnego średniowiecza
- Małe Łąki stan. 11: osada z późnego średniowiecza
- Małe Łąki stan. 17: ślad osadnictwa mezolitycznego, ślad osadnictwa z okresu rzymskiego, osada z późnego średniowiecza

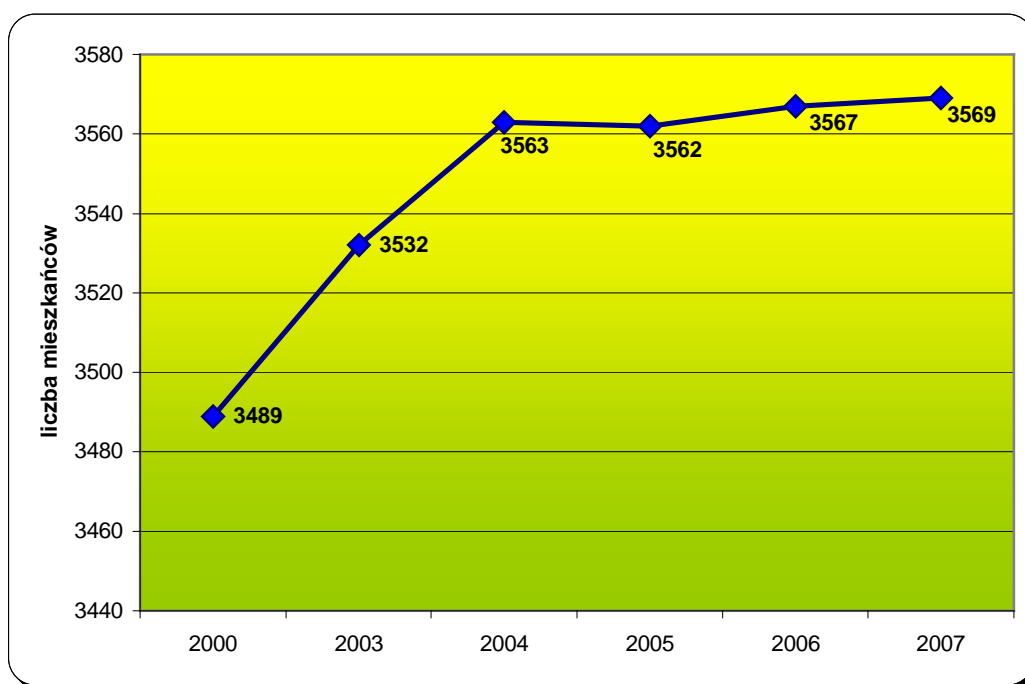
4.3 Schemat kartograficzny – Uwarunkowania kulturowe i zabytki.

5. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY

5.1 SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY

5.1.1. Demografia

Wg danych działu ewidencji ludności Urzędu Gminy Świekatowo na koniec 2007 r. gmina liczyła 3569 mieszkańców. Dla porównania w roku 1995 gminę zamieszkiwały 3293 osoby. Największy wzrost liczby ludności nastąpił w latach 2000-2004. Było to związane z powstawaniem osiedla budynków mieszkalnych jednorodzinnych w Świekatowie, w związku z czym ilość zameldowanych osób znacznie wzrosła. Od tego czasu liczba mieszkańców gminy mieści się w przedziale 3560-3570 osób.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Świekatowo

Ryc. 9 Liczba mieszkańców gminy Świekatowo w latach 2000-2007.

Średnia gęstość zaludnienia gminy to 54 os./km². Wśród gmin wiejskich powiatu świeckiego większą gęstość zaludnienia ma jedynie gmina Pruszcz (62 os./km² i Dragacz 62 os./km²). Współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wynosiła 99. W roku 1995 na terenie gminy mieszkało więcej kobiet niż mężczyzn (dokładnie o 55 kobiet). W 2003 roku sytuacja zmieniła się diametralnie i przewaga mężczyzn nad liczbą kobiet wynosiła

15 osób. Tak duży ubytek liczby kobiet w stosunkowo krótkim czasie może świadczyć o nasileniu migracji zewnętrznych wśród tej części lokalnej społeczności.

Tab.11 Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie ludności gminy Świekatowo.

Rok	1995	2003	2007
Mężczyźni	1619	1756	1786
Kobiety	1674	1741	1776
Ogółem:	3293	3497	3562

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Świekatowo

Analizując dynamikę wzrostu liczby mieszkańców gminy od roku 1995 należy stwierdzić, iż liczba ta stopniowo się zwiększała, przy czym w ostatnich latach wzrost ten uległ zahamowaniu. Słaba dynamika wzrostu liczby ludności kwalifikuje gminę jako obszar słabnącego potencjału demograficznego. Będzie to miało skutek w postaci bardzo powolnego wzrostu liczby mieszkańców gminy w dalszych latach.

Drugą cechą aktualnych stosunków ludnościowych jest znaczna liczba ludzi w podeszłym wieku (zgodnie z tendencją starzenia się społeczeństwa występującą w całym kraju). Stanowią oni ok. 13% ogólnej liczby mieszkańców gminy Świekatowo.

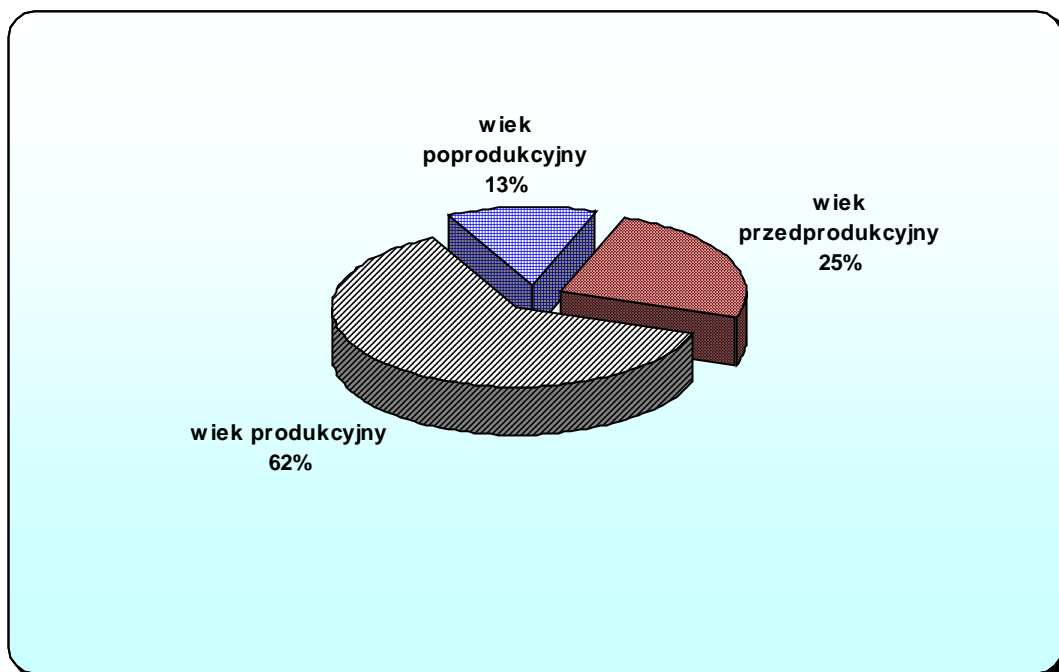
Na uwagę zasługuje także znaczna przewaga mężczyzn w wieku 19-65 lat nad kobietami w wieku 19-60. Ma to duże znaczenie z punktu widzenia potencjalnych możliwości rozwoju gospodarczego gminy Świekatowo.

Tab. 12 Struktura mieszkańców gm. Świekatowo wg wieku i płci

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-2	54	64	118
3	15	11	26
4-5	43	50	93
6	37	13	50
7	18	19	37
8-12	141	135	276
13-15	73	73	146
16-17	70	63	133
18	28	28	56
19-65	1144		1144
19-60		1022	1022
>65	163		163
>60		298	298
Ogółem	1786	1776	3562

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Świekatowo

Według podziału ludności ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe w wieku przedprodukcyjnym jest 879 osób, produkcyjnym 2222 osób, natomiast w wieku poprodukcyjnym 461 mieszkańców.

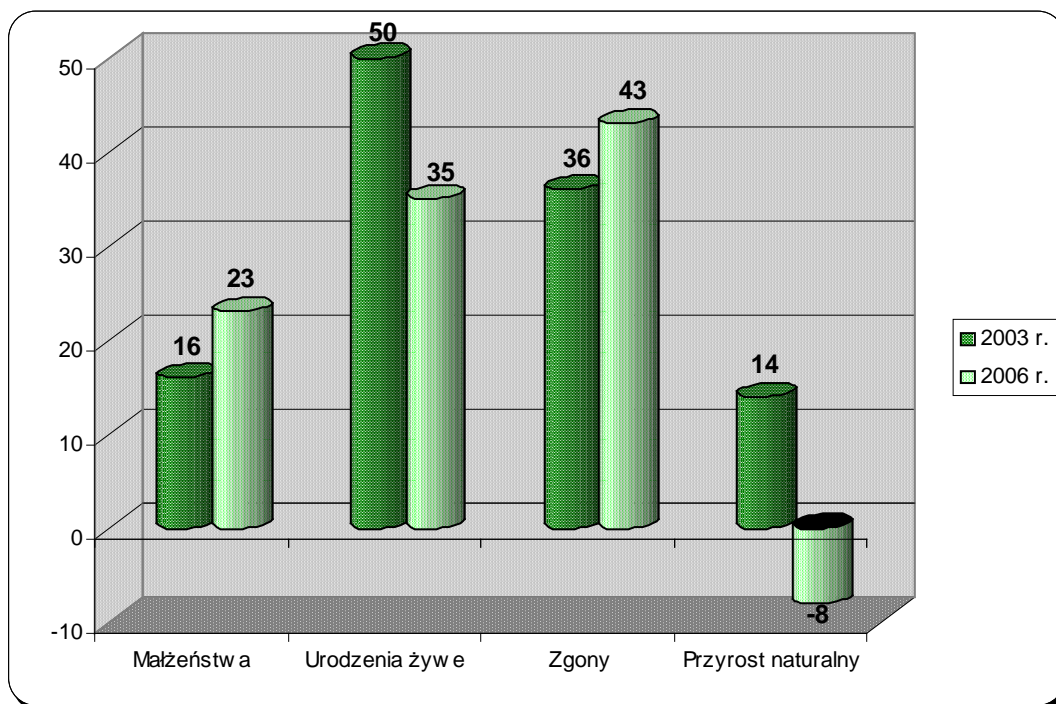

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Świekatowo
Ryc.10 Ludność gminy Świekatowo wg ekonomicznych grup wieku

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku ludność gminy Świekatowo w wieku powyżej 13 lat liczyła 2767 osób i miała następujące wykształcenie:

- + wyższe – 87
- + policealne – 23
- + średnie – 382
- + zasadnicze zawodowe – 1021
- + podstawowe – 1208
- + podstawowe nieukończone – 45
- + nieustalone – 1

Dokładnie 80% mieszkańców gminy Świekatowo w roku 2002 posiadało wykształcenie podstawowe i zasadnicze zawodowe. Tak duży udział tej grupy wskazuje to na niskie kwalifikacje zawodowe ludności gminy.

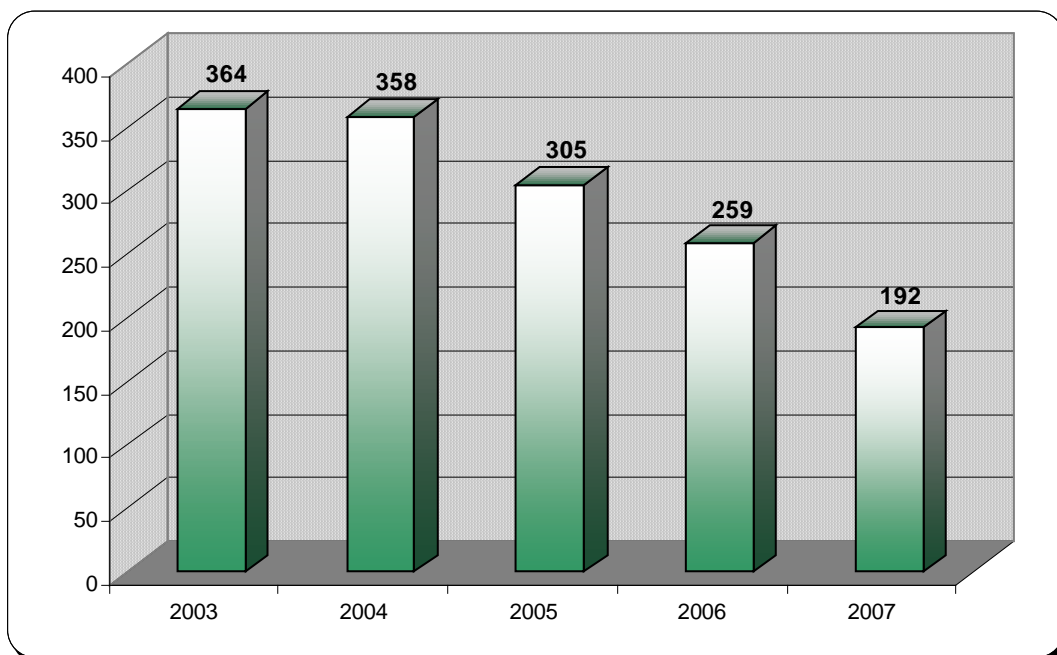

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Świekatowo
 Ryc.11 Ruch naturalny ludności gminy Świekatowo w 2003 r. i w 2006 r.

W zaistniałej sytuacji trudno jest prognozować wzrost liczby ludności mieszkańców gminy. W roku 2006 przyrost naturalny był ujemny, więc zwiększenie liczby ludności jest możliwe jedynie poprzez dodatnie saldo migracji zewnętrznych.

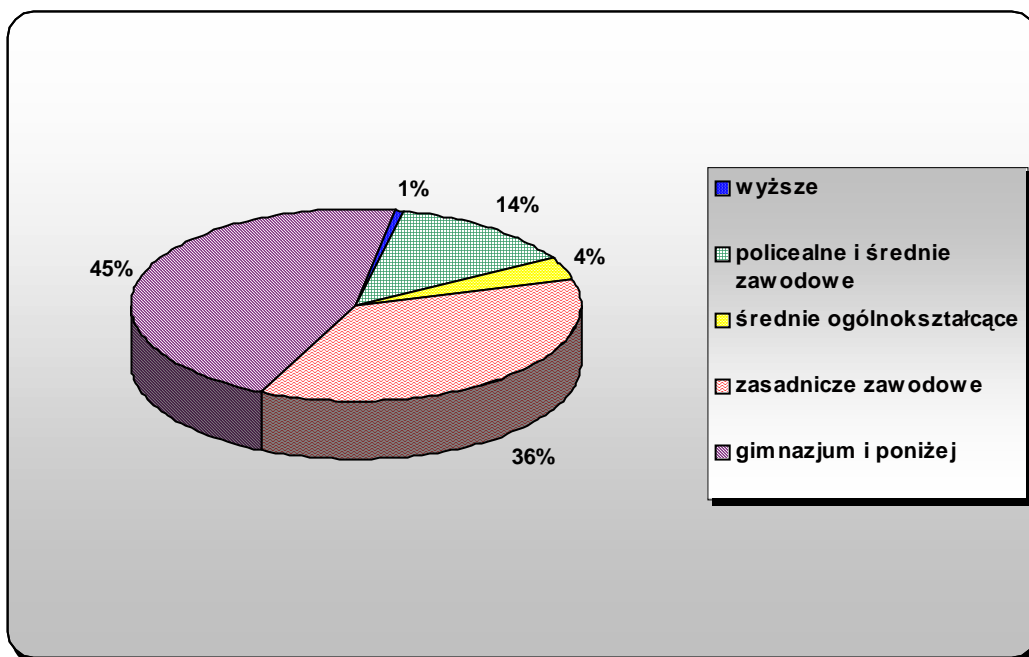
5.1.2. Rynek pracy

Liczba ludności czynnej zawodowo wg Narodowego Spisu Powszechnego 2002 wynosiła 1501 osób, w tym 450 mieszkańców gminy pracowało we własnych gospodarstwach rolnych. W 2003 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świeciu zarejestrowanych było 364 bezrobotnych. Liczba zmalała w ciągu 5 lat do 192 osób. Wśród bezrobotnych zdecydowanie przeważały kobiety. Na koniec 2007 roku kobiety stanowiły 56 % ogółu bezrobotnych. Znaczny spadek bezrobocia w ostatnich latach jest bardzo pozytywnym zjawiskiem, które świadczy o znacznym ożywieniu gospodarczym gminy Świekatowo i powiatu Świeckiego. Ma to duże znaczenie z punktu widzenia dalszego rozwoju gospodarczego i przestrzennego gminy Świekatowo.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu
Ryc. 12 Liczba bezrobotnych w gminy Świekatowo w latach 2003-2007

Analizując strukturę bezrobotnych wg wykształcenia należy stwierdzić, iż największą liczbę bezrobotnych stanowią osoby z najniższym wykształceniem. Szczegółowo strukturę bezrobotnych wg wykształcenia przedstawia poniższy wykres.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu
Ryc. 13 Liczba bezrobotnych gminy Świekatowo wg wykształcenia w 2007 r.

Biorąc pod uwagę wiek osób pozostających bez pracy, największy udział stanowi grupa wiekowa 25-34 lata natomiast grupę bezrobotnych stanowią mieszkańcy gminy Świekatowo w wieku 55-64 lat.

Tab.13 Struktura bezrobotnych gm. Świekatowo wg wieku i płci w 2007 r.

Bezrobotni wg wieku	Ogółem	Kobiety
18-24	43	27
25-34	58	36
35-44	41	22
45-54	40	19
55-59	8	3
60-64	2	0

Źródło: Opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu

5.1.3. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe gminy Świekatowo należą do najmniejszych spośród wszystkich gmin powiatu świeckiego. Jest to uzasadnione, gdyż liczba mieszkańców gminy jest również najmniejsza. Na koniec 2006 roku na terenie gminy Świekatowo znajdowało się 922 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 70,7 tys. m². Na jedno mieszkanie przypadało przeciętnie 3,77 osób, natomiast średnia powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 76,7 m². Przeciętne mieszkanie posiadało 4 izby, natomiast na 1 mieszkańca przypadało średnio 20,3 m² powierzchni użytkowej.

Tab. 14. Zasoby mieszkaniowe gminy Świekatowo w 2006 r. na tle gmin wiejskich powiatu świeckiego.

Nazwa Gminy	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
				liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa w m ²	
					1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
Gminy wiejskie:								
Bukowiec	1343	5626	111,4	4,19	3,82	0,91	82,9	21,7
Dragacz	1961	8193	156,2	4,18	3,51	0,84	79,6	22,7
Drzycim	1430	5635	106,5	3,94	3,51	0,89	74,5	21,3
Jeżewo	2090	8259	155,6	3,95	3,70	0,94	74,5	20,1
Lniano	1127	4828	94,9	4,28	3,63	0,85	84,2	23,2
Osie	1683	6726	127,9	4,00	3,15	0,79	76,0	24,1
Pruszcz	2260	10036	207,5	4,44	4,07	0,92	91,8	22,6
Świekatowo	922	3729	70,7	4,04	3,77	0,93	76,7	20,3
Warlubie	1944	7500	145,6	3,86	3,35	0,87	74,9	22,4

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

Istniejące zasoby mieszkaniowe gminy są bardzo zróżnicowane pod względem zużycia technicznego. Istnieje wiele budynków nowych, kilkuletnich, w bardzo dobrym stanie technicznym, ale również są budynki kilkudziesięcioletnie poważnie wyeksploatowane i wymagające remontów.

Pod względem przestrzennym największe zasoby mieszkaniowe występują w Świekatowie i najbliższej okolicy tej miejscowości. Poza tym najwięcej zwartej zabudowy znajduje się w Zalesiu Królewskim i Szewnie. Pozostałe budynki mieszkalne wchodzi w skład zabudowy zagrodowej o charakterze rozproszonym.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych odbywa się głównie poprzez realizację budynków mieszkalnych jednorodzinnych w indywidualnych gospodarstwach rolnych lub w zabudowie mieszkalnej jednorodzinnej. W roku 2006 oddano do użytku 5 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 690,0 m². Były to mieszkania w budynkach indywidualnych o średniej powierzchni użytkowej 138,0 m². W latach 2003-2006 liczba mieszkań oddanych do użytku wynosiła 15. Zwiększyła się także średnia powierzchnia użytkowa mieszkania z 69,0 m² na 70,7 m².

Biorąc pod uwagę parametry istniejących zasobów mieszkaniowych oraz wskaźniki demograficzne należy przyjąć, iż obecna sytuacja jest korzystna. Z roku na rok zasoby mieszkaniowe powiększają się, natomiast wzrost liczby ludności jest niewielki.

5.1.4. Infrastruktura społeczna

W gminie Świekatowo funkcjonują dwie szkoły podstawowe. Pierwsza placówka jest zlokalizowana w centrum Świekatowa i tworzy ją budynek szkoły oddany do użytku w 1989 r. wraz z nowoczesną halą sportową. W roku szkolnym 2007/08 uczyło się tu 255 dzieci. Druga szkoła znajduje się w miejscowości Tuszyny, a budynek liczy sobie ponad 100 lat (oddany do użytku w 1901 r.). W roku szkolnym 2007/08 uczęszczało tu 65 dzieci.

Oprócz realizacji programu nauczania szkoły dają możliwość rozwijania zainteresowań dzieci. Organizowane są zajęcia pozalekcyjne, tworzone są koła przedmiotowe, artystyczne i sportowe. Poza szkołami podstawowymi, od 1 września 1999 r. w budynku szkoły w Świekatowie zostało otwarte gimnazjum. W roku szkolnym 2007/08 uczyło się tu 196 uczniów. Pierwszymi absolwentami zostali uczniowie, którzy ukończyli szkołę w 2002 roku. W roku 1988 w gminie powstało przedszkole. Po 5 latach funkcjonowania placówkę przekształcono w Oddziały Przedszkolne przy Szkołach Podstawowych. Dzięki staraniom personelu forma organizacyjna nie odbiega od typowej placówki przedszkolnej. W roku 2008 funkcjonowały 3 oddziały, złożone z 3 i 4-latków, z 5 i 6-latków oraz 6-latków.

Do infrastruktury społecznej należy zaliczyć także bibliotekę publiczną w Świekatowie, która mieści się przy ul Dworcowej 3. Biblioteka dysponuje zasobami, które liczą ponad 8,5 tysiąca woluminów. Z dniem 1 lipca 2007 GBP w Świekatowie uzyskała status instytucji kultury.

Ważną rolę w życiu mieszkańców odgrywa Parafia Rzymsko-Katolicka w Świekatowie, która powstała przed rokiem 1277. Pierwszy kościół był drewniany. W 1802 roku uległ on częściowemu spaleni w czasie wielkiego pożaru wsi, kiedy wraz z plebanią spaliły się także akta archiwum parafialnego. Obecny kompleks parafii św. Marcina Bpa powstał na początku XIX wieku. W latach 1996-99 poddano renowacji i konserwacji całe wnętrze, kościoła dach i wieżę. Parafia, zarówno w przeszłości jak i współcześnie pełni ważną funkcję duchową, etyczną i społeczną.

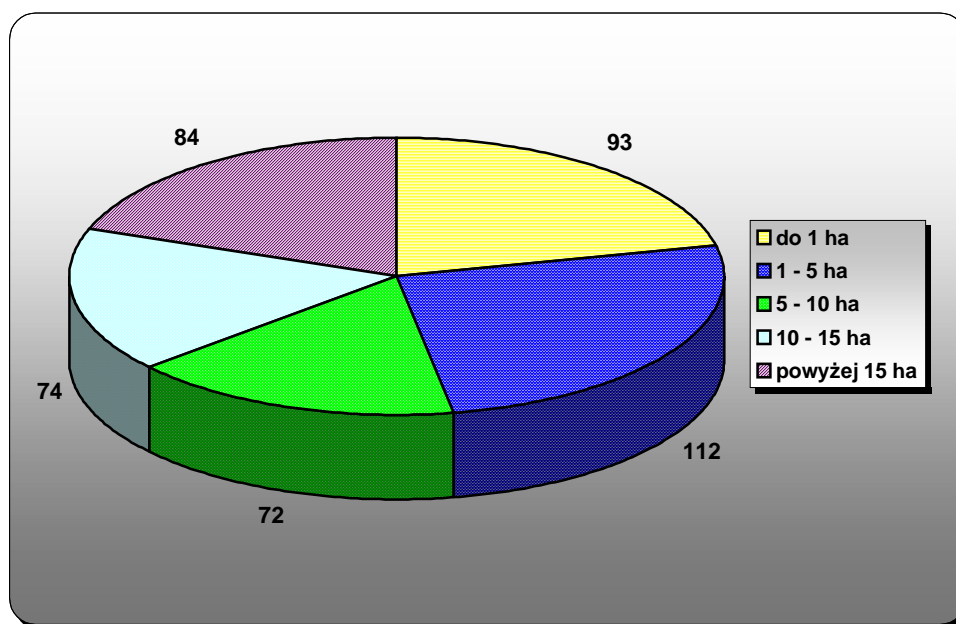
Opiekę zdrowotną zapewnia gabinet lekarza rodzinnego zlokalizowany przy ul. Tucholskiej 6 w Świekatowie. W miejscowości tej funkcjonuje także apteka, która mieści się przy ul. Tucholskiej 23.

W Świekatowie funkcjonuje także punkt kasowy Banku Spółdzielczego w Świeciu, Urząd Poczty i kilka placówek handlowych, usługowych oraz dwa zakłady produkcyjne.

5.2. SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY.

5.2.1. Rolnictwo

W 2002 roku w Gminie Świekatowo było ogółem 435 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 5474 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła 12,58 ha. Szczegółową strukturę agrarną przedstawia poniższy wykres.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PSR 2002, GUS
Ryc.14 Struktura agrarna gospodarstwa rolnych gminy Świekatowo w 2002 r.

Gospodarstwa rolne gminy Świekatowo są bardzo zróżnicowane pod względem ogólnej powierzchni. Największą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha (26,0 %). Udział pozostałych grup wielkościowych jest bardzo zbliżony i zawiera się w przedziale 17-21% ogólnej liczby gospodarstw.

Według danych ewidencji gruntów Starostwa Powiatowego w Świeciu ogólna powierzchnia użytków rolnych gminy Świekatowo na dzień 01.01.2008 r. wynosiła 4314 ha. Struktura użytków rolnych, w ha, przedstawia się następująco:

- grunty orne – 3513
- sady – 32
- łąki trwałe – 458
- pastwiska trwałe – 105
- grunty rolne zabudowane – 81
- grunty pod rowami – 25

W strukturze zasiewów przeważają tradycyjnie rośliny zbożowe. Według danych PSR 2002 powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach rolnych wygląda następująco:

- zboża ogółem – 91,6 %
- strączkowe jadalne na ziarno – 0,0 %
- ziemniaki – 4,0 %
- buraki cukrowe – 0,0%
- rzepik i rzepak – 1,4 %
- rośliny pastewne – 2,5 %
- pozostałe – 0,4 %

Największy udział w strukturze zasiewów zajmują zboża. Jest to uzasadnione, gdyż mimo że gmina Świekatowo ma charakter rolniczy, to jakość gleb ogranicza możliwość prowadzenia produkcji roślinnej opartej na takich roślinach jak: rzepak, buraki cukrowe i rośliny strączkowe. Wśród zbóż zdecydowanie przeważa uprawa żyta, która w roku 2002 wynosiła 47,9% ogółu uprawianych zbóż. Drugie miejsce zajmowały uprawy pszenżyta – 23,7%, a trzecie jęczmienia – 18,0 %. Najmniej uprawiano pszenicy 7,3%.

W gospodarstwach rolnych gminy Świekatowo dominuje hodowla trzody chlewnej. Występowanie poszczególnych zwierząt hodowlanych w gospodarstwach rolnych wg PSR 2002 charakteryzują poniższe wartości procentowe i tabela:

- ✦ bydło – 40,9 %
- ✦ trzoda chlewna – 57,9 %
- ✦ kozy – 1,8%
- ✦ konie – 3,4 %

Tab. 15 Pogłowie głównych zwierząt hodowlanych w 2002 r.

Wyszczególnienie	Liczba sztuk
Bydło	1221
Trzoda chlewna	16114
Kozy	12
Konie	15

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PSR 2002, GUS

Gmina Świekatowo należy do gmin, które posiadają korzystną strukturę agrarną gospodarstw rolnych i stosunkowo mało korzystne uwarunkowania wynikające z poszczególnych elementów środowiska naturalnego. Zdecydowanym atutem są małe deniwelacje terenu i korzystne uwarunkowania hydrograficzne. Minusem jest słaba jakość gleb oraz krótki okres wegetacyjny.

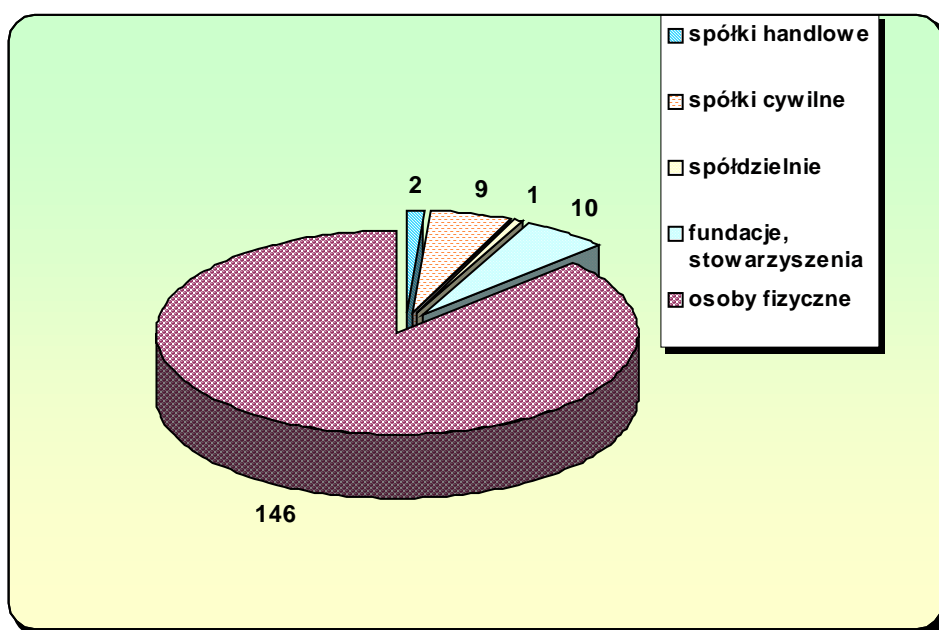
Biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną, należy stwierdzić iż uległa ona w ostatnich latach poprawie. Jest to wynik uzyskiwanych dopłat bezpośrednich i innych dotacji, a także korzystnej koniunktury w gospodarce krajowej oraz możliwości odtworzenia majątku trwałego gospodarstw rolnych poprzez kredyty inwestycyjne. Zastanawia niski udział gospodarstw prowadzących działalność pozarolniczą. Zdecydowana większość nastawiona jest wyłącznie na produkcję roślinną oraz hodowlę zwierząt. Szansą dla rolnictwa tego obszaru jest zwiększenie udziału gospodarstw zajmujących się innymi działami gospodarki. Należy przede wszystkim wykorzystać dobrze zachowane i niezanieczyszczone środowisko przyrodnicze i rozwijać agroturystykę oraz turystykę ekologiczną. Zwiększyć także trzeba udział pozostałej działalności usługowej, będącej dodatkowym źródłem dochodów rolników.

5.2.2. Działalność gospodarcza

W 2006 r. w gminie zarejestrowanych było 177 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą i ich liczba zmniejszyła się od 2003 r. o 9 podmiotów. W strukturze zarejestrowanych podmiotów dominowały firmy prowadzące działalność usługową. Szczegółowa struktura wg wybranych sekcji przedstawiała się następująco:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo – 22 podmioty gospodarcze
- przetwórstwo przemysłowe – 33
- budownictwo – 24
- handel i naprawy – 37
- hotele i restauracje – 3
- transport, gospodarka magazynowa i łączność – 9
- pośrednictwo finansowe – 3
- obsługa nieruchomości i firm - 19

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 83% ogółu podmiotów zarejestrowanych w gminie. Największy udział wśród 146 prywatnych firm stanowiły przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego (30 podmiotów) oraz handlu (35 podmiotów). Strukturę wszystkich podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem formy organizacyjnej prowadzonej działalności gospodarczej przedstawia poniższy wykres.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Świątkowo
Ryc. 15 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w 2006 r. wg formy organizacyjnej

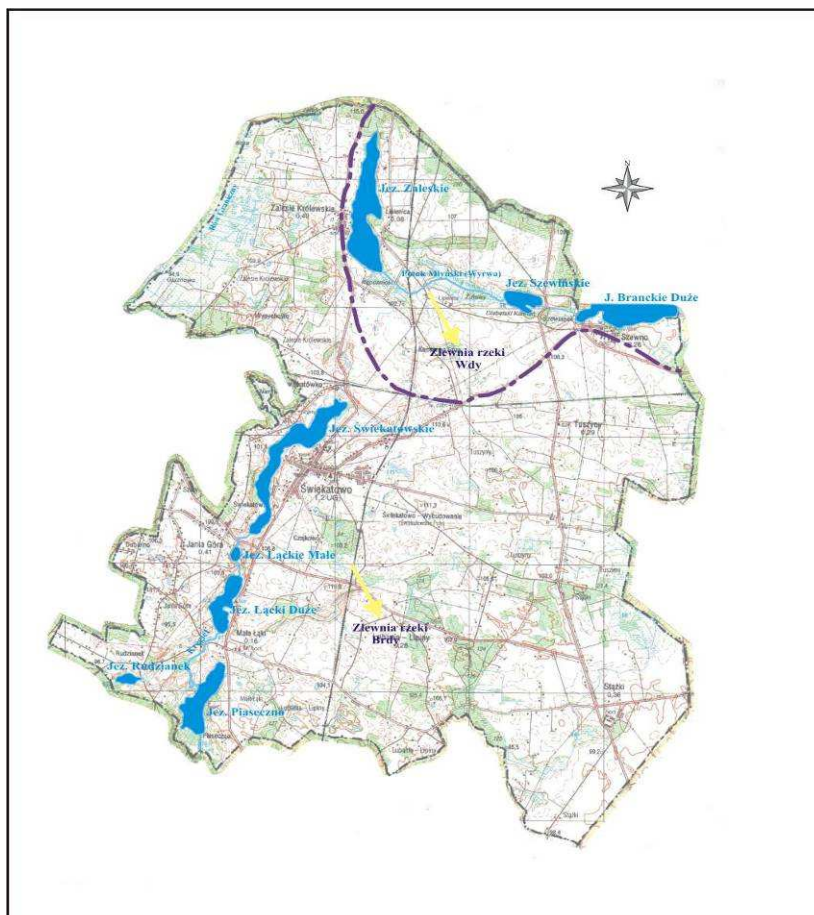
Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzących działalność usługową zajmuje się handlem spożywczo-przemysłowym. Pozostałe usługi są bardzo zróżnicowane. Wyróżnić można firmy branży budowlanej i transportowej. Przemysł gminy opiera się głównie na przetwórstwie drewna (stolarnie).

Szansą rozwoju gospodarczego gminy powinna się stać pozarolnicza działalność gospodarcza. Uwarunkowania komunikacyjne, demograficzne oraz przyrodnicze praktycznie wykluczają możliwość lokalizacji na tym terenie dużych obszarów przemysłowych. Byłoby to nieracjonalne i ekonomicznie nieopłacalne. Zdecydowanie lepszym rozwiązaniem będzie utrzymanie dotychczasowych tendencji rozwoju działalności gospodarczej z nastawieniem na nieuciążliwe rzemiosło produkcyjne oraz drobną działalność wytwórczą, usługową, w tym handlową, które zaspokoją potrzeby lokalnej społeczności i turystów.

5.2.3. Turystyka

Gmina Świekatowo posiada znaczny potencjał rekreacyjny i turystyczny. Obszar ten charakteryzuje się korzystnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Wysokie walory krajobrazowe, bogata sieć hydrograficzna oraz bardzo dobry stan środowiska zachęca do rozwoju turystyki opartej na tradycyjnych walorach wiejskich i nieskażonej przyrodzie. Analizując rozwój branży turystycznej w Polsce należy zauważyć, że w ostatnich latach nastąpił dynamiczny rozwój agroturystyki. Ludność miejska nie zawsze poszukuje miejsc z bardzo rozbudowaną bazą turystyczną i wieloma atrakcjami. Często odwiedza małe miejscowości, gdzie obcując z przyrodą można poznać miejscowe zwyczaje, lokalną kuchnię oraz spokojnie wypocząć.

W roku 2008 wykorzystywane turystycznie było jedynie jezioro Świekatowskie. Położenie pozostałych jezior w zachodniej części gminy daje możliwość stworzenia atrakcyjnego szlaku kajakowego.

Źródło: Opracowano na podstawie mapy topograficznej 1:25 000
Ryc.16 Hydrografia gminy Świekatowo

Walory rekreacyjno-turystyczne na obszarze gminy związane są przede wszystkim z:

- możliwością rekreacyjnego wykorzystania istniejących jezior (kajakarstwo, wędkowanie, plaże);
- istnieniem zwartych kompleksów leśnych graniczących z gminą od zachodu;
- istnieniem Międzynarodowej Ścieżki Rowerowej EuroRoute 1 (Liszkowo – Mrocza – Janowo k/Bydgoszcz – Koronowo – Świekatowo – Gruczno – Świecino/Wisła – Chełmno – Grudziądz – Rusinowo),
- możliwością rozwoju agroturystyki w zachodniej i północnej części gminy.

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc noclegowych oraz stan infrastruktury turystycznej gminy Świekatowo należy uznać, że jej potencjał w tej dziedzinie jest wykorzystany niedostatecznie. W całym regionie istnieją atrakcyjniejsze miejsca wypoczynkowe, jednak rozwój turystyczny gminy nie będzie podstawowym źródłem utrzymania miejscowej ludności, a jedynie będzie uzupełniał i wzbogacał monolityczny - rolniczy charakter gminy.

6. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

6.1 Uwarunkowania komunikacyjne i transportowe.

Gmina Świekatowo położona jest poza głównymi ciągami komunikacyjnymi znaczenia krajowego lub międzynarodowego. Najbliższa droga krajowa, to droga nr 5 (Świecie - Poznań) dostępna poprzez drogi powiatowe w odległości około 20 km, natomiast najbliższa droga wojewódzka, to biegnąca nieco na północ od granic gminy, droga nr 240 (Świecie - Tuchola), oddalona od siedziby gminy o około 10 km. W Świeciu (oddalonym o ok. 25 km) dostępna jest również droga krajowa nr 1 (Gdańsk - Cieszyn), natomiast perspektywnie w odległości około 40 km znajdzie się węzeł autostradowy (na A-1) w Nowych Marzach.

Pozytywnym aspektem położenia gminy względem sieci dróg znaczenia krajowego i międzynarodowego jest łatwa ich dostępność za pomocą dróg powiatowych, przy jednoczesnym braku ich uciążliwości. Duże natężenie ruchu wiąże się ze znacznym zagrożeniem dla bezpieczeństwa, jak również z zanieczyszczaniem środowiska i innymi rodzajami negatywnych oddziaływań.

Sieć drogową na terenie gminy tworzą drogi powiatowe i gminne. Pierwsze z wymienionych, zapewniają komunikację wewnątrz powiatu i połączenia z sąsiednimi gminami. Układ (przebieg) tych dróg sprawia, iż stanowią one szkielet połączeń na terenie gminy i są łatwo dostępne ze wszystkich miejscowości. Łączna ich długość wynosi 36 km i wszystkie mają nawierzchnię twardą. Stan techniczny dróg powiatowych ocenić należy generalnie jako dobry, chociaż pewnym utrudnieniem w poruszaniu się, zwłaszcza dla dużych pojazdów, jest ich mała szerokość.

Tab. 16 Drogi powiatowe w gminie Świekatowo

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość (km)	Średnia szerokość jezdni (m)
1.	05142	Błądzim - Świekatowo	6	4,3
2.	05192	Szumiąca - Stażki	6	3,5
3.	05229	Błądzim - Łowin	9	6,0
4.	05264	Świekatowo - Serock	5	5,0
5.	05266	Świekatowo - Bukowiec	7	4,0
6.	05267	Świekatowo - Stacja PKP	1	5,0
7.	05280	Stażki - Gruczno	1	3,5
8.	05281	Tuszyny - Korytowo	1	5,0

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Układ komunikacji wewnętrznej

Komunikacja drogowa na terenie gminy realizowana jest przez dosyć gęstą sieć dróg powiatowych, o dobrym stanie technicznym, ale wąskich.

Drogi gminne

Sieć dróg gminnych (o zróżnicowanym stanie technicznym), umożliwia dostęp do drogi krajowej nr 5 i wojewódzkiej nr 240. Łączna długość dróg gminnych wynosi 76,219 km i tylko 13,088 km ma nawierzchnię utwardzoną, natomiast zdecydowana większość dróg gminnych to drogi gruntowe (63,131 km). Stan dróg gminnych ocenia się jako niezadowalający. Konieczność poprawy stanu technicznego tych dróg jest jednym z najczęściej zgłaszanych postulatów wynikających z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców.

Zwarty kształt gminy przy stosunkowo małej powierzchni i regularnie rozmieszczonej sieci osadniczej, powoduje, iż sieć dróg jest stosunkowo gęsta (wskaźnik długości dróg w stosunku do powierzchni ogólnej jest korzystniejszy od średniej).

Tab. 17 Zestawienie odcinków dróg gminnych

Lp.	Nr drogi lub nazwa	Długość [m]	Km początku	Km końca	Kat.	Przebieg
1.	000001C	650	0+000	0+650	G	Zalesie Królewskie - składowisko odpadów komunalnych
2.	000002C	1 600	0+000	1+600	G	Czajkowo-Małe Łąkie
3.	000003C	1 450	0+000	1+450	G	Czajkowo-Świekatowskie Pole
4.	000004C	1 200	0+000	1+200	G	Tuszyny-Stążki
5.	000005C	1 900	0+000	1+900	G	Bładzim-Lipienica
6.	000006C	990	0+000	0+990	G	Lipienica-Kopuścioki
7.	000007C	1 900	0+000	1+900	G	Lipienica-Świekatowo
8.	000008C	1 520	0+000	1+520	G	Tuszyny-Tuszynki
9.	000009C	1 550	0+000	1+550	G	Lubania-Lipiny-Lubania-Lipiny
10.	030801C	5 860	0+000	5+860	G	Bładzim-Szewno
11.	030802C	1 925	0+000	1+925	G	Bładzim-Branica
12.	030803C	1 450	0+000	1+450	G	Trutowo-Zalesie Królewskie
13.	030804C	8 280	0+000	8+280	G	Zalesie Królewskie-Jania Góra
14.	030805C	5 340	0+000	5+340	G	Zalesie Królewskie-Tuszyny
15.	030806C	3 500	0+000	3+500	G	Świekatowo-Tuszynki
16.	030807C	2 750	0+000	2+750	G	Szewno-Tuszynki

17.	030808C	3 034	0+000	3+034	G	Świekatowo-Tuszyny
18.	030809C	3 080	0+000	3+080	G	Świekatowo Wybudowanie-Tuszyny
19.	030810C	8 550	0+000	8+550	G	Dubielno-Stążki
20.	030811C	1 960	0+000	1+960	G	Świekatowo Wybudowanie-Lubania-Lipiny
21.	030812C	3 310	0+000	3+310	G	Jania Góra-Rudzianek
22.	030813C	2 630	0+000	2+630	G	Sucha-Male Łąki
23.	030814C	1 350	0+000	1+350	G	Świekatowo-Jania Góra
24.	030815C	1 950	0+000	1+950	G	Jania Góra-Jania Góra
25.	030816C	2 640	0+000	2+640	G	Lubania-Lipiny-Łowinek
26.	030817C	600	0+000	0+600	G	Lubania-Lipiny-Serock
27.	030818C	2 450	0+000	2+450	G	Stążki-Łowinek
28.	030819C	2 800	0+000	2+800	G	Drogi osiedlowe w miejscowości Świekatowo
	RAZEM:	76 219				

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Ruch drogowy

Wzrost motoryzacji ma bezpośredni wpływ na wzrost ruchu drogowego na wszystkich rodzajach ulic, a więc krajowych, wojewódzkich i lokalnych gminnych.

Urządzenia obsługi ruchu

Bezpieczny i odbywający się z pewnym komfortem jazdy ruch drogowy najbardziej uzależniony jest od wielkości i jakości sieci drogowej gminy, ale również istotne znaczenie mają tzw. urządzenia obsługi ruchu. Należą do nich przede wszystkim: parkingi, stacje paliw, a także stacje diagnostyczne dla obsługi pojazdów samochodowych.

Stacje paliw

Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna stacja paliw, która znajduje się w Świekatowie

Parkingi

Na terenie gminy istnieją parkingi, które są zlokalizowane na załączniku kartograficznym do niniejszego rozdziału (uwarunkowania komunikacyjne).

Stacje diagnostyczne obsługi pojazdów samochodowych

W gminie Świekatowo nie ma stacji obsługi pojazdów.

Koleje

Gmina położona jest przy czynnej linii kolejowej Bydgoszcz - Kościerzyna - Gdynia, odgrywającej dużą rolę w dojazdach do szkół i pracy do Bydgoszczy. Gmina charakteryzuje się bardzo słabą dostępnością w komunikacji publicznej - dostępnych jest zaledwie kilka połączeń z ośrodkiem powiatowym oraz z Bydgoszczą - liczba połączeń jest stanowczo zbyt mała dla prawidłowej realizacji potrzeb mieszkańców.

Przez teren gminy przebiegają 2 linie kolejowe:

Bydgoszcz - Kościerzyna - Gdynia - linia znaczenia regionalnego, jednotorowa, niezelektryfikowana;

Świecie - Więcbork - Złotów - linia znaczenia regionalnego, jednotorowa, niezelektryfikowana, nieczynna dla ruchu.

Na liniach tych zlokalizowano 3 przystanki (Świekatowo, Świekatowo Wschodnie, Lubania-Lipiny).

Linia do Bydgoszczy odgrywa znaczącą rolę w dowozie mieszkańców gminy do pracy i szkół w Bydgoszczy. Ponadto w kontekście planów rozwoju turystyki na terenie gminy, umożliwia łatwy dojazd z Bydgoszczy i ewentualnie za pośrednictwem węzła bydgoskiego z innych ośrodków. Niekorzystny jest fakt ograniczania ruchu pasażerskiego na tej linii oraz plany PKP zakładające dalsze redukcje liczby połączeń.

6.2 Schemat kartograficzny – Uwarunkowania komunikacyjne.

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

7.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ I KANALIZACJA.

W 1992 r. opracowano gminny program uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej na lata 1993 - 2000, a następnie przystąpiono do opracowania projektu technicznego. Inwestycje wodociągowe prowadzono etapami w latach 1993 - 2000. Obecnie wskaźnik ten wynosi 100 % (ilość sołectw w gminie 9, w tym posiadających wodociąg zbiorowy 9). Jednocześnie wraz z budową wodociągów modernizowano w latach 1993 - 1997 dwie stacje uzdatniania wody w miejscowości Świekatowo i Małe Łąki o wydajności łącznej maksymalnej 1025 m³/dobę. Mieszkańcy partycypowali w kosztach budowy wodociągów i kanalizacji.

Na terenie gminy sukcesywnie rozbudowywana jest sieć wodociągowa, której długość w okresie 1991 - 2000 zwiększyła się 13-krotnie z 10,2 km do 130,1 km. Obecnie praktycznie wszystkie miejscowości w gminie są zwodociągowane. Na nieco ponad 800 mieszkań w gminie do wodociągu podłączono prawie 700. Pozostałe korzystają z indywidualnych ujęć.

Głównym ujęciem wody dla gminy jest studnia nr 1 i nr 2 wraz z zmodernizowaną w 1993 r. stacją wodociągową oraz wybudowanym dodatkowo zbiornikiem wyrównawczym wody czystej o pojemności 150 m³ w Świekatowie na działce nr 282/21.

Wodociąg pracuje w dwustopniowym systemie pompowania. Woda z w/w studni tłoczona jest popami głębinowymi typu G 80 IV i G 80 V B poprzez trzy odźlaziacze \varnothing 1400 o pojemności $V = 2500 \text{ dcm}^3$. Układ technologiczny wspomagają dwie sprężarki WAN - ED i trzy pompy II stopnia. Dodatkowo znajduje się chlorator C - 54. Uwzględniając dwustopniowy system pompowania i pojemność zbiornika wyrównawczego pobór wody wynosi 59,7 m³/h, a uwzględniając przepustowość urządzeń technologicznych wydajność średniodobowa wynosi 688,8 m³/dobę, a maksymalna 895 m³/dobę. Jakość wody filtrowanej w dwóch odźlaziaczach ciśnieniowych zamkniętych z ujęć o głębokości 112 i 120 m jest dobra. Woda nie wymaga chlorowania.

Wodociąg obsługuje 6 sołectw gminy Świekatowo, a w połączeniu z przebudowaną w latach 1997 - 1998 drugą stacją wodociągową we wsi Małe Łąki, stanowi system wodociągowy całej gminy.

Przed modernizacją stare ujęcie pracowało w systemie jednostopniowym i praktycznie służyło tylko na potrzeby byłego Zespołu Gospodarstwa Rolnego we wsi Małe Łąki. Ujęcia wód głębinowych to studnia nr 2 o głębokości 40 m i nowa studnia nr 3 o głębokości 42 m, która jest zlokalizowana na działce nr 104/7. Woda pobierana ze studni tłoczona jest przez dwa

odżelaziacze \varnothing 1800 z wewnętrznymi aeratorami z wykorzystaniem nowego falownika w miejsce hydroforów. Podstawowym źródłem poboru wody jest studnia nr 3. Ujęcie pracuje w systemie automatycznym. Pompy włączają się samoczynnie, sterowane są przekaźnikiem mikroprocesorowym tj. falownikiem.

Uwzględniając współpracę wodociągu w ramach układu zbiorowego (gminna sieć wodociągowa jest spięta) pobór maksymalny tego ujęcia wynosi 130 m³/dobę. Wymienione ujęcie obsługuje pozostałe trzy sołectwa gminy.

Tab. 18 Stan sieci wodociągowej gminy w 2007 roku.

Lp.	Rodzaj inwestycji	Stan na 31 października 2007 rok
1.	Łączna długość sieci wodociągowej	91,4 km (bez przyłączy wodociągowych)
2.	Sieć wodociągowa wykonana z materiałów zawierających azbest	5,108 km
3.	Rodzaj i ilość istniejących urządzeń służących do poboru wody	<p>Ujęcie wód w Świekatowie: dwie studnie na działce 282/2 studnia SW-1, nr 2420069, wydajność: 60 m³/godz. studnia SW-2, nr 2420070, wydajność: 60 m³/godz.</p> <p>Ujęcie wód we wsi Małe Łąki: dwie studnie na działce nr 104/7 studnia SW-2, nr 2420043, wydajność 42 m³/godz. studnia SW- 3, nr2420075, wydajność 25 m³/godz.</p>
4.	Rodzaj i ilość istniejących urządzeń służących do uzdatniania wody	<p>SUW w Świekatowie: Woda jest filtrowana w odżelaziaczach ciśnieniowych zamkniętych, z napowietrzaniem w mieszaczach wodno powietrznych. Powierzchnia 4,68 m², (3 sztuki x \varnothing 1400). Wydajność stacji uzdatniania wody średnio dobowa 377 m³/dobę (maksymalna 468 m³/dobę).</p> <p>SUW we wsi Małe Łąki: Woda jest filtrowana w odżelaziaczach ciśnieniowych zamkniętych, z napowietrzaniem w mieszaczach wodno powietrznych. Powierzchnia 5,14 m² (2 sztuki x \varnothing 1800). Wydajność stacji uzdatniania wody średnio dobowa 202 m³/dobę. Maksymalna 260 m³/d.</p>

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie.

Wodociąg grupowy dla gminy Świekatowo:

Zaopatrzenie ludności w wodę zapewniają dwie („spięte” siecią wodociagową 130 km wraz z przyłączami) stacje uzdatniania wody w Świekatowie i w Małych Łąkach.

Punkt początkowy i punkt końcowy ujęcia wód SUW Świekatowo ul. Tucholska 22 a i SUW Małe Łąki. obecne punkty poboru wody na sieci: szkoła w Zalesiu Królewskim, Jania Góra, proponowane: wieś Zalesie Królewskie (48), Wieś Lipienica (2), Lipienica (16), wieś Tuszyny (19), Stążki (2), Stążki (33), Małe Łąki (11).

Miejscowości zaopatrywane w wodę; sołectwo Świekatowo, Zalesie Królewskie, Tuszyny, Stążki, Lipienica, Szewno, Jania Góra, Małe Łąki, Lubania Lipiny.

Właściciel wodociągu: Gmina Świekatowo.

Administrator wodociągu: eksploatacją zajmuje się bezpośrednio Oczyszczalnia ścieków, ul. Żwirowa 8, 86 - 182 Świekatowo.

Data powstania wodociągu: Świekatowo - zabudowa zwarta, 1970 r., sieć A.C. Pozostałe wsie zostały zwodociagowane etapami w latach 1994 - 1998. Wodociąg z rur PCV od Ø 90 do Ø 160. Przyłącza PEHD od Ø 32 do Ø 40.

Liczba zaopatrywanych mieszkańców stałych – 3 400.

Dobowa wielkość produkcji wody: SUW Świekatowo - 188,37 m³/dobę, Małe Łąki: 172 m³/dobę. Wodociąg gminny jest spięty w jedną sieć. Stacja w Małych Łąkach pracuje jako ujęcie wspomagające. **Razem średnio 360,64 m³/dobę.** (SUW Małe Łąki 62880 m³ + SUW Świekatowo 68756 m³ = 131636 m³ - 2005 r.).

Długość gminnej sieci wodociagowej ok. 130 km.

Stacje uzdatniania wody

Stacja uzdatniania wody w Świekatowie, ul. Tucholska 22 a. Data modernizacji ujęć stacji wraz z budową zbiornika wyrównawczego poj. 150 000 L - 1992 rok.

Współrzędne geograficzne wynoszą od 53^o25' 12' N oraz 18^o05' 50' E.

Data powstania 1969 rok (modernizacja w 1992 r.).

Metody uzdatniania wody: woda jest filtrowana w odżelaziaczach ciśnieniowych zamkniętych, z napowietrzaniem w mieszaczach wodno powietrznych. Powierzchnia 4,68 m³ (3 sztuki x Ø 1400). Pozostałe urządzenia technologiczne: hydrofory Ø 1200 GV= 2500 dm³, sprężarki WAN-ED szt. 2, pompy II° (3 sztuki), wodomierz wody surowej MZ-80 na przewodzie tłocznym do aeratorów i odżelaziaczy, wodomierz wody uzdatnionej M-100 na przewodzie tłocznym do sieci (1 sztuka), chlorator C-52 (1 sztuka).

Środki uzdatniania wody: nie stosuje się. W dyspozycji na wypadek konieczności chlorowania występuje - chlorator C-52.

Stacja uzdatniania wody we wsi Małe Łąki nr 36 A, położona na działce nr 104/7. Data modernizacji ujęć i stacji - 1996/97 rok.

Współrzędne geograficzne wynoszą od 53^o23' 30 ' N oraz 18^o04' 50° E.

Data powstania 1976 r. (modernizacja przez gminę Świekatowo w 1997 r.). Obiekt przekazany gminie przez Spółdzielnię Handlowo Rolniczą w Małych Łąkach.(b. SKR).

Metody uzdatniania wody: woda jest filtrowana w odzłaziaczach ciśnieniowych zamkniętych, z napowietrzaniem w mieszaczach wodno powietrznych. Powierzchnia 5,14 m³ (2 sztuki x Ø 1800). Pozostałe urządzenia technologiczne: sprężarki (2 sztuki), przełącznik mikroprocesowy (falownik) 1 kpl., wodomierz MZ-80 na przewodzie tłocznym ze studni, wodomierz M-100 na przewodzie tłocznym do sieci (1 sztuka), chlorator C-52 (2 sztuki).

Środki uzdatniania wody: nie stosuje się. W dyspozycji na wypadek występuje chlorator C-52.

Zbiorniki wyrównawcze

Adres: Świekatowo, ul. Tucholska 22 a. Lokalizacja przy stacji uzdatniania wody w Świekatowie.

Współrzędne geograficzne: od 52^o23' 30 ' N oraz 18^o04' 50° E.

Data powstania: 1992 rok.

Typ zbiornika: nadziemny - walec.

Pojemność : V = 150 m³.

Studnie głębinowe

Adres: Świekatowo, ul. Tucholska 22 a. Występują dwie studnie na działce 282/2

studnia SW-1, nr 2420069, rzędna terenu 102,22 n.p.m.,

studnia SW-2, nr 2420070, rzędna terenu 101,63 n.p.m..

Współrzędne geograficzne: dla SW-1 i SW-2 = 53^o25' 12 ' N do 18^o05' 50° E.

Data powstania: SW-1 w 1970 roku, SW-2 w 1980 roku.

Wydajności: 2 po 60 m³/godz.

Głębokość warstwy wodonośnej: głębokość występowania warstwy

a) studnia SW-1 od 92,0 m do 112,0 m, miąższość >20 m,

b) studnia SW-2 od 98,0 - 118,0, miąższość 20 m.

Klasa wody ujmowanej: brak danych.

Adres: Małe Łąki 36 A. Występują dwie studnie na działce nr 104/7

studnia SW-2 , nr 2420043 o głębokości h = 42, rzędna terenu 100,5 n.p.m., utwory czwartorzędowe, wydajność eksploatacyjna 42 m³/godz.,

studnia SW-3, nr 2420075 o głębokości h = 40 m, rzędna terenu 100,9 n.p.m., wydajność eksploatacyjna 25 m³/godz.

1. Współrzędne geograficzne: 53^o23' 30 ' N oraz 18^o04' 50° E.
2. Data powstania: SW-2 w 1976 roku, SW- 3 w 1997 roku.
3. Głębokość warstwy wodonośnej: warstwa wodonośna przelot w m
SW-2 = 27,0 - 37,5, miąższość warstwy wodonośnej 10,5 m.
SW-3 = 28,0 - 37,5/ miąższość warstwy wodonośnej 9,5 m.
4. Klasa wody ujmowanej: brak danych

Proces odprowadzania i oczyszczania ścieków

Obecnie Gmina Świekatowo posiada sieć kanalizacyjną grawitacyjną oraz ciśnieniową z rur PVC o średnicy od Ø 90 do Ø 200 mm i rur PEHD Ø 40 - 63 mm oraz przykanalików z rur PCV Ø 160 mm i rur PEHD Ø 40 mm. Budowę kanalizacji zbiorczej realizowano od 1994 do 1997 roku we wsi gminnej Świekatowo - 17 km. Nasilenie wykonawstwa inwestycji w pozostałych sołectwach nastąpiło w 2000 roku i trwa do chwili obecnej.

Tab. 19 Stan kanalizacji sanitarnej - liczba obsługiwanych mieszkańców w 2008 r.

Nazwa miejscowości skanalizowanej	Liczba obsługiwanych mieszkańców	Procentowy udział ogólnej liczby mieszkańców
Świekatowo	1044	100
Szewno	293	100
Zalesie Królewskie	457	100
Tuszyny	418	80
Lubania - Lipiny	0	0
Jania Góra	459	100
Małe Łąki	0	0
Stążki	267	80
Lipienica	0	0
RAZEM:	2938	

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Tab. 20 Długość sieci kanalizacyjnej w 2008 r.

Długość sieci kanalizacyjnej (bez przykanalików) odprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków, w tym:	[km]
	64,0
sieci sanitarnej	64,0
sieci ogólnospławnej	0,00

Zródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Do roku 2000 osady pościekowe były gromadzone na poletkach i wywożone jeden raz w roku na gminne składowisko odpadów komunalnych, przy małym obciążeniu oczyszczalni ilość odpadów wynosiła do 20 ton rocznie. Z chwilą budowy nowych sieci kanalizacyjnych obciążenie oczyszczalni wzrosło do 80 %, a ilość osadów wynosiła ok. 120 ton rocznie. W 2001 roku w ramach modernizacji oczyszczalni wybudowano nowe stacje odwadniania osadów.

Wszystkie ścieki z terenów skanalizowanych odprowadzane są do Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Świekatowie, której maksymalna przepustowość wynosi 470,1 m³/dobę.

Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni:

w czasie pogody bezopadowej:	320 m ³ /dobę
w czasie opadów:	460 m ³ /dobę

Tab. 21 Obliczeniowa ilość ścieków

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Q _{d sr} - ilość średniodobowa [m ³ /dobę]
1.	Świekatowo	1044	110,5
2.	Szewno	293	31,0
3.	Zalesie Królewskie	457	48,4
4.	Tuszyny	523	55,3
5.	Lubania - Lipiny	280	29,6
6.	Jania Góra	459	48,6
7.	Małe Łąki	150	15,9
8.	Stążki	334	35,3
9.	Lipienica	93	9,8
	RAZEM:	3633	384,4

Zródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Tab. 22 Rzeczywista ilość ścieków

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Qd _{sr} - ilość średniodobowa [m ³ /dobę]
1.	Świekatowo	1044	110,5
2.	Szewno	293	31,0
3.	Zalesie Królewskie	457	48,4
4.	Tuszyny	418	44,2
5.	Lubania - Lipiny	0	0,0
6.	Jania Góra	459	48,6
7.	Małe Łąki	0	0,0
8.	Stążki	267	28,2
9.	Lipienica	0	0
	RAZEM:	3031	320,7

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Kanalizacja deszczowa.

Na terenie gminy Świekatowo istnieje kanalizacja deszczowa. Kanalizacja ta obejmuje ulicę Dworcową, Koronowską, Tucholską oraz Bohaterów Września w Świekatowie.

7.2. Schemat kartograficzny – Wodociągi i kanalizacja.

7.3. ENERGETYKA, GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Energetyka

Gmina zasilana jest w energię elektryczną przez główne punkty zasilania (GPZ) zlokalizowane w Świeciu i Kotmierzu. Sieć niskiego napięcia w gminie zasilana jest z około 50 stacji transformatorowych, posiadających potencjalne możliwości około 2-krotnego zwiększenia mocy, co teoretycznie pozwoliłoby na zaspokojenie wszelkich potrzeb gminy, nawet w okresie docelowym. W rzeczywistości jednak około 1/3 stacji jest przestarzałych (powstały w latach 60-tych) i wymaga wymiany. Ponadto problemem są lokalnie zbyt długie obwody sieci średniego i niskiego napięcia, co powoduje dużą ich awaryjność.

Grupa Energetyczna ENEA S.A. Oddział w Bydgoszczy podzielona jest na 6 rejonów energetycznych, 22 posterunki oraz Rejon Elektrowni Wodnych. Rejony mają siedziby w Bydgoszczy, Inowrocławiu, Chojnicach, Nakle, Mogilnie i Świeciu. Gmina Świekatowo należy do Rejonu Energetycznego Świecie.

Źródło: ENEA S.A., Rejon Energetyczny Świecie

Ryc. 17. ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział w Bydgoszczy - podział na rejony.

Przedmiotem działania Przedsiębiorstwa jest m. in.: wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej; budowa, rozbudowa i remonty sieci i urządzeń energetycznych; eksploatacja urządzeń energetycznych; konserwacja, eksploatacja, modernizacja oraz budowa oświetlenia dróg i ulic; wytyczanie tras przebiegu istniejących kabli oraz lokalizowanie ewentualnych uszkodzeń kabli energetycznych; specjalistyczny, a także typowy transport.

Wszystkie rejonny uczestniczą w przesyłaniu oraz dostarczaniu i sprzedaży odbiorcom energii elektrycznej.

W celu poprawy standardów zaopatrzenia gminy w energię niezbędne są inwestycje w zakresie dogęszczenia sieci stacji transformatorowych oraz ich modernizacji.

Planowane jest włączenie gminy w sieć linii wysokiego napięcia 110 kV poprzez realizację GPZ w Świekatowie (na południe od wsi) co pozwoliłoby na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, nawet na potrzeby energochłonnych inwestycji (np. przetwórstwa rolno - spożywczego). Inwestycja to spowoduje także rozbudowę sieci średniego napięcia. Negatywnym aspektem tej inwestycji jest konieczność rezerwy terenu pod strefy ochronne linii i stacji.

Gazownictwo

Pozytywnym uwarunkowaniem zaopatrzenia mieszkań, firm i budynków użyteczności publicznej w gaz przewodowy jest bliskość gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 150 relacji Świecie - Chojnice - Sępólno Krajeńskie, który przebiega przez północny skraj gminy. Stanowi on potencjalne źródło gazu dla gminy (po realizacji stacji redukcyjnej). Obecnie żadna z miejscowości nie jest zgazyfikowana, natomiast ze względu na czynniki ekonomiczne oraz łatwość użytkowania, na potrzeby gospodarstw domowych powszechnie używa się gazu butlowego.

Ciepłownictwo

Ciepłownie i elektrociepłownie na terenie gminy nie występują. Wszystkie budynki na terenie gminy posiadają indywidualne źródła energii.

7.3. Schemat kartograficzny – Energetyka i gazownictwo.

7.4. TELEKOMUNIKACJA I TELEFONIA KOMÓRKOWA

System telekomunikacyjny Gminy Świekatowo składa się z sieci kablowych i radiotelekomunikacyjnych. Na terenie gminy działają 2 centrale telefoniczne (Telekomunikacji Polskiej S.A. i El-Net-u) w Świekatowie. Obszar ich obsługi obejmuje całą gminę.

Tab. 23 Wyposażenie gospodarstwa domowego w telefon stacjonarny wg miejscowości

Miejscowość	Liczba mieszkań		Wyposażenie w telefon [%]	
	ogółem	w tym komunalnych	ogółem	komunalnych
Świekatowo	353	13	59	80
Zalesie Królewskie	110	6	63	0
Lubania-Lipiny	66	2	64	50
Małe Łąki	43	3	51	30
Jania Góra	89	4	64	0
Stążki	47	2	48	0
Tuszyny	61	5	80	40
Szewno	26	0	35	-
Lipienica	17	0	94	-

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Na początku lat 90-tych gmina Świekatowo należała do obszarów o bardzo złym stanie rozwoju sieci telefonicznej. Liczba abonentów wynosząca wówczas nieco ponad 100 dawała wskaźnik na 1000 mieszkańców zbliżony do zaledwie około 50% średniej dla obszarów wiejskich byłego województwa bydgoskiego. W kolejnych latach miał miejsce szybki przyrost liczby abonentów Telekomunikacji Polskiej, a ponadto na szeroką skalę rozwinął działalność operator El-Net. Wskutek tego, na początku roku 2000, na terenie gminy zarejestrowanych było 633 abonentów telefonii przewodowej, co daje wskaźnik na 1000 mieszkańców równy 181. Wartość wskaźnika jest bardzo wysoka i lokuje gminę wśród najlepszych pod tym względem obszarów wiejskich. Szacować można, iż około 2/3 mieszkań w gminie wyposażonych jest w telefon. Obecnie wskaźnik abonentów w gminie jest wyższy, niż w Bydgoszczy na początku lat 90-tych.

Tab. 24 Liczba abonentów telefonicznych wg miejscowości w 1999 roku.

	TP S.A.	EI-Net	Razem	wskaźnik na 100 mieszkańców
Jania Góra	69	0	69	17,00
Lipienica	1	16	17	20,00
Lubania Lipiny	2	45	47	16,49
Małe Łąki	30	0	30	18,29
Stążki	42	3	45	12,64
Szewno	1	28	29	10,94
Świekatowo	205	69	274	22,66
Tuszyny	9	44	53	18,40
Zalesie Królewskie	16	53	69	16,01
RAZEM:	375	258	633	18,14

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

W skali poszczególnych miejscowości wyposażenie w telefony jest dosyć równomierne. Zauważyć jedynie należy, iż w Szewnie wskaźnik na 100 mieszkańców jest wyraźnie niższy, niż w pozostałych wsiach. Bardzo prawdopodobne, że także w Stążkach istnieje popyt na dodatkowe numery. Wartość notowana w Świekatowie jest natomiast porównywalna z wskaźnikami typowymi dla dobrze wyposażonych w telefony miast.

Wysoki wskaźnik abonentów telefonicznych ma wpływ nie tylko na poprawę warunków życia mieszkańców, ale jest powszechnie postrzegany jako element konkurencyjności inwestycyjnej i warunek wdrażania nowych technologii (np. rozwoju internetu i usług towarzyszących). Wskaźnik ten ma więc ważne znaczenie marketingowe i powinien być wykorzystywany w działaniach promocyjnych gminy.

W ostatnich kilkunastu latach nastąpił dynamiczny rozwój sieci telefonii bezprzewodowej (komórkowej). Brak jest szczegółowych danych na temat liczby mieszkańców gminy posługujących się telefonem komórkowym. Elementem sieci telefonii bezprzewodowej zlokalizowanej na terenie gminy są stacje bazowe telefonii komórkowej. Ich liczba przedstawia się następująco:

Tab. 25 Liczba stacji bazowych telefonii komórkowej zlokalizowanych w gminie w 2008 r.

Położenie stacji	Ilość stacji bazowych BTS	Lokalizacja	Operator
Świekatowo	1	maszt	PLUS GSM
Świekatowo	1	maszt	ERA

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

7.5. MELIORACJE

Systemy melioracji szczegółowych wraz z uzbrojeniem w urządzenia piętrzące - zastawki oraz budowę dwóch małych zbiorników wodnych retencyjnych zlokalizowano na kompleksie nizinnym w obrębie wsi Zalesie Królewskie i części wsi Jania Góra na terenie gminy Świekatowo. Wymieniony rejon jest położony w zlewni dwóch lokalnych cieków i kanału Trutnowskiego stanowiący obszar cząstkowy dorzecza rzeki Brdy.

Kanał Trutnowski jest ciekem podstawowym, którego zlewnia przy ujściu do rzeki Brdy wynosi 68km². Jest to również strefa pośrednia dla ujęcia wody pitnej z rzeki Brdy dla miasta Bydgoszczy.

Rów Trutnowski usytuowany jest na obrzeżu „wysoczyzny” wymienionego kompleksu łąkowego Lubiewo i Świekatowo. Jest uzbrojony w zastawki betonowe, przepusty z przyczółkami betonowymi i w prowadnice do zamknięć szandorowych. Stan techniczny tych budowli jest dobry. Granice gmin i kompleksu stanowi rów o nazwie **GRANICZNY R - B - 23**, który rozdziela kompleksy łąk. Większość rowów nawadniających jest połączona z rowem Trutnowskim, co w konsekwencji wskutek przerzucania wody daje możliwość prowadzenia nawodnień w systemie podsiękowym.

Modernizację urządzeń melioracyjnych prowadzono tylko na terenie gminy Świekatowo w latach 1993 - 1997. Na wymienionym kompleksie łąkowym w większości zagospodarowanym pomelioracyjnie (głównie gleby torfowe) dominuje użytkowanie kośne. Ilość gospodarstw (członków spółki) zainteresowanych właściwą gospodarką wodną na tym obiekcie wynosi - 64. Na wymienionym terenie prowadzony jest chów bydła mlecznego.

W obrębie wsi Zalesie Królewskie znajduje się Jezioro Zalewskie o pow. 67,16 ha, które stanowi inny rozdział wód zaliczony do zlewni rzeki Wdy.

Obecnie głównym źródłem zwiększenia retencji w tym rejonie jest zatrzymywanie wody opadowej powierzchniowej z okresów zimowych i letnich, przedłużenie jej drogi przepływu przez sieć rowów z zastawkami oraz jej utrzymywanie w wyrobiskach - nieużytkach potorfowych. Do systemu włączony jest ciek Trutnowski, na którym również spływ wód jest opóźniany przez system urządzeń piętrzących i kierowany do zlewni rowu R-B-23.

Tab. 23 Wykaz cieków szczegółowych i podstawowych (rowów) przebiegających na terenie gminy mających wpływ na gospodarkę wodną.

Nazwa	Długość [km]	I łwani
Rów Wyrwa	4,0	Zlewnia rzeki Wdy (dopływ Wisły)
Struga Graniczna	23,4	Zlewnia rzeki Brdy (dopływ do Zalewu Koronowskiego)
Struga Kręgiel	41,2km ² (7,1 km)	Zlewnia rzeki Brdy
Rów Trutnowski ¹	11,4	Zlewnia rzeki Brdy
Rów RB 23 ²	3,1	Zlewnia Rowu Trutnowskiego
Rów R VI ³	1,2	Zlewnia Rowu Trutnowskiego
Rów RB -VIB ⁴	1,9	Zlewnia Rowu Trutnowskiego

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Zlewnia strugi Kręgiela jest lewobocznym dopływem Brdy. W zlewni tej znajdują się wszystkie w/w jeziora na terenie gminy z wyjątkiem jeziora Zalewskiego, Szewińskiego i Branickiego.

Badania czystości wód na terenie jeziora w Świekatowie w 2000 roku wykazały II klasę czystości. Struga Graniczna jest typowym ciekim podstawowym zbierającym nadmiar wód z gruntów zmeliorowanych drenami i rowami ze wsi Stążki, Tuszyny, Lubania Lipiny. Nie posiada urządzeń piętrzących. Melioracje wykonano w latach siedemdziesiątych.

Gmina Świekatowo, w przeważającej części (około 80 %) położona jest w obrębie zlewni wód powierzchniowych rzeki Brdy.

Do zlewni Wdy należy jedynie niewielka południowa część gminy. Linia wododziału przebiega m.in. przez miejscowości Zalesie Królewskie i Szewno. Praktycznie tworzy go jedynie struga Wyrwa długości około 4 km łącząca ze sobą jeziora:

- Zaleskie,
- Szewińskie,
- Branickie.

¹ przebiega przez teren gminy Lubiewo, wyposażony w urządzenia piętrzące wodę

² ważniejsze ciek na obiekcie Zalesie posiadające urządzenia piętrzące

³ ważniejsze ciek na obiekcie Zalesie posiadające urządzenia piętrzące

⁴ ważniejsze ciek na obiekcie Zalesie posiadające urządzenia piętrzące

Prowadzi ona wody dobrej jakości. Sieć hydrograficzną w pozostałej, centralnej i południowej części gminy tworzą dopływy Kręgåla i Strugi Granicznej - cieków wpadających do Brdy.

Wykonane prace melioracyjne polegające na uregulowaniu wadliwych stosunków wodnych w glebie oprócz znaczenia gospodarczego (pełne zagospodarowanie użytków zielonych w ilości 124,7 ha) wyeliminowały podtopienia użytków rolnych, a regulowanie przepływu, przedłużenie drogi przepływu wody wraz z jej piętrzeniem wykorzystywane jest do celów nawadniania podsiąkowego. Wykorzystano do tego celu wody z własnej zlewni tj. rowu Trutnowskiego

z przetrzucaniem wody rowem R-16 do rowu RB-23 i z tego rowu rowem R B-64 do rowu R VI B.

Tab. 5. Retencja wody glebowej użytecznej dla roślin

Lp.	Kompleksy	Głębokość zalegania wody	Zapasy wody
	wilgotnościowo-olejowe	oruntowej [cm]	[mm]
1.	Okresowo posuszne	50-80	8-100
2.	Okres posuszny	40-60	70-80
3.	Okres suchy	30-50	50-70

Źródło: Urząd Gminy w Świekatowie

Efekty ekologiczne:

Dyspozycyjny przepływ wody wynosi 0,168 m³/s (wg obliczeń projektowych, co pokrywa zapotrzebowanie na ok. 150 ha trwałych użytków zielonych) zwiększenie retencji wodnych o 6900 m³ przez wybudowanie dwóch zbiorników wodnych

Ponadto efektem ekologicznym jest ograniczenie do minimum zjawisko przesuszania (pustynnienia) na łąkach o niekorzystnym ukształtowaniu wysokościowym. Utrzymano istniejące oczka wodne po byłych wyrobiskach potorfowych oraz pasy zadrzewień i zakrzaczeń. Zastosowany system zatrzymania wód, przedłużenie jej przepływu oraz jej wykorzystania generalnie różni się od melioracji wodnych wykonanych w latach siedemdziesiątych na terenie gminy tym, że nie jest to typowe odwodnienie użytków rolnych wraz z osuszaniem bagien - nieużytków przez system rowów lub zbieraczy drenarskich.

7.6. USUWANIE ODPADÓW

Usuwanie odpadów w gminie odbywa się przez ich gromadzenie na gminnym wysypisku odpadów, które jest zlokalizowane w Zalesiu Królewskim. W latach 2004-2006 na terenie gminy został wdrożony nowy system gospodarki odpadami. Zobowiązano mieszkańców do podpisania umów na odbiór śmieci z podmiotami mającymi zezwolenie. Dwie firmy uzyskały zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Nie wszyscy mieszkańcy gminy zostali objęci zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w 2006 roku. Ilość zawartych umów na odbiór odpadów stałych wg stanu na 3.11.2006 r. wynosiła 376, co stanowi 52 % ogółu gospodarstw domowych. Nie udało się objąć 100% mieszkańców, ponieważ część mieszkańców uzasadnia to brakiem środków finansowych. Gminny plan gospodarki odpadami zakładał skierowanie w roku 2007 na składowiska do 73% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Tab. 26 Ilości i rodzaje odpadów komunalnych poddanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania na terenie gminy w latach 2005-2006

Kod odpadu	2005 r.		2006 r.	
	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu unieszkodliwiania	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu unieszkodliwiania
20 03 01 Niesegregowane odpady komunalne	134,0	D 5	178,5	D 5
20 02 03 Odpady z cmentarzy	0,0	x	14,00	D 5
19 08 05 Osady pościekowe	0,0	x	38,0	D 5

Źródło: Program Gospodarki Odpadami dla gminy Świekatowo

Odpady wytwarzane na terenie gminy są segregowane. Wg stanu na 31.12.2006 r. gmina posiadała ogółem 63 kontenery do segregacji odpadów o pojemności łącznej 113,4 m³. Potencjał techniczny był wystarczający z wyjątkiem pojemników do zbierania baterii i przeterminowanych leków.

Tab. 27 Ilość i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych przez 1 mieszkańca w roku 2007

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	2007	
		%	Kg/M/r
1	Kuchenne ulegające biodegradacji	19,77	49,57
2	Odpady zielone	2,20	5,52
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	6,30	15,80
4	Opakowania z papieru i tektury	11,50	28,85
5	Opakowania wielomateriałowe	1,29	3,24
6	Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	10,37	26,00
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	4,30	10,79
8	Tekstyliia	2,66	6,68
9	Szkło nieopakowaniowe	0,46	1,16
10	Opakowania ze szkła	7,09	17,78
11	Metale	2,68	6,72
12	Opakowania z blachy stalowej	1,10	2,76
13	Opakowania z aluminium	0,32	0,80
14	Odpady mineralne	3,00	7,52
15	Drobna frakcja popiołowa	8,41	21,08
16	Wielkogabarytowe	5,98	15,00
17	Budowlane	11,96	30,00
18	Niebezpieczne w strumieniu komunalnym	0,60	1,50
Razem		100	250,74

Źródło: Program Gospodarki Odpadami dla gminy Świekatowo

Według powyższej tabeli statystyczny mieszkaniec gminy wytwarza w ciągu roku 250,74 kg odpadów komunalnych.

Na terenie gminy Świekatowo w 2006 r. działały trzy podmioty posiadające zezwolenie na odbiór nieczystości płynnych od gospodarstw domowych. Ilość zawartych umów na odbiór nieczystości płynnych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej - 475 szt. oraz 51 umów na odbiór ścieków z szamb, co stanowi 73 % ogółu gospodarstw domowych w gminie.

Gmina posiada aktualny Program Gospodarki Odpadami oraz Program Ochrony Środowiska. W opracowaniach tych znajdują się szczegółowe analizy, prognozy oraz rozwiązania dotyczące gospodarki odpadami.

8. UWARUNKOWANIA INNE

8.1. ŹRÓDŁA NIEKORZYSTNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO .

Na terenie gminy brak jest poważniejszych źródeł zanieczyszczeń środowiska. Najważniejsze z nich to linia kolejowa Bydgoszcz – Kościerzyna - Gdynia i drogi lokalne oraz w niewielkim stopniu budownictwo rekreacyjne. W „Klasyfikacji gmin pod względem występowania zagrożeń środowiska” opracowanej przez GIOŚ, W-wa 1995 r., gmina Świekatowo została zaliczona do grupy A (najwyższej w 4 stopniowej skali), czyli terenów, na których nie występują praktycznie zagrożenia lub mają charakter punktowy. Kryteriami oceny środowiska były m.in.: poziom zanieczyszczenia powietrza, wód podziemnych, gleb, degradacja i dewastacja gruntów, zagrożenie hałasem.

Występujące źródła punktowe niekorzystnego oddziaływania na środowisko to: oczyszczalnia ścieków w Świekatowie, częściowo zlikwidowany (wykonano I i II etap) mogilnik odpadów niebezpiecznych (przeterminowane środki ochrony roślin) w miejscowości Lubania - Lipiny, składowisko odpadów komunalnych w Zalesiu Królewskim, nieszczelne szamba, awarie kanalizacji.

8.2. ZAGROŻENIA NADZWYCZAJNE

Brak na terenie gminy większych zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi. Ważnym źródłem zagrożenia (w przypadku awarii) stanowi transport kolejowy i drogowy materiałów niebezpiecznych, w tym głównie przewóz paliw płynnych autocysternami. Natężenie ruchu drogowego nie jest jednak zbyt duże (brak dróg o znaczeniu międzynarodowym czy wojewódzkim), w związku z czym zagrożenie skażenia środowiska przyrodniczego substancjami ropopochodnymi nie jest duże.

Lokalne zagrożenia mogą stwarzać niewłaściwie składowane i stosowane środki ochrony roślin.

8.3 OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Istniejące warunki hydrograficzne (brak większych rzek) sprawiają, że na terenie gminy nie ma wielu terenów zagrożonych powodzią. Znaczne powierzchnie terenów podmokłych, sprzyjają powstawaniu lokalnych podtopień, zwłaszcza w czasie wiosennych roztopów i ulewnych deszczów.

8.4 WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Świekatowo nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

8.5. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.

Na terenie gminy Świekatowo nie występują obszary górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

8.6. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN I ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Świekatowo nie występują udokumentowane złoża kopalin. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych udokumentowane są na ujęciach w Świekatowie, Tuszynach, Szewnie, Małych Łąkach i Stażkach.

Tab. 28 Reprezentowane otwory studzienne

Lp.	Miejscowość	Otwór				Warstwa wodonośna		Zatwierdzone zasoby [m ³ /h]	Rok zatwierdzenia zasobów	Uwagi
		Rok wykonania	Głębokość [m]	Wysokość m n.p.m. [m]	Stratigrafia	Miąszość bez przewarstwień słabo przepuszczalnych [m]	Głębokość zwierciadła wody [m]			
1.	Świąkatowo wodociąg	91 05	112	101,6	Tr	>20	13,7	60,0	91 07	czynna
2.	Świąkatowo wodociąg	91 04	120	102,2	Tr	20	12,8	-	-	czynna
3.	Świąkatowo ośrodek zdrowia	65 04	18,5	99,8	Q	3,8	7,4	-	-	zlikwidowana
4.	Tuszyny kółko rolnicze	84 07	27,0	105,0	Q	9,7	5,7	14,0	-	czynna
5.	Szewno PGR	67 05	79,5	102,3	Tr	16,5	6,0	23,0	73 02	czynna
6.	Szewno PGR	72 12	40,0	102,0	Q	11,0	5,1	-	-	czynna
7.	Małe Łąki wodociąg	76 10	42,0	100,3	Q	10,5	10,9	-	-	czynna
8.	Małe Łąki wodociąg	97 05	40,0	100,9	Q	9,5	11,5	42,0	97 07	czynna
9.	Stążki PGR	64 03	43,0	98,0	Q	>11,0	6,8	18,7	65 01	nieczynna

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

TEKST STUDIUM (część druga)

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

„Metropolia-Satini s.c.”, ul. Chełmińska 1, 86-300 Grudziądz
tel. 0 8888 304 09, tel. /fax 056 46 130 44, www.metropolia.info.pl

CZĘŚĆ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy powinny przede wszystkim uwzględniać uwarunkowania środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, komunikacji i infrastruktury technicznej. Ponadto powinny uwzględniać potencjał społeczno-ekonomiczny gminy i dążyć do racjonalnego zaspokajania potrzeb jej mieszkańców zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium wyznacza jedynie kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniając przy tym uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Dokument określa lokalne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy, jednak granice obszarów funkcjonalnych ściśle nie przesądzają o faktycznej zmianie przeznaczenia tych terenów i o ich zainwestowaniu. Dokładne określenie granic oraz funkcji zagospodarowania poszczególnych terenów powinny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu właściwej polityki przestrzennej gminy. Ponadto zawiera nieobowiązkowe postulaty i sugestie, które wart wziąć pod uwagę w kształtowaniu ładu przestrzennego.

Analizując strukturę przestrzenną gminy Świekatowo, należy stwierdzić iż wyróżnia się ona małą koncentracją zwartej zabudowy. Tego typu struktury urbanistyczne występują jedynie w miejscowościach: Świekatowo, Zalesie Królewskie i Szewno. Z uwagi na rolniczy charakter gminy cała wschodnia i południowo-wschodnia jej część charakteryzuje się dużym udziałem zabudowy rozproszonej. Ponadto występują obszary zwartej zabudowy letniskowej, która jest zlokalizowana nad jeziorami: Świekatowskim, Dużym Łąskim, Piasecznem i Rudzianek.

Kierunki zmian struktury przestrzennej wynikają przede wszystkim z uwarunkowań przyrodniczych. Wschodnia i południowo-wschodnia część gminy, składająca się prawie wyłącznie z terenów rolnych odznacza się aktywnością gospodarczą ukierunkowaną na rolnictwo, a zwłaszcza rolnictwo integrowane, w ograniczonym zaś stopniu na przetwórstwo rolno-spożywcze. Tereny północne i zachodnie, zalesione i posiadające jeziora: Branieckie, Szewińskie, Zaleskie, Świekatowskie, Małe i Duże Łąskie, Piaseczno i Rudzianek są predestynowane do prowadzenia gospodarki wodnej, leśnej i przede wszystkim rozwoju turystyki

i agroturystyki. Obszary wokół jezior przekształcają się w bazę mieszkaniowo-usługową i rekreacyjną dla obecnych i przyszłych mieszkańców gminy. Rolę lokalnego ośrodka centralnego pełni miejscowość Świekatowo, w której występuje największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Pozostałe jednostki osadnicze stanowią ośrodki podstawowe (wsie sołeckie), w których dominuje zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna, rekreacyjna (Małe Łąki, Jania Góra, Zalesie Królewskie) i usługowa.

Nadrzędnymi celami wynikającymi ze strategii rozwoju gminy Świekatowo, a jednocześnie wpływającymi na zmiany struktury przestrzennej gminy są:

- ❖ stworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
- ❖ ochrona przestrzeni produkcji rolniczej (ograniczenie zmian przeznaczenia gruntów rolnych klas III i IV bonitacyjnej na cele nierolnicze),
- ❖ wprowadzania funkcji turystycznej do gospodarstw rolnych,
- ❖ rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- ❖ zaspokojenia potrzeb mieszkańców

2. Strefy funkcjonalne polityki przestrzennej gminy.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo przyjętym uchwałą Nr XI/71/99 Rady Gminy Świekatowo z dnia 27 października 1999 r. wyznaczono pięć obszarów funkcjonalnych: I – obszar północny leśno-wypoczynkowy, II – obszar północno-wschodni rolniczej przestrzeni produkcyjnej, III – obszar zachodni turystyczno-wypoczynkowy, IV – obszar południowo-zachodni leśny i V – obszar południowo-wschodni rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przystępując do zmiany studium uznano, że dokument wymaga aktualizacji i dostosowania zapisów studium do obowiązujących przepisów prawa. W rezultacie znosi się obowiązujący, ogólnikowy podział przestrzeni gminy na pięć obszarów funkcjonalnych i wprowadza się nową nomenklaturę, która w lepszy sposób ustala lokalne zasady organizacji struktury przestrzennej gminy.

Podstawą wyznaczania granic stref funkcjonalnych była szczegółowa analiza uwarunkowań fizjograficznych i przyrodniczych. W analizie tej wzięto pod uwagę również dotychczasowy sposób użytkowania terenów oraz strukturę własnościową gruntów. Należy przy tym zaznaczyć, iż szczególne znaczenie ma tu struktura własnościowa użytkowanych gruntów. W wielu przypadkach granice stref funkcjonalnych pokrywają się z granicami geodezyjnymi działek. Studium stanowi podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a integralną częścią opracowania jest rysunek studium (załącznik graficzny). Wyznaczone granice stref funkcjonalnych mają charakter orientacyjny i nie stanowią ustaleń

planistyczno-proceduralnych. Określają jedynie kierunki rozwoju przestrzennego gminy. W sytuacji, gdy granica strefy funkcjonalnej przecina działkę geodezyjną w dowolnym miejscu i powstaje wątpliwość w ustalaniu przeznaczenia całej nieruchomości, należy dążyć do objęcia planem miejscowym całej nieruchomości, z uwzględnieniem funkcję, kierunków i wskaźników zagospodarowania określonych w studium. W obszarach, w których wg ustaleń Studium ogranicza się nadmierny rozrost sieci osadniczej (strefa rolno-leśna) dopuszcza się sporządzanie planów miejscowych pod nową zabudowę w oparciu o uchwałę Rady Gminy, nie dokonując zmian w studium, pod warunkiem, że nowe tereny inwestycyjne:

- będą stanowiły uzupełnienie istniejącej zabudowy,
- funkcja oraz charakter zabudowy będą zbliżone do istniejącej, przy założeniu wyższego standardu,
- nie wymagają nadmiernej rozbudowy gminnych systemów infrastruktury technicznej,
- nie wywołują negatywnych skutków dla środowiska przyrodniczego,
- uwzględniają kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów określone w studium.

Strefy funkcjonalne

P/U – strefa rozwoju wielofunkcyjnego – obszary aktywizacji gospodarczej.

Strefa wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego z obiektami produkcyjnymi, usługowymi, składami i magazynami, z dopuszczeniem rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej oraz ograniczeniem lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej. Dominująca funkcja zabudowy – produkcyjno-usługowa.

MU – strefa mieszkaniowo-usługowa.

Obszary zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej, usługowej, drobnej wytwórczości (rzemiosła produkcyjnego), produkcji, z obiektami użyteczności publicznej, sportu i rekreacji, a także z możliwością zachowania i rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej oraz dopuszczeniem zalesień.

MN – strefa mieszkaniowa.

Obszary zabudowy zagrodowej z możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, z drobną wytwórczością (rzemiosłem produkcyjnym), zabudowy rekreacyjnej i dopuszczeniem zalesień.

UK – strefa obiektów sakralnych, obiektów zabytkowych, cmentarza.

Obiekty kultu religijnego, obiekty zabytkowe, cmentarz.

ML – strefa rozwoju turystyki i rekreacji.

Obszary zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej jednorodzinnej, obiekty sportu, turystyki, usług użyteczności publicznej (dominująca funkcja rekreacyjna).

R/L – strefa rolno-leśna.

Obszary produkcji rolnej z zabudową zagrodową, możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej w ograniczonym zakresie oraz dopuszczeniem zalesień.

E – strefa ekologiczna.

Obszary użytków zielonych wzdłuż cieków wodnych użytkowane jako pastwiska, łąki, zadrzewienia, z dopuszczeniem realizacji obiektów i urządzeń wodnych, stawów hodowlanych.

L – strefa produkcji leśnej.

Obszary lasów.

W – strefa zbiorników wodnych

Obszary wód powierzchniowych.

R – obszar zbiornika retencyjnego.

3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy.

Ustalenia dla stref funkcjonalnych

P/U – strefa rozwoju wielofunkcyjnego – obszary aktywizacji gospodarczej obejmuje tereny położone w północno-wschodniej części gminy oraz dwa obszary, z których jeden położony jest na południe od miejscowości Świekatowo, przy drodze powiatowej nr 1036C, natomiast drugi zlokalizowany jest na północ od Świekatowa, przy drodze powiatowej nr 1263C. Studium przewiduje w na tych terenach wielofunkcyjny rozwój funkcji gospodarczych w postaci lokalizacji zabudowy produkcyjnej, usługowej, składowej i magazynowej. Ustala się możliwość przekształcenia i uzupełnienia istniejącej zabudowy. W strefie przemysłowej należy nie dopuszczać do lokalizacji obiektów mieszkaniowych. Dla istniejącej zabudowy zagrodowej ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji. W przypadku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów, które są wykorzystywane rolniczo dopuszcza się określenie dotychczasowego, rolniczego użytkowania obszarów, mimo przeznaczenia w niniejszym studium pod inne funkcje. Wydzielone działki, które zostaną przeznaczone pod inwestycje powinny mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej, a ponadto powinny być dostosowane pod względem wielkości do potrzeb inwestycyjnych i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej. W zakresie ochrony środowiska postuluje się wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji. Na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się korekty granic strefy.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy P/U – wytyczne do planów miejscowych:

- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki dla zabudowy produkcyjno-usługowej – 2000 m²,
- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki dla zabudowy usługowej – 1000 m²,
- obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien przekraczać 70% dla zabudowy produkcyjno-usługowej oraz 60% dla zabudowy usługowej,
- udział powierzchni biologicznie czynnej min. 30% dla zabudowy produkcyjno-usługowej i min. 40% dla zabudowy usługowej (zlokalizowana przede wszystkim w pobliżu granic działek),

- wysokość zabudowy produkcyjno-usługowej – do 15,0 m, natomiast zabudowy usługowej i pozostałej – do 12,0 m,
- w uzasadnionych przypadkach wysokość projektowanych budynków i obiektów budowlanych może przekraczać 15,0 m,
- ilość miejsc postojowych dla samochodów osobowych, w zabudowie produkcyjno - składowej nie powinna być mniejsza niż 1 miejsce na 50 m² powierzchni użytkowej zakładu produkcyjnego, przy czym do obliczeń miejsc parkingowych nie bierze się powierzchni magazynowej oraz nie zalicza się możliwości parkowania na jezdni lub chodniku drogi publicznej,
- szerokość dróg dojazdowych do zakładów produkcyjnych w liniach rozgraniczających nie powinna być mniejsza niż 15,0 m.

MU – strefa mieszkaniowo-usługowa obejmuje tereny położone w miejscowości Świekatowo, Zalesie Królewskie i Szewno. Studium przewiduje na tych terenach rozwój intensywnej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, usługowej, budynków rekreacyjnej indywidualnej i zbiorowej, a także drobnej wytwórczości, produkcji, obiektów użyteczności publicznej, sportu i rekreacji z możliwością zachowania i ewentualnej rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej oraz dopuszczeniem w uzasadnionych przypadkach zalesień. Na terenie strefy mieszkaniowo-usługowej postuluje się poza rozwojem zabudowy mieszkaniowej, lokalizowanie rzemiosła produkcyjnego, mikro i małych przedsiębiorstw, które zaspokoją potrzeby mieszkańców, stworzą nowe miejsca pracy i przyczynią się do wzrostu konkurencyjności tych obszarów. Przy zmianach użytkowania terenów strefy MU i wprowadzaniu nowej zabudowy, należy szczególnie dbać o ład przestrzenny i intensyfikować zabudowę, tak aby tworzyła spójne i harmonijne układy urbanistyczne. Zaleca się wprowadzenie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz właściwie zagospodarowywać obszary przestrzeni publicznej. Przy realizacji projektowanych inwestycji wziąć pod uwagę wytyczne Planów Odnowy Wsi oraz Wieloletnie Plany Inwestycyjne Gminy. W przypadku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów, które są wykorzystywane rolniczo dopuszcza się określenie dotychczasowego, rolniczego użytkowania obszarów, mimo przeznaczenia w niniejszym studium pod inne funkcje. Ponadto na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się korekty granic strefy.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy MU – wytyczne do planów miejscowych:

- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 800 m²,
- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej, usługowej, rzemiosła produkcyjnego – 1200 m²,
- minimalna szerokość frontu nowo wydzielanej działki – 20 m,
- obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien przekraczać 60%,
- udział powierzchni biologicznie czynnej min. 40% (zlokalizowana przede wszystkim w pobliżu granic działek),
- wysokość projektowanej zabudowy – do 12,0 m, (w uzasadnionych przypadkach studium dopuszcza budowę wyższych obiektów),
- uciążliwość prowadzonej działalności gospodarczej winna ograniczać się do granicy działek, na których jest prowadzona,
- ilość miejsc postojowych w zabudowie mieszkalnej dla pojazdów osobowych powinna być nie mniejsza niż 1,0 miejsce na 1 mieszkanie, przy czym do obliczeń nie zalicza się możliwości parkowania na jezdni lub chodniku drogi,
- miejsca i pomieszczenia do garażowania pojazdów osobowych w zabudowie mieszkaniowej powinny być zapewnione na terenie zajmowanym przez tą zabudowę, należy jednak unikać budowy kompleksów garaży indywidualnych, szczególnie tymczasowych,
- drogi dojazdowe do domów mieszkalnych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej powinny spełniać parametry dróg publicznych i nie powinny być przelotowe.

MN – strefa mieszkaniowa obejmuje tereny położone wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i tereny zlokalizowane w zachodniej części gminy.

W strefie tej zakłada się rozwój zabudowy zagrodowej z możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz drobnej wytwórczości (rzemiosła produkcyjnego). Poza tym dopuszcza się lokalizację zabudowy rekreacyjnej i zalesienia. Przy lokalizacji nowej zabudowy należy dbać o ład przestrzenny poprzez działania mające na celu intensyfikację istniejącej zabudowy oraz lokalizowanie nowych inwestycji wzdłuż ciągów komunikacyjnych. W miarę możliwości tworzyć spójne jednostki urbanistyczne przy uwzględnieniu istniejącej infrastruktury technicznej, szanując wartości krajobrazowe i kulturowe. Nową zabudowę lokalizować w pierwszej kolejności w obszarach, które są wyposażone w infrastrukturę techniczną (wodociąg, zbiorczą kanalizację sanitarną) ograniczając w ten sposób nadmierną

rozbudowę systemów infrastrukturalnych i chroniąc środowisko przyrodnicze. Przy realizacji projektowanych inwestycji wziąć pod uwagę przede wszystkim wytyczne Planów Odnowy Wsi. W przypadku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów, które są wykorzystywane rolniczo dopuszcza się określenie dotychczasowego, rolniczego użytkowania obszarów, mimo przeznaczenia w niniejszym studium pod inne funkcje. Ponadto na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się korekty granic strefy.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy MN – wytyczne do planów miejscowych:

- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, rzemiosła produkcyjnego – 1000 m²,
- minimalna szerokość frontu nowo wydzielanej działki pod w/w budownictwo – 20 m,
- wysokość projektowanych budynków – do 12,0 m,
- wysokość budowli rolniczych – do 15,0 m (w uzasadnionych przypadkach studium dopuszcza budowę wyższych obiektów),
- obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien przekraczać 60%,
- udział powierzchni biologicznie czynnej min. 40% (zlokalizowana przede wszystkim w pobliżu granic działek),
- uciążliwość prowadzonej działalności gospodarczej winna ograniczać się do granic działek, na którym jest prowadzona,
- na granicach funkcji konfliktogennych stosować w maksymalnym zakresie nasadzenia zieleni wysokie w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania.

UK – strefa obiektów sakralnych, obiektów zabytkowych, cmentarza, obejmuje teren zlokalizowany w miejscowości Świekatowo. Obszar w całości leży w strefie ochrony konserwatorskiej. Ustala się ochronę istniejących obiektów zabytkowych poprzez dbałość o tereny zieleni urządzonej, a także spójność architektoniczną nowopowstających obiektów w strefie i w najbliższym sąsiedztwie strefy. Dbać o właściwą konserwację i renowację obiektów zabytkowych. W miarę możliwości usuwać obiekty dysharmonizujące, eliminować funkcje uciążliwe oraz dostosowywać współczesne funkcje do wartości kulturowych obiektów strefy. W strefie UK w pasie 50 m od cmentarza winien obowiązywać zakaz nowej zabudowy mieszkaniowej i związanej z obrotem artykułami żywnościowymi. Na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się korekty granic strefy.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy UK, wytyczne do planów miejscowych:

- realizacja ochrony istniejących obiektów zabytkowych poprzez dokładne wytyczne urbanistyczne określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego po uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

ML – strefa rozwoju turystyki i rekreacji obejmuje zainwestowane i potencjalne obszary rozwoju zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej jednorodzinnej, które są zlokalizowane w pobliżu jezior gminy Świekatowo. Poza istniejącą zabudową mieszkaniową i rekreacyjną dopuszcza się obiekty sportu, turystyki, usług użyteczności publicznej, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki zamieszkania i przebywania na tym terenie. Dopuszcza się uzupełnianie i przekształcanie istniejącej zabudowy w funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego i mieszkalnictwa. Należy odpowiednio zagospodarować przestrzeń wokół jezior z uwzględnieniem potrzeb turystyki zorganizowanej i jednoczesnym zabezpieczeniem odpowiedniej infrastruktury (kapieliska, pola biwakowe, stacje itp.). Ponadto chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni strefy oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji. Projektowana zabudowa powinna charakteryzować się wysokimi walorami estetycznymi i harmonizować z otoczeniem poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów biologicznie czynnych, wykorzystywanie naturalnych materiałów budowlanych m.in. kamień, drewno, a także wkomponowywanie obiektów kubaturowych w istniejącą zieleń leśną i zadrzewienia przy zachowaniu przepisów ppoż. Postuluje się przekształcenie istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwa agroturystyczne i ekologiczne świadczące usługi z zakresu obsługi ruchu turystycznego. W przypadku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów, które są wykorzystywane rolniczo dopuszcza się określenie dotychczasowego, rolniczego użytkowania obszarów, mimo przeznaczenia w niniejszym studium pod inne funkcje. Ponadto na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się korekty granic strefy.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy ML – wytyczne do planów miejscowych:

- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki – 500 m²,
- minimalna szerokość frontu nowo wydzielanej działki – 15 m,
- maksymalna wysokość projektowanych budynków – do 10,0 m,
- obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien przekraczać 50%,

- udział powierzchni biologicznie czynnej min. 50% (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem).

R/L – strefa rolno-leśna obejmuje przede wszystkim centralną, południową i wschodnią część gminy. Znaczna część tej strefy zlokalizowana jest również w północnej części gminy. Obejmuje zarówno grunty o korzystnych warunkach do produkcji rolnej (gleby klasy III i IV), jak i gleby niższych klas bonitacyjnych (klasy V i VI). Studium zakłada rozwój zabudowy zagrodowej, zwiększanie areалу gospodarstw z przewagą gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa, z uwagi m.in. na słabą jakość gleb, spadki terenu przekraczające 15%, okresowe zalewanie.

Przy zalesianiu gruntów rolnych należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych. Unikać zalesiania niewielkich działek znajdujących się w dużej odległości od istniejących kompleksów. Dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy siedliskowej, a w uzasadnionych przypadkach budynków usługowych i produkcyjnych, która będą stanowić uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej. W wyjątkowych przypadkach możliwa jest realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej. Należy dążyć do podnoszenia poziomu organizacji produkcji rolnej oraz rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach niskotowarowych. Z uwagi na występowanie dużych arealów gleb użytkowanych rolniczo, które są pozbawione jakiegokolwiek zabudowy w strefie rolno-leśnej dopuszcza się lokalizację farm elektrowni wiatrowych oraz innych źródeł energii odnawialnej. Potencjalne tereny lokalizacji siłowni wiatrowych wyznaczono na rysunku studium, jednak granice tych obszarów nie są ściśle określone i zostaną doprecyzowane na etapie sporządzania planów miejscowych z uwzględnieniem przepisów szczególnych. Na całym obszarze strefy dopuszcza się eksploatację złóż kopalin pospolitych, szczegółowa lokalizacja eksploatacji zostanie określona z uwzględnieniem przepisów odrębnych. W strefie RL dopuszcza się także budowę nowego cementarza, którego dokładna lokalizacji winna być ustalona w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub na podstawie planu miejscowego.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy R/L – wytyczne do planów miejscowych:

- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki – 1500 m²,
- maksymalna wysokość projektowanych budynków – do 10,0 m, (w uzasadnionych przypadkach studium dopuszcza budowę wyższych obiektów),

- obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien przekraczać 30%,
- udział powierzchni biologicznie czynnej min. 70%,

E – strefa ekologiczna obejmuje obszary użytków zielonych wzdłuż cieków wodnych, które są użytkowane jako pastwiska, łąki, zadrzewienia, z dopuszczeniem realizacji obiektów i urządzeń wodnych, stawów hodowlanych. Z uwagi na słabe warunki geotechniczne oraz wysoki poziom wód gruntowych tereny te nie nadają się pod zabudowę. Postuluje się dotychczasowe formy użytkowania terenów z zapewnieniem właściwej gospodarki wodnej oraz zachowaniem i ochroną różnorodności biologicznej obszaru. Dopuszcza się lokalizację stawów hodowlanych i urządzeń wodnych, uwzględniając przy tym ochronę środowiska przyrodniczego.

Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów strefy E – wytyczne do planów miejscowych:

- na terenie strefy ekologicznej nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy,
- udział powierzchni biologicznie czynnej 100%,
- dopuszcza się lokalizację sieci uzbrojenia technicznego, dróg, obiektów i urządzeń do obsługi komunikacji.

L – strefa produkcji leśnej, która obejmuje istniejące kompleksy leśne, których zasady zagospodarowania są określane poprzez plan urządzenia lasu i operaty urządzeniowe lasu. Na etapie opracowania w/w dokumentów dopuszcza się korekty granic strefy. Z uwagi na leśny sposób użytkowania gruntów obowiązuje zakaz zabudowy poza budynkami i obiektami służącymi gospodarce leśnej. W przypadku lokalizacji strategicznych inwestycji gminnych przemawiających za zmianą przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dopuszcza się zmianę takiego przeznaczenia po uzyskaniu stosownej zgody.

W – strefa zbiorników wodnych obejmująca wody powierzchniowe i zbiornik retencyjny, który jest zlokalizowany w miejscowości Stażki. W strefie obowiązuje zakaz zabudowy poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce wodnej. W obrębie linii brzegowej jezior, które są wykorzystywane na cele turystyczne i rekreacyjne dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego (plaż, pomostów, stanic itp.). Przy realizacji w/w inwestycji należy uwzględnić zasady ochrony środowiska przyrodniczego.

Obszary wyłączone z zabudowy:

- strefa ekologiczna, (z dopuszczeniem obiektów, urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji),
- strefa produkcji leśnej, (z dopuszczeniem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji oraz obiektów budowlanych służących gospodarce leśnej),
- strefa zbiorników wodnych,
- tereny zamknięte, (z dopuszczeniem rozbudowy, modernizacji oraz zmiany sposobu użytkowania istniejącej zabudowy, oraz budowy obiektów infrastruktury technicznej, na zasadach wymienionych w przepisach odrębnych),
- obszary w pasach drogowych dróg publicznych (z dopuszczeniem obiektów tymczasowych oraz urządzeń i obiektów do obsługi komunikacji).

4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Obszar gminy Świekatowo charakteryzuje się niezbyt dużym urozmaiceniem krajobrazu. Brak jest rozpoznanych interesujących zbiorowisk i osobliwości florystycznych oraz faunistycznych, w związku z czym obszary prawnie chronione zajmują zaledwie **13,0 ha**, co stanowi **0,20%** ogólnej powierzchni gminy. Jest to jeden z najniższych wskaźników pośród gmin województwa kujawsko – pomorskim. Z istniejących form ochrony, na terenie gminy Świekatowo występują jedynie pomniki przyrody (13) ożywionej i nieożywionej (2) oraz 14 użytków ekologicznych. Szczegółowa charakterystyka form ochrony przyrody została przedstawiona w części I studium - uwarunkowaniach.

Polityka ekologiczna gminy to przede wszystkim planowanie rozwoju zrównoważonego. Wyrażać się to powinno dążeniem m.in. do:

- zgodności charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego z uwarunkowaniami przyrodniczymi,
- zgodności poziomu i intensywności zagospodarowania z naturalną chłonnością środowiska i jego odpornością na degradację,
- tworzenia warunków przestrzennych zapewniających ochronę unikatowych wartości przyrodniczych i krajobrazowych,
- tworzenia warunków przestrzennych i organizacyjno-technicznych umożliwiających w przyszłości odzyskanie utraconej równowagi ekologicznej.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiska przyrodniczego na obszarze gminy Świekatowo wyróżnić można dwa typy terenów o zróżnicowanych warunkach do planowania zrównoważonego rozwoju:

Pierwszy rejon to rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy, która obejmuje północną, południową, środkową i wschodnią część gminy. Jest to obszar o rolnictwie na ogół ekstensywnym. Zagrożenia, które wynikają z produkcji rolnej to przede wszystkim ścieki socjalno - bytowe, chemizacja rolnictwa, „dzikie” wysypiska i wylewiska odpadów. Zanieczyszczane są zwłaszcza wody powierzchniowe i zaskórne. Zagrożenie potęguje stosunkowo bezleśny charakter obszaru i w wielu przypadkach brak roślinnych pasów ochronnych przy brzegach cieków i zbiorników.

Drugi rejon obejmuje teren zachodniej i północnej części gminy. Obszary te charakteryzują się największą w gminie bioróżnorodnością oraz największym urozmaiceniem rzeźby. Są to tereny o największej w skali gminy atrakcyjności turystycznej. Skala występujących tu zagrożeń środowiska w porównaniu z poprzednimi rejonami jest tu zdecydowanie mniejsza. Najbardziej niepokojącym jest stan czystości wód powierzchniowych. Potencjalnym źródłem zagrożeń może być lokalizacja zabudowy letniskowej i mieszkaniowej jednorodzinnej wokół jezior.

Strategicznym celem w polityce zrównoważonego rozwoju jest zachowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych północnej i zachodniej części gminy Świekatowo, która posiada znaczne preferencje dla ochrony środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, rozwoju integrowanych metod gospodarki rolnej, rozwoju turystyki i rekreacji oraz tworzenia nowych terenów leśnych.

Zadaniowo strategicznym celem jest zachowanie i poprawa jakości wód powierzchniowych, poprawa bilansu wodnego poprzez realizację programu małej retencji oraz programu zwiększenia lesistości i zadrzewień.

Głównymi działaniami w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów powinno być:

- określenie zasad ochrony przyrody, dążenie do poprawy jakości środowiska przyrodniczego oraz wzbogacanie różnorodności biologicznej terenów,
- minimalizacja szkodliwego oddziaływania na środowisko projektowanych inwestycji m.in. poprzez budowę i rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- dążenie do powiększania leśnej przestrzeni produkcyjnej poprzez zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa,

- ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do środowiska związanych z ogrzewaniem m.in. poprzez wprowadzanie niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (biomasa, energie wiatru, kolektory słoneczne, pompy ciepła itp.),
- ochrona istniejących korytarzy ekologicznych, zadrzewień śródpolnych, pastwisk i łąk, terenów podmokłych wzdłuż rzek i cieków z kompleksami gleb pochodzenia organicznego,
- racjonalna gospodarka zasobami gleb z uwzględnieniem ochrony gleb o wysokiej przydatności dla rolnictwa (III i IV klasa bonitacyjna),
- poprawa jakości wód powierzchniowych m.in. poprzez racjonalną gospodarkę wodną, modernizację i rozbudowę systemu wód. – kan., ochronę obszarów bagiennych i podmokłych,
- właściwa gospodarka odpadami, zgodna z wytycznymi określonymi w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami,
- tworzenie zwartych jednostek urbanistycznych poprzez intensyfikację terenów zurbanizowanych oraz sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów obejmujących większe obszary (wyjątkowo dla pojedynczych działek),
- stosowanie wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów określonych w niniejszym studium.

Na obszarze gminy Świekatowo nie występują uzdrowiska.

5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Kierunki zmian struktury przestrzennej określone w studium zakładają ochronę i uwzględnienie dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej. Obszary i obiekty podlegające ochronie i opiece zostały przedstawione w części I studium (uwarunkowaniach) oraz na rysunku studium.

Strefy ochrony konserwatorskiej.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W studium ponadto ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym terenie zabytków, szczegółowo określone ustaleniami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W myśl przepisów ochronie i opiece podlegają m.in.:

- zabytki nieruchome takie jak: krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobowości lub instytucji,
- zabytki ruchome takie jak: dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- zabytki archeologiczne takie jak: pozostałości terenowe osadnictwa pradziejowego i historycznego, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej,
- nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formami ochrony zabytków wynikającymi z przepisów są:

1. Wpis do rejestru zabytków.
2. Uznanie za pomnik historii.
3. Utworzenie parku kulturowego.
4. Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Działalność służb konserwatorskich i służb planowania przestrzennego w dziedzinie ochrony i rewaloryzacji obiektów i zespołów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obszarów, które stanowią przedmiot ochrony konserwatorskiej, sprawowanej w oparciu o wytyczne konserwatorskie znajdujące odbicie w studiach uwarunkowań, planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Podstawowym elementem wytycznych konserwatorskich jest ustalenie obszaru podlegającego ochronie, a więc wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej. Wyznaczenie stref

następuje w oparciu o analizę stanu istniejącego, analizę przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych.

Dla obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Świekatowo wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- „A” – strefa pełnej ochrony konserwatorskiej
- „B” – strefa ochrony konserwatorskiej
- „W” – strefa ochrony archeologicznej

Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych, do bezwzględnego zachowania.

Na obszarze gminy Świekatowo strefą „A” objęto: zespół pałacowo-parkowy w Szewnie, zespoły dworsko-parkowe i zabytkowe parki w Lipienicy, Lipienicy-Żuławach i Stążkach oraz zespół kościoła parafialnego w Świekatowie. Obiekty te wpisane są do rejestru zabytków woj. Kujawsko-pomorskiego.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „A” jest przede wszystkim zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej, usuwanie obiektów dysharmonizujących, dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego, eliminacja funkcji uciążliwych.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „A” wszelkie prace wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej

Strefa ochrony konserwatorskiej wyznaczona dla terenów zawierających znaczną część elementów historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Obszary objęte strefą „B” podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Na obszarze gminy Świekatowo strefą „B” objęto zespoły wiejskie w Lipienicy, Janiej Górze, Lubani-Lipinach, Małych Łąkach, Świekatowie, Zalesiu Królewskim, zespoły folwarczne w Szewnie i Stążkach, cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Świekatowie i nieczynne cmentarze ewangelickie w Janiej Górze, Lubani-Lipinach, Małych Łąkach, Rudzianku, Świekatowie, Tuszynach i Zalesiu Królewskim oraz zabudowę związaną z koleją w Lipienicy i Świekatowie Wschodnim.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „B” jest: zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków i cmentarzy, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „B” uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być remonty, modernizacje, adaptacje obiektów zabytkowych, uzupełnienia zabudowy, wprowadzanie małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów, korekty układu przestrzennego.

Strefa „W” ochrony archeologicznej

Strefa „W” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych relikwów archeologicznych. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi na koszt inwestora. Zakres prac archeologicznych określony zostaje na etapie uzgadniania projektu budowlanego.

Obszar Gminy Świekatowo został w całości rozpoznany pod względem archeologicznym.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: na obszarze strefy „W” wszelkie prace ziemne wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, szczegółowy zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych określony zostaje na etapie uzgodnienia projektu budowlanego i wydania decyzji, egzemplarz dokumentacji z badań archeologicznych podlega po ich zakończeniu nieodpłatnemu przekazaniu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Na obszarze Gminy Świekatowo przeprowadzono rozpoznanie i weryfikację obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Większość obiektów zabytkowych znajdujących się w ewidencji zabytków objęta została strefami ochrony konserwatorskiej. Obiekty zabytkowe zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej objęte są ochroną w ramach wpisu do gminnej ewidencji zabytków i podlegają wytycznym konserwatorskim:

- wymagane jest uzgodnienie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórkowych,
- wskazane jest dostosowanie nowej zabudowy wprowadzanej na obszar działki do istniejących budynków historycznych pod względem gabarytów, kompozycji bryły, elewacji, dachów oraz uzgodnienie z konserwatorem zabytków.

6. Polityka gminy w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku.

Walory środowiska przyrodniczego i w mniejszym stopniu środowiska kulturowego pozwalają na rozwój gospodarki turystycznej przede wszystkim w północnej i zachodniej części gminy. Tereny te cechują się dużą atrakcyjnością dla turystyki pobytowej i krajoznawczej. Rozwój turystyki tego regionu opiera się przede wszystkim o wysoką jakość środowiska przyrodniczego, bliskie sąsiedztwo zwartych kompleksów leśnych oraz dużą liczbę jezior. W obszarach tych występują predyspozycje do rozwoju:

- * agroturystyki na bazie posesji rolników w unikatowym, harmonijnym krajobrazie wiejskim (Zalesie Królewskie, Świekatowo, Jania Góra, Małe Łąki, Rudzianek),
- * budownictwa rekreacyjnego (letniskowego) poprzez racjonalne zagospodarowanie terenów przeznaczonych pod budownictwo rekreacyjne oraz adaptację istniejących siedlisk,
- * turystyki kwalifikowanej (turystyka piesza, rowerowa, wodna, wędrówki konne) z wykorzystaniem istniejących i projektowanych szlaków,
- * turystyki pobytowej opartej na wysokich wartościach przyrodniczych zachodniej części gminy.

Głównymi działaniami w zakresie rozwoju turystyki powinny być:

- rozbudowa infrastruktury turystycznej (obiektów i urządzeń służących turystyce) poprzez budowę kąpielisk, pól biwakowych, pomostów, stanic itp.,
- rozbudowa i modernizacja systemów odprowadzania ścieków,
- racjonalna gospodarka odpadami,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej poprzez poprawienie jakości dróg oraz ich rozbudowę,
- działania mające na celu rozwój agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu dla części gospodarstw rolnych,
- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod zabudowę rekreacyjną.

Największe predyspozycje do zagospodarowania turystycznego posiada otoczenie Jeziora Świekatowskiego. Tereny te są już w znacznym stopniu zainwestowane, a dodatkowo wyposażone w infrastrukturę techniczną. W rejonie tym należy szczególnie rozwijać istniejącą bazę turystyczną. Duże znaczenie z punktu widzenia rozwoju turystyki pobytowej ma również południowa część gminy z kompleksami budynków letniskowych, które są zlokalizowane w pobliżu jeziora Duże Łąki, Piaseczno i Rudzianek. Stosunkowo słabo zagospodarowane są

jeziora zlokalizowane w północnej części gminy (Zaleskie, Branickie i Szewińskie). Na terenach tych również powstają budynki rekreacji indywidualnej (j. Zaleskie), a poza tym obszar ten cechuje się stosunkowo dobrą dostępnością komunikacyjną (droga wojewódzka nr 240).

Gmina Świekatowo należy do Związku Miast i Gmin Zlewni Wdy, którego celem jest ochrona i kształtowanie środowiska dorzecza rzeki Wdy oraz dążenie do jej zrównoważonego rozwoju poprzez podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i krajobrazu stanowiących podstawę do rozwoju turystyki. W 2001 roku została opracowana „Strategia zrównoważonego rozwoju obszaru zlewni rzeki Wdy do 2020 roku”, której częścią jest „Program ochrony środowiska obszaru zlewni rzeki Wdy”.

Polityka gminy w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku powinna przede wszystkim chronić wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju oraz podejmowanie działań określonych w w/w opracowaniach.

7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

7.1 Komunikacja

W zakresie komunikacji przyjęto następujące ustalenia:

1. Drogi występujące na terenie gminy ze względu na funkcje w systemie komunikacyjnym dzielą się na kategorie:
 - drogi powiatowe,
 - drogi gminne.
2. Drogi publiczne w celu określenia wymagań technicznych i użytkowych dzielą się na następujące kategorie:
 - drogi powiatowe - klasa Z (drogi zbiorcze) lub klasa G (droga główna),
 - drogi gminne – klasa L (drogi lokalne).
3. Szerokość dróg w liniach rozgraniczających powinna wynosić co najmniej:
 - drogi powiatowe klasy G – 25,0 m,
 - drogi powiatowe klasy Z – 20,0 m,
 - drogi gminne klasy L – 15,0 m.
4. Zakłada się utrzymanie i modernizację istniejących dróg powiatowych z dostosowaniem ich do parametrów dróg w poszczególnych klasach. Należy przewidzieć możliwość realizacji ścieżek rowerowych wzdłuż dróg, a w terenach zurbanizowanych – chodników.

5. Utrzymanie i modernizację istniejących dróg gminnych z dostosowaniem ich do parametrów dróg w poszczególnych klasach. W celu usprawnienia układu komunikacyjnego zakłada się konieczność rozbudowy sieci dróg gminnych w zależności od wzrostu poziomu urbanizacji terenów, które zostały przeznaczone pod zabudowę w niniejszym studium. Ponadto należy przewidzieć możliwość realizacji ścieżek rowerowych wzdłuż dróg, a w terenach zurbanizowanych – chodników.
6. Rozwój urządzeń komunikacyjnych, obsługujących intensywnie wzrastający ruch drogowy, głównie stacji paliw i parkingów.
7. Utrzymanie w eksploatacji przez PKP linii znaczenia regionalnego Bydgoszcz - Kościerzyna – Gdynia w sektorze przewozów pasażerskich i towarowych.
8. Utrzymanie zawieszenia nierentownych przewozów na linii kolejowej Świecie - Więcbork – Złotów z możliwością przekazania linii samorządowi województwa w celu dalszej eksploatacji lub zmiany sposobu zagospodarowania.
9. Realizacja dróg (ścieżek) rowerowych dla celów turystyczno-rekreacyjnych oraz stwarzających możliwość dojazdów do pracy, szkół, ośrodków usługowych, gwarantujących pełne bezpieczeństwo ich użytkownikom. Przewiduje się trasy rowerowe:
 - międzynarodowa R-1 (wariant północny): Francja – Niemcy – Kostrzyn – Piła – Koronowo – Świekatowo – Tuchola - Chojnice,
 - krajowa: Bydgoszcz – Świekatowo – Tuchola - Chojnice,
 - ścieżki lokalne.
10. Pełniejsza ochrona środowiska przyrodniczego oraz środowiska życia i pracy człowieka ponad negatywnym oddziaływaniem dróg i kolei realizowana poprzez stosowanie prawidłowych rozwiązań urbanistycznych i komunikacyjnych.

7.2 Gospodarka wodno-ściekowa.

Wodociągi

Studium w zakresie gospodarki wodnej przyjmuje ustalenia:

1. Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej umożliwiająca bezawaryjną dostawę wody do nowych odbiorców w miarę rozwoju przestrzennego gminy.
2. Przebudowa starej sieci wodociągowej polegająca na wymianie starych rur AC na PCV.
3. Modernizacja ujęć wody w Świekatowie oraz stacji uzdatniania wody.
4. Ograniczenie budowy indywidualnych ujęć wód podziemnych.

Kanalizacja

Studium w zakresie gospodarki ściekowej przyjmuje ustalenia:

1. Realizację kolektorów grawitacyjnych i tłocznych oraz przepompowni ścieków dla terenów, które mogą zostać objęte zbiorczym systemem kanalizacyjnym. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach przewidzianych do intensywnej zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej powinna być realizowana wyprzedzająco bądź równoległe z planowanymi inwestycjami.
2. Realizację nowoczesnych, indywidualnych biologicznych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej, w miejscowościach: Świekatowo, Szewno, Stażki, Tuszyny, Zalesie Królewskie, Lipienica, Jania Góra, Lubania Lipiny i Małe Łąkie
3. Realizację gospodarki ściekowej zgodną z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Melioracje

Studium w zakresie melioracji przyjmuje ustalenia:

1. Modernizację i odbudowę istniejącej melioracji.
2. Utrzymanie istniejącej melioracji we właściwym stanie technicznym.

7.3 Elektroenergetyka

W zakresie elektroenergetyki ustala się:

1. Budowę głównego punktu zasilania WN/SN w miejscowości Świekatowo dla poprawy zasilania w energię elektryczną gminy Świekatowo oraz gmin ościennych.
2. Budowę linii WN 110 kV zasilających projektowany GPZ, realizowanych jako wcięcie w istniejącą linię 110 kV relacji Żur-GPZ Kotomierz.
3. Po realizacji GPZ Świekatowo rozbudowę sieci średniego i niskiego napięcia.
4. Budowę nowych odcinków sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych dla zasilania nowych terenów inwestycyjnych gminy.
5. Realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, wynikającą ze zwiększonego obciążenia.
6. W ramach modernizacji i przebudowy sieci sukcesywną wymianę przestarzałych urządzeń, stacji transformatorowych oraz wprowadzanie sieci kablowej niskiego napięcia na terenach zwartej zabudowy.
7. Opracowanie i uchwalenie przez Radę Gminy projektu założeń zaopatrzenia gminy w energię elektryczną.

8. Stosowanie i wdrażanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej m.in. poprzez budowę farm elektrowni wiatrowych, wodnych, stosowanie kolektorów słonecznych, budowę biogazowni itp.

7.4 Ciepłownictwo

W zakresie ciepłownictwa ustala się:

1. Stosowanie niskoemisyjnych źródeł energii cieplnej w gospodarstwach indywidualnych ograniczając w ten sposób emisję gazów i pyłów do atmosfery.
2. Docelowo modernizację punktowych kotłowni, w zabudowie wielorodzinnej na rzecz nowoczesnych systemów grzewczych, stosujących niskoemisyjne źródła energii cieplnej.
3. Opracowanie i uchwalenie przez Radę Gminy projektu założeń zaopatrzenia w ciepło.

7.5 Gazownictwo

W zakresie gazownictwa ustala się:

1. Możliwość gazyfikacji obszaru gminy, która uwarunkowana będzie od:
 - zaistnienia możliwości technicznych i ekonomicznych zgodnie z ustawą „Prawo energetyczne”,
 - pozyskania odbiorców strategicznych o dużych poborach gazu, które spowodują spełnienie warunku opłacalności ekonomicznej inwestycji,
 - zainteresowania właścicieli obiektów wykorzystaniem paliwa gazowego do celów grzewczych.
2. Zasilanie w gaz ziemny stanowić może gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Świecie-Chojnice-Śępólno Krajeńskie, który przebiega przez północną część gminy lub istniejąca stacja redukcyjno-pomiarowa w Lubiewie wraz z siecią dystrybucyjną średniego ciśnienia.

7.6 Telekomunikacja

W zakresie komunikacji postuluje się:

1. Unowocześnienie sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, w tym bazowych stacji telefonii komórkowej.
2. Możliwość rozbudowy sieci telefonii stacjonarnej i bezprzewodowej (dopuszcza się możliwość lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej oraz innych obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych we wszystkich strefach funkcjonalnych, w których nie obowiązuje zakaz zabudowy w oparciu o przepisy odrębne).

3. Budowę regionalnej – lokalnej sieci szerokopasmowej, zwiększającej możliwości dostępowe do sieci globalnej (Internet), realizację usług multimedialnych, VoIP i innych wymagających dużych przepustowości.
4. Docelową wymianę napowietrznych linii telekomunikacyjnych na kablową sieć światłowodową.
5. Sukcesywne zwiększanie liczby użytkowników korzystających z nowoczesnych rozwiązań telekomunikacyjnych i internetu.

7.7 Odpady

W zakresie gospodarki odpadami postuluje się:

1. Zintegrowane podejście do gospodarki odpadami oraz zapewnienie zorganizowanej zbiórki całej ilości wytwarzanych odpadów.
2. Minimalizację ilości odpadów oraz zmniejszenie ich potencjału szkodliwości, poprzez wzrost recyklingu, w tym recyklingu organicznego.
3. Korzystanie w przyszłości z międzygminnego kompleksu unieszkodliwiania odpadów komunalnych dla powiatu świeckiego i chełmińskiego.
4. Docelowo zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów komunalnych zlokalizowanego w Zalesiu Królewskim.
5. Polityka gminy w zakresie gospodarki odpadami powinna realizować ustalenia Krajowego, Wojewódzkiego i Gminnego Programu Gospodarki Odpadami.

8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami, w której zdefiniowano inwestycje celu publicznego. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym określone w studium dotyczą obszarów, na których występują już tego rodzaju inwestycje oraz tereny, na których projektuje się takie przedsięwzięcia. Są to m.in.:

- istniejące drogi powiatowe,
- istniejące drogi gminne,
- oczyszczalnia ścieków,
- gminne wysypisko odpadów komunalnych,
- projektowany GPZ,
- istniejące linie energetyczne niskiego i średniego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi,

- ujęcia wody,
- cmentarz,
- parkingi.

Studium zakłada rozwój przestrzenny, który jest uwarunkowany realizacją inwestycji celu publicznego w zakresie systemu transportowego, infrastruktury inżynierskiej, społecznej oraz ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Szczegółowe obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego zostaną wyznaczone w oparciu o Plany Odnowy Wsi, Wieloletnie Plany Inwestycyjne Gminy oraz ustalenia studium na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Lokalizację nowych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym w poszczególnych strefach funkcjonalnych należy uznać za zgodną ze Studium.

9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy.

Inwestycje publiczne o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie ochrony środowiska:

- likwidacja mogilnika w gminie Świekatowo (zadanie nr 51).

Inwestycje publiczne o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury technicznej:

- budowa stacji transformatorowej 110/15kV Świekatowo wraz z dwutorową linią 110kV jako wcięcie w linię relacji Świecie-Kotomierz (zadanie 164).

Poza w/w inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego zakłada opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla województwa kuj-pom., likwidację składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywację nieczynnych składowisk odpadów oraz realizację programu zwiększania lesistości i zadrzewień.

10. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należy sporządzać w każdym przypadku, gdy wynika to z przepisów odrębnych. Zmiany zagospodarowania i przeznaczenia terenów nie mogą być sprzeczne z kierunkami zagospodarowania przestrzennego, które zostały wyznaczone w studium.

Studium nie przewiduje rozmieszczenia na obszarze gminy obiektów handlowych powyżej 2000 m² oraz obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości, dopuszcza się jednak lokalizacje na całym terenie gminy lokalizacje obiektów handlowych o powierzchni od 400m² do 2000m².

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Obszary przestrzeni publicznej stanowią część wyznaczonych w studium obszarów funkcjonalnych i są to m.in. drogi, ulice, place, budynki użyteczności publicznej, elementy krajobrazu przyrodniczego stanowiące własność publiczną. Zasady zagospodarowania przestrzeni publicznych zostały określone poprzez ustalenia stref funkcjonalnych, a uszczegółowione zostaną poprzez ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i Planów Odnowy Wsi.

11. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zgody na zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Studium wyznacza w obrębie stref funkcjonalnych na rysunku studium obszary stanowiące potencjalne tereny rozwojowe oraz tereny już zainwestowane, które wymagają przeprowadzenia działań mających na celu uporządkowanie i intensyfikację zabudowy. W celu tworzenia spójnych i harmonijnych układów urbanistycznych oraz kształtowania ładu przestrzennego gmina powinna sukcesywnie obejmować te tereny miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Sporządzanie planów miejscowych dla wyznaczonych terenów nie jest obligatoryjne i nie ustala się czasu w jakim gmina powinna je sporządzić, jednak powinno być to uwzględnione w realizacji właściwej polityki przestrzennej gminy.

Potencjalne obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne występują w obrębie terenów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagają również tereny inwestycyjne niewskazane w studium jako obszary dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe, a

dla których zgoda może być wymagana na podstawie przepisów odrębnych. Przy zmianie przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne należy przestrzegać przede wszystkim przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a także uwzględniać politykę przestrzenną gminy w zakresie ochrony wartości środowiska przyrodniczego, która wyraża się m.in. poprzez racjonalną gospodarkę zasobami gleb z uwzględnieniem ochrony gleb o wysokiej przydatności dla rolnictwa.

12. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady jej funkcjonowania powinny wyrażać się m.in. poprzez:

- stymulowanie rozwoju wszystkich form przedsiębiorczości, a w szczególności branż o strategicznym dla rozwoju gminy znaczeniu np. przetwórstwa-rolnego; w tym rolno-spożywczego i owocowo-warzywnego,
- ochronę obszarów o najlepszych warunkach fizjograficznych dla rolnictwa przed przeznaczeniem na cele nierolnicze,
- przeznaczanie obszarów o wysokich spadkach (zagrożenie erozyjne) oraz w stref wododziałowych do zadrzewień i zakrzewień,
- wyłączenie z produkcji rolnej gruntów najniższych klas bonitacyjnych celem przeznaczenia ich do zalesienia lub zagospodarowania rekreacyjnego,
- wprowadzanie kierunków produkcji optymalnych w istniejących warunkach lokalnych i najbardziej efektywnych,
- aktywizację rolników na rzecz tworzenia grup marketingowych, producenckich i rozwoju nowoczesnej spółdzielczości,
- rozwijanie agroturystyki jako szansy zaktywizowania gospodarki rolnej na obszarach atrakcyjnie położonych,
- propagowanie form, metod i zasad prowadzenia nowoczesnej gospodarki rolnej, w tym gospodarki ekologicznej poprzez działalność ukierunkowaną na fachowe doradztwo, organizowanie szkoleń,
- zwiększanie konkurencyjności lokalnych produktów rolnych,
- propagowanie rolnictwa wielofunkcyjnego, wielozadaniowego o alternatywnych funkcjach w stosunku do tradycyjnego poprzez wzrost udziału usług i drobnej wytwórczości,
- rozwijanie nowoczesnych systemów energetycznych, w tym elektrowni wiatrowych jako dodatkowe źródło dochodów gospodarstw rolnych z tytułu dzierżawy gruntów,

- stymulowanie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim kształtowanie właściwej gospodarki wodno-ściekowej (pozyskiwanie funduszy Unii Europejskiej na realizację zadań infrastrukturalnych),
- ograniczenie i przeciwdziałanie degradacji i zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego wynikającego z prowadzenia działalności rolniczej,
- stwarzanie warunków do podnoszenie poziomu kwalifikacji i wykształcenia ludności rolniczej.

Rozwój leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady jej funkcjonowania powinny wyrażać się m.in. poprzez:

- dążenie do wzrostu poziomu lesistości poprzez zalesienie gruntów o słabej przydatności dla rolnictwa,
- opracować i wdrażać szczegółowego gminnego program zwiększenia lesistości i zadrzewień,
- zwiększenie powierzchni lasów ochronnych,
- zakładanie, uzupełnianie i właściwa pielęgnacja zadrzewień przydrożnych,
- ograniczenie zrębów zupełnych,
- poprawę stanu sanitarnego lasów,
- dążenie do tworzenia zwartych kompleksów leśnych poprzez właściwe kształtowanie granicy polno-leśnej,
- maksymalne ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

13. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

Na obszarze gminy Świekatowo nie występują narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

14. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopalin filar ochronny.

Na terenie gminy Świekatowo nie występują udokumentowane złoża kopalin. Na całym obszarze gminy, dopuszcza się eksploatację kopalin pospolitych na podstawie uzyskanych koncesji i pozwoleń. Obszarów nie wyznaczono na rysunku studium, jednakże lokalizacje tego typu inwestycji należy uznać jako zgodne ze studium.

15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z

przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

Na terenie gminy Świekatowo nie występują w/w obszary.

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Jedynym obszarem wyznaczonym w studium wymagającym przeprowadzenia rekultywacji jest teren zlikwidowanego mogilnika o powierzchni 0,47 ha, który znajduje się w miejscowości Lubania-Lipiny.

Ponadto w przyszłości rekultywacji będzie wymagać również teren gminnego wysypiska odpadów w Zalesiu Królewskim o powierzchni 3,0 ha (po likwidacji).

Za obszary wymagające przekształceń funkcjonalno-przestrzennych należy uznać niewykorzystywaną linię kolejową Świecie -Więcbork – Złotów.

Obszary wymagającymi rehabilitacji to zdegradowane tereny dawnych siedlisk wiejskich oraz zespołów dworsko-parkowych i folwarcznych.

17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Studium wyznacza granice terenów zamkniętych bez stref ochronnych, są to tereny i linie kolejowe przebiegające przez obszar gminy.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

TEKST STUDIUM (część trzecia)

UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH
ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ STUDIUM

„Metropolia-Satini s.c.”, ul. Chełmińska 1, 86-300 Grudziądz
tel. 0 8888 304 09, tel. /fax 056 46 130 44, www.metropolia.info.pl

CZĘŚĆ III. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ STUDIUM

1. Cel, zakres i metoda opracowania.

Głównym celem opracowania studium jest aktualizacja i zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo przyjętego uchwałą Nr XI/71/99 Rady Gminy Świekatowo z dnia 27 października 1999 r., która polega na ustaleniu nowych lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczeniu infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej. Studium ma służyć prowadzeniu właściwej gospodarki przestrzennej gminy, promocji gminy poprzez przedstawienie walorów oraz możliwości lokalizowania inwestycji, a także pełnić funkcję informacyjną.

Zakres przestrzenny obejmuje cały obszar gminy Świekatowo. Studium przedstawia uwarunkowania oraz określa kierunki rozwoju przestrzennego gminy przede wszystkim metodą opisową i graficzną. Dokument składa się z tekstu studium, który stanowi załącznik nr 1 do uchwały w sprawie zmiany studium oraz rysunku studium (załącznik nr 2). Studium uwzględnia zarówno uwarunkowania wewnętrzne jak i zewnętrzne, które wynikają głównie z ustaleń Strategii Rozwoju i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju. W ustalaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględniono także wnioski mieszkańców gminy.

2. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy – synteza.

Gmina Świekatowo położona jest w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i zajmuje powierzchnię 6474 ha. Pod względem zajmowanej powierzchni i liczby mieszkańców gmina Świekatowo należy do najmniejszych gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest w obszarze mezoregionu Wysoczyzny Świeckiej. Gmina ma charakter typowo rolniczy, 82,5% jej powierzchni stanowią użytki rolne. Wśród użytków rolnych przeważają gleby niższych klas bonitacyjnych (IV-VI klasa). Niewielką część zajmują lasy (7,9%).

Gmina Świekatowo jest gminą wiejską o umiarkowanie korzystnym położeniu komunikacyjnym (linia kolejowa relacji Bydgoszcz-Kościerzyna oraz droga wojewódzka 240), z dynamicznie rozwijającym się sektorem usług i dobrze rozwiniętym rolnictwem. Posiada sprzyjające warunki

naturalne w postaci rzeźby terenu, wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Generalnie powierzchnia terenu nie wykazuje dużych deniwelacji, maksymalna wysokość wynosi 115,0 m n.p.m., a minimalna – 87,0 m n.p.m. Sieć hydrograficzną tworzą średnie i małe jeziora oraz niewielkie rzeczki. W granicach administracyjnych gminy Świekatowo znajduje się 7 jezior, których powierzchnia przekracza 10,0 ha, co daje wskaźnik jeziorności 4,2 %.

Na terenie gminy Świekatowo występują następujące typy gleb: brunatne wylugowane i brunatne kwaśne, biellicowe i pseudobiellicowe, czarne ziemie zdegradowane i szare, murszowo-mineralne i murszowate oraz gleby organiczne (torfowe i murszowo-torfowe.).

Grunty orne stanowią 3613 ha, czyli 56% całkowitej powierzchni. Decydujące znaczenie dla produkcji rolnej ma jakość gleb. W gminie Świekatowo przeważają gleby klasy IV, które stanowią 52,8% i klasy V– 33,46%, natomiast gleby klasy III stanowią tylko 6,73%. Lasy zajmują 547,0 ha, co stanowi 8,6 % powierzchni całej gminy.

Obszary prawnie chronione zajmują zaledwie 13,0 ha, co stanowi 0,20% ogólnej powierzchni gminy. Z istniejących form ochrony, na terenie gminy Świekatowo występują jedynie pomniki przyrody ożywionej (13) i nieożywionej (2) oraz 14 użytków ekologicznych.

Analizując uwarunkowania kulturowe należy stwierdzić iż na terenie gminy Świekatowo znajduje się niewiele zabytków o wysokiej wartości artystycznej. Do najważniejszych z nich należą: kościół pw. Św. Marcina o cechach neogotyckich, chałupy drewniane w Zalesiu Szlacheckim z ok. połowy XIX, zespół folwarczny w Lipienicy, założenie dworsko-parkowe w Stążkach, park dworski w miejscowości Lipienica-Żuławy i założenie pałacowo-dworskie w Szewnie. Ponadto występuje 10 nieczynnych cmentarzy ewangelickich oraz 60 stanowisk archeologicznych.

Ważnym elementem rozwoju przestrzennego gminy jest jej sytuacja społeczno-gospodarcza oraz stan infrastruktury technicznej. W grudniu 2007 roku w gminie Świekatowo mieszkało 3562 osób. Średnia gęstość zaludnienia to 54 os./km². Według podziału ludności ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 25%, produkcyjnym 62%, a w wieku poprodukcyjnym 13% ogółu mieszkańców.

Charakteryzując rynek pracy, należy zauważyć, iż w ostatnich latach znacznie spadła liczba osób bezrobotnych z 364 w 2003 r. do 192 w 2007 r. Zdecydowana większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w 2002 r. wynosiła 12,58 ha. W strukturze zasiewów przeważają zboża.

Gmina Świekatowo należy do gmin, które posiadają korzystną strukturę agrarną gospodarstw rolnych i stosunkowo mało korzystne uwarunkowania wynikające z poszczególnych elementów

środowiska naturalnego. Zdecydowanym atutem są małe deniwelacje terenu i korzystne uwarunkowania hydrograficzne. Minusem jest słaba jakość gleb oraz krótki okres wegetacyjny.

W 2006 r. w gminie zarejestrowanych było 177 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, z których największy udział stanowiły firmy reprezentujące przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawy.

Gmina posiada znaczny potencjał rekreacyjny i turystyczny. Obszar ten charakteryzuje się korzystnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Wysokie walory krajobrazowe, bogata sieć hydrograficzna oraz bardzo dobry stan środowiska zachęca do rozwoju turystyki opartej na tradycyjnych walorach wiejskich i nieskażonej przyrodzie.

Mocną stroną gminy jest stan infrastruktury technicznej. Obecnie praktycznie wszystkie miejscowości w gminie są zwodociągowane. Na nieco ponad 800 mieszkań w gminie do wodociągu podłączono prawie 700. Pozostałe korzystają z indywidualnych ujęć. Gmina posiada rozbudowaną sieć kanalizacyjną grawitacyjną oraz ciśnieniową o łącznej długości 64 km. System zbiorczej kanalizacji sanitarnej obejmuje wszystkie miejscowości oprócz Małych Łąk i Lubani-Lipiny.

Usuwanie odpadów w gminie odbywa się przez ich gromadzenie na gminnym wysypisku odpadów, które jest zlokalizowane w Zalesiu Królewskim. Wytwarzane odpady są segregowane.

Sieć drogową na terenie gminy tworzą drogi powiatowe i gminne. Łączna długość dróg powiatowych wynosi 36 km i wszystkie mają nawierzchnię twardą, natomiast długość dróg gminnych wynosi 56 km i tylko około 1/5 (12,5 km, czyli 22% długości) ma nawierzchnię utwardzoną (pozostałe gruntową). Stan techniczny dróg powiatowych ocenić należy generalnie jako dobry, natomiast drogi gminne wymagają przebudowy i modernizacji.

W zakresie elektroenergetyki gmina posiada rozbudowaną sieć średniego i niskiego napięcia, która zasilana jest z około 50 stacji transformatorowych, posiadających potencjalne możliwości około 2-krotnego zwiększenia mocy. Obecnie żadna z miejscowości nie jest zgazyfikowana, wszystkie budynki na terenie gminy posiadają indywidualne źródła energii cieplnej.

3. Wpływ uwarunkowań na ustalanie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.

Uwarunkowania gminy w sferze ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz istniejącej sieci osadniczej są zarówno czynnikiem determinującym jak i ograniczającym rozwój przestrzenny gminy.

Korzystne uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy to przede wszystkim:

1. Kształt sieci osadniczej - pozwalający na stosunkowo łatwą realizację zadań własnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej.
2. Istniejąca oraz wciąż rozbudowywana infrastruktura technicznej - sieci wodociągowej, kanalizacji, sieci telekomunikacyjnej, potencjalne możliwości rozwoju sieci gazowej, dobry stan dróg powiatowych.
3. Dostępność gminy z sieci dróg krajowych i wojewódzkich oraz odpowiednio zagęszczona sieć dróg gminnych i powiatowych.
4. Korzystna struktura agrarna gospodarstw rolnych oraz umiarkowanie korzystna jakość gleb, które nie wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia.
5. Korzystne warunki glebowo-gruntowe dla realizacji budownictwa na dużej powierzchni gminy.
6. Mała liczba obiektów zabytkowych oraz dóbr kultury współczesnej.
7. Generalnie dobry stan środowiska przyrodniczego warunkujący rozwój turystyki i rekreacji.
6. Niższy od przeciętnych wskaźnik bezrobocia.
8. Stosunkowo młoda społeczność gminy warunkująca rozwój gospodarczy.
9. Wysoka aktywność mieszkańców gminy w podejmowaniu działalności gospodarczej.
10. Własne wysypisko śmieci oraz właściwa gospodarka odpadami.

Niekorzystne uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy to przede wszystkim:

1. Mała liczba mieszkańców i niewielkie znaczenie gminy w funkcjonowaniu powiatu.
2. Duży udział zabudowy rozproszonej w południowej i południowo-wschodniej części gminy ograniczający rozbudowę infrastruktury technicznej.
3. Zły stan techniczny znacznej części istniejących dróg gminnych.
4. Niewystarczająca dostępność gminy w komunikacji publicznej.
5. Zbyt mała liczba obiektów zabytkowych oraz dóbr kultury współczesnej warunkująca rozwój turystyki.
6. Niski stan czystości wód powierzchniowych, mała ilość form ochrony przyrody oraz niski udział powierzchni zalesionych, które mają decydujące znaczenie w rozwoju turystyki.

7. Niewielka liczba gospodarstw agroturystycznych, mała liczba miejsc noclegowych.
8. Zdecydowanie rolniczy charakter, przy braku lub słabo wykształconych działalności pozarolniczych.
9. Znaczny udział gleb najwyższych klas bonitacyjnych (III i IV klasy) w zachodniej części gminy, które wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia.
10. Brak udokumentowane złoża kopalin i surowców naturalnych.

4. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy – synteza.

Na podstawie szczegółowej analiza uwarunkowań fizjograficznych, przyrodniczych, kulturowych i infrastrukturalnych wyznaczono granice stref funkcjonalnych. W analizie tej wzięto także pod uwagę obecny kształt sieci osadniczej, zachodzące w ostatnich latach procesy inwestycyjne oraz strukturę własnościową gruntów. Wyznaczone granice stref funkcjonalnych mają charakter orientacyjny i nie stanowią ustaleń planistyczno-proceduralnych. W każdym przypadku na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się korekty granic stref. Studium określa kierunki rozwoju przestrzennego i stanowi podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a integralną częścią opracowania jest załącznik graficzny – rysunek studium. W obszarach, w których wg ustaleń Studium ogranicza się nadmierny rozrost sieci osadniczej (strefa rolno-leśna) dopuszcza się sporządzanie planów miejscowych pod nową zabudowę w oparciu o uchwałę Rady Gminy, nie dokonując zmian w studium, pod warunkiem, że nowe tereny inwestycyjne:

- będą stanowiły uzupełnienie istniejącej zabudowy,
- funkcja oraz charakter zabudowy będą zbliżone do istniejącej, przy założeniu wyższego standardu,
- nie wymagają nadmiernej rozbudowy gminnych systemów infrastruktury technicznej,
- nie wywołują negatywnych skutków dla środowiska przyrodniczego,
- uwzględniają kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów określone w studium.

Zdecydowana większość obszaru gminy posiada rolniczy sposób użytkowania gruntów. W przypadku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla tego rodzaju gruntów dopuszcza się określenie dotychczasowego, rolniczego użytkowania tych obszarów, mimo przeznaczenia w niniejszym studium pod inne funkcje.

Ustalenia dla stref funkcjonalnych

P/U – strefa rozwoju wielofunkcyjnego – obszary aktywizacji gospodarczej.

Studium przewiduje w na tych terenach wielofunkcyjny rozwój funkcji gospodarczych w postaci lokalizacji zabudowy produkcyjnej, usługowej, składowej i magazynowej. Ustala się możliwość przekształcenia i uzupełnienia istniejącej zabudowy. Dla istniejącej zabudowy zagrodowej ustala się możliwość jej rozbudowy lub adaptacji na inne funkcje. Wydzielone działki, które zostaną przeznaczone pod inwestycje powinny mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej, a ponadto powinny być dostosowane pod względem wielkości do potrzeb inwestycyjnych i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej. W zakresie ochrony środowiska postuluje się wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji.

MU – strefa mieszkaniowo-usługowa.

Studium przewiduje na tych terenach rozwój intensywnej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, usługowej, budynków rekreacyjnej indywidualnej i zbiorowej, a także drobnej wytwórczości, produkcji, obiektów użyteczności publicznej, sportu i rekreacji z możliwością zachowania i ewentualnej rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej oraz dopuszczeniem w uzasadnionych przypadkach zalesień. Na terenie strefy mieszkaniowo-usługowej postuluje się poza rozwojem zabudowy mieszkaniowej, lokalizowanie rzemiosła produkcyjnego, mikro i małych przedsiębiorstw, które zaspokoją potrzeby mieszkańców, stworzą nowe miejsca pracy i przyczynią się do wzrostu konkurencyjności tych obszarów. Przy zmianach użytkowania terenów strefy MU i wprowadzaniu nowej zabudowy, należy szczególnie dbać o ład przestrzenny i intensyfikować zabudowę, tak aby tworzyła spójne i harmonijne układy urbanistyczne. Zaleca się wprowadzenie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz właściwie zagospodarowywać obszary przestrzeni publicznej. Przy realizacji projektowanych inwestycji wziąć pod uwagę wytyczne Planów Odnowy Wsi i Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.

MN – strefa mieszkaniowa.

W strefie tej zakłada się rozwój zabudowy zagrodowej z możliwością realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz drobnej wytwórczości (rzemiosła produkcyjnego). Poza tym dopuszcza się lokalizację zabudowy rekreacyjnej i zalesienia. Przy lokalizacji nowej zabudowy należy dbać o ład przestrzenny poprzez działania mające na celu intensyfikację istniejącej zabudowy oraz lokalizowanie nowych inwestycji wzdłuż ciągów komunikacyjnych. W

miarę możliwości tworzyć spójne jednostki urbanistyczne przy uwzględnieniu istniejącej infrastruktury technicznej, szanując wartości krajobrazowe i kulturowe. Nową zabudowę lokalizować w pierwszej kolejności w obszarach, które są wyposażone w infrastrukturę techniczną (wodociąg, zbiorczą kanalizację sanitarną) ograniczając w ten sposób nadmierną rozbudowę systemów infrastrukturalnych i chroniąc środowisko przyrodnicze. Przy realizacji projektowanych inwestycji wziąć pod uwagę wytyczne Planów Odnowy Wsi i Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.

UK – strefa obiektów sakralnych, obiektów zabytkowych, cmentarza.

Obszar w całości leży w strefie ochrony konserwatorskiej. Ustala się ochronę istniejących obiektów zabytkowych poprzez dbałość o tereny zieleni urządzonej, a także spójność architektoniczną nowopowstających obiektów w strefie i w najbliższym sąsiedztwie strefy. Dbać o właściwą konserwację i renowację obiektów zabytkowych. W miarę możliwości usuwać obiekty dysharmonizujące, eliminować funkcje uciążliwe oraz dostosowywać współczesne funkcje do wartości kulturowych obiektów strefy.

ML – strefa rozwoju turystyki i rekreacji

Strefa obejmuje zainwestowane i potencjalne obszary rozwoju zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej jednorodzinnej, które są zlokalizowane w pobliżu jezior gminy Świekatowo. Poza istniejącą zabudową mieszkaniową i rekreacyjną dopuszcza się obiekty sportu, turystyki, usług użyteczności publicznej, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki zamieszkania i przebywania na tych terenach. Dopuszcza się uzupełnianie i przekształcanie istniejącej zabudowy w funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego i mieszkalnictwa. Należy wykorzystywać istniejące jeziora dla potrzeb turystyki zorganizowanej z jednoczesnym zabezpieczeniem odpowiedniej infrastruktury (kąpieliska, pola biwakowe, stacje itp.). Ponadto chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni strefy oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji. Projektowana zabudowa powinna charakteryzować się wysokimi walorami estetycznymi i harmonizować z otoczeniem poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów biologicznie czynnych, wykorzystywanie naturalnych materiałów budowlanych m.in. kamień, drewno, a także wkomponowywanie obiektów kubaturowych w istniejącą zieleni leśną i zadrzewienia przy uwzględnieniu przepisów ppoż. Postuluje się przekształcenie istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwa agroturystyczne i ekologiczne świadczące usługi z zakresu obsługi ruchu turystycznego.

R/L – strefa rolno-leśna.

Studium zakłada rozwój zabudowy zagrodowej, zwiększanie areалу gospodarstw z przewagą gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa, z uwagi m.in. na słabą jakość gleb, spadki terenu przekraczające 15%, okresowe zalewanie.

Przy zalesianie gruntów rolnych należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych. Unikać zalesiania niewielkich działek znajdujących się w dużej odległości od istniejących kompleksów. Dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy siedliskowej, a w uzasadnionych przypadkach budynków usługowych i produkcyjnych, która będą stanowić uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej. W wyjątkowych przypadkach możliwa jest realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej. Należy dążyć do podnoszenia poziomu organizacji produkcji rolnej oraz rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach niskotowarowych. Z uwagi na występowanie dużych arealów gleb użytkowanych rolniczo, które są pozbawione jakiegokolwiek zabudowy w strefie rolno-leśnej dopuszcza się lokalizację farm elektrowni wiatrowych i innych źródeł energii odnawialnej. Potencjalne tereny lokalizacji siłowni wiatrowych wyznaczono na rysunku studium, jednak granice tych obszarów nie są ściśle określone i zostaną doprecyzowane na etapie sporządzania planów miejscowych z uwzględnieniem przepisów szczególnych. Na całym obszarze strefy rolno-leśnej dopuszcza się eksploatację złóż kopalin pospolitych, szczegółowe warunki eksploatacji zostaną określone z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

E – strefa ekologiczna.

Strefa obejmuje obszary użytków zielonych wzdłuż cieków wodnych, które są użytkowane jako pastwiska, łąki, zadrzewienia, z dopuszczeniem realizacji obiektów i urządzeń wodnych, stawów hodowlanych. Z uwagi na słabe warunki geotechniczne oraz wysoki poziom wód gruntowych tereny te nie nadają się pod zabudowę. Postuluje się dotychczasowe formy użytkowania terenów z zapewnieniem właściwej gospodarki wodnej oraz zachowaniem i ochroną różnorodności biologicznej obszaru. Dopuszcza się lokalizację stawów hodowlanych i urządzeń wodnych, uwzględniając przy tym ochronę środowiska przyrodniczego.

L – strefa produkcji leśnej.

Strefa która obejmuje istniejące kompleksy leśne, których zasady zagospodarowania są określane poprzez plan urządzania lasu i operaty urzędzeniowe lasu. Na etapie opracowania w/w dokumentów dopuszcza się korekty granic strefy. Z uwagi na leśny sposób użytkowania gruntów

obowiązuje zakaz zabudowy poza budynkami i obiektami służącymi gospodarce leśnej. W przypadku lokalizacji strategicznych inwestycji gminnych przemawiających za zmianą przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dopuszcza się zmianę takiego przeznaczenia po uzyskaniu stosownej zgody.

W – strefa zbiorników wodnych.

Strefa obejmująca wody powierzchniowe i zbiornik retencyjny, który jest zlokalizowany w miejscowości Stażki. W strefie obowiązuje zakaz zabudowy poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce wodnej. W obrębie linii brzegowej jezior, które są wykorzystywane na cele turystyczne i rekreacyjne dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego (plaż, pomostów, stanic, itp.). Przy realizacji w/w inwestycji należy uwzględnić zasady ochrony środowiska przyrodniczego.

Obszary wyłączane z zabudowy:

- strefa ekologiczna, (z dopuszczeniem obiektów, urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji),
- strefa produkcji leśnej, (z dopuszczeniem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji oraz obiektów budowlanych służących gospodarce leśnej),
- strefa zbiorników wodnych,
- tereny zamknięte, (z dopuszczeniem rozbudowy, modernizacji oraz zmiany sposobu użytkowania istniejącej zabudowy, oraz budowy obiektów infrastruktury technicznej, na zasadach wymienionych w przepisach odrębnych),
- obszary w pasach drogowych dróg publicznych (z dopuszczeniem obiektów tymczasowych oraz urządzeń i obiektów do obsługi komunikacji).

5. Uzasadnienie zawierające przyjęte rozwiązania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świekatowo przyjęto uchwałą Nr XI/71/99 Rady Gminy Świekatowo z dnia 27 października 1999 r.

W zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej Gminy Świekatowo uznano, iż dokument wymaga aktualizacji i dostosowania zapisów studium do obowiązujących przepisów prawa. W tym celu Gmina Świekatowo przystąpiła do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, poprzez aktualizację uwarunkowań studium, wyznaczenie aktualnych kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz dostosowania formy i treści

dokumentu do wymogów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Studium jest dokumentem określającym kształt polityki przestrzennej gminy. Pełni funkcję koordynacyjną w planowaniu rozwoju gminy określoną w Strategii Rozwoju Gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wieloletnich planach inwestycyjnych i innych opracowaniach specjalistycznych realizowanych dla potrzeb gminy. Nadrzędną rolą studium jest kreowanie właściwej polityki w zakresie realizacji zadań publicznych. Dokument ten stanowi także często podstawę do ubiegania się o środki finansowe na realizację inwestycji z funduszy europejskich. Studium określa szereg inwestycji realizujących zadania publiczne gminy. Należy szczególnie podkreślić, iż zdecydowana większość tych inwestycji powinna być realizowana przy wykorzystywaniu funduszy unijnych.

W wyniku akcesji do Unii Europejskiej rozszerzyły się możliwości wykorzystania funduszy zagranicznych, które do roku 2015 będą pełniły ważną rolę w finansowaniu zadań publicznych, zwłaszcza w kierunku mobilizowania środków krajowych i funduszy własnych podmiotów realizujących inwestycje w celu uzupełniania montażu finansowego. Poza publicznymi środkami finansowania inwestycji oraz funduszami unijnymi należy, tam gdzie pozwalają na to przepisy angażować środki niepubliczne, a także korzystać z partnerstwa publiczno-prywatnego, które w znacznym stopniu mogą przyspieszyć wielokierunkowy rozwój gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z lokalizacją nowych inwestycji.

Przyjęte rozwiązania dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzeni Gminy Świekatowo wynikają przede wszystkim ze szczegółowej analizy uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych, a także ze złożonych wniosków do studium przez mieszkańców gminy. Kierunki określające politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego uwzględniają zasady i ustalenia określone w strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego oraz koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Realizacja polityki przestrzennej gminy jest przede wszystkim uzależniona od decyzji lokalnych władz. Racjonalne i przemyślane decyzje dotyczące planowania przestrzennego w oparciu o niniejszy dokument będą skutkowały przede wszystkim wzrostem poziomu życia mieszkańców gminy, ograniczeniu kosztów związanych z realizacją zadań publicznych oraz możliwością wielokierunkowego rozwoju gminy.